

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สัตววิทยา)

ปริญญา

สัตววิทยา

สัตววิทยา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถาน ตำบลเขาวง
อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

Reptile Diversity in Limestone Forest and Religious Territory, Khaowong Subdistrict,
Phraphutthabat District, Saraburi Province

นางผู้วิจัย นางสาวกนกอร คอนเล็ก

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์วีรยุทธ เล่าหะจินดา, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์สมภพ นวีภาพ, M.S.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถาน
ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

Reptile Diversity in Limestone Forest and Religious Territory, Khaowong Subdistrict,
Phraphutthabat District, Saraburi Province

โดย

นางสาวกนกอร คอนเล็ก

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สัตววิทยา)

พ.ศ. 2552

กนกอร คอนเล็ก 2552: ความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถาน
ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สัตววิทยา),
สาขาวิชาสัตววิทยา ภาควิชาสัตววิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วิรุทธิ์
เลาะห์จินดา, Ph.D. 160 หน้า

การศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานดำเนินการ
ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลความหลาก
ชนิดของสัตว์เลื้อยคลาน ลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิด และศึกษาสภาพนิเวศ
ของพื้นที่ รวมทั้งปัจจัยคุกคามที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์เลื้อยคลาน การศึกษาได้ดำเนินการทุกเดือนโดย
ออกสำรวจเดือนละ 3-4 วันและใช้วิธีการเดินค้นหาสัตว์โดยตรง ดำเนินการสำรวจทั้งในเวลากลางวันและ
กลางคืน รวมทั้งใช้ข้อมูลจากร่องรอยและหลักฐานของสัตว์ ตรวจสอบชนิด เพศ ขนาด จำนวนตัว ช่วงเวลาที่
พบ บันทึกสถานที่พบ และวิเคราะห์ค่าร้อยละการปรากฏ คำนวณความหลากหลาย คำนวณความสม่ำเสมอ คำนวณความ
คล้ายคลึง ของชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่ในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่ง การศึกษาพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 53
ชนิด ใน 38 สกุล 12 วงศ์ และ 2 อันดับ แจกแจงเป็นจำนวนที่พบในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งดังนี้ วัดถ้ำ
นารายณ์หรือวัดเขาวง จำนวน 37 ชนิด วัดลับแล จำนวน 18 ชนิด วัดชัยชะอม จำนวน 15 ชนิด วัดพุทไธมาศ
จำนวน 32 ชนิด และวัดถ้ำศรีวิไล จำนวน 25 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานที่พบจำนวนมากที่สุดคือ วงศ์งูพิษอ่อน
19 ชนิด รองลงมาเป็นวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกคือ 9 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น 3 ชนิด และ
การศึกษาได้พบตุ๊กแกเขาหินปูน (*Gekko* sp.) ที่คาดหมายว่าจะเป็นตุ๊กแกชนิดใหม่ของโลก การวิเคราะห์ค่า
ดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานพบว่าในพื้นที่วัดถ้ำศรีวิไลมีค่าดัชนีความหลากหลายมากที่สุด ส่วน
การวิเคราะห์พบว่าวัดลับแลมีค่าดัชนีความสม่ำเสมอมากที่สุด ส่วนค่าดัชนีความคล้ายคลึงของชนิด
สัตว์เลื้อยคลานที่มีค่ามากที่สุดคือพื้นที่วัดลับแลกับวัดชัยชะอมโดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 72.7 รองลงมา
เป็นวัดพุทไธมาศกับวัดถ้ำศรีวิไล โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 70.1 ส่วนศาสนสถานที่มีความคล้ายคลึงกัน
ของสัตว์เลื้อยคลานน้อยที่สุดคือ วัดลับแลกับวัดถ้ำนารายณ์ โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 47.2 และการศึกษา
พบว่าปัจจัยคุกคามที่อาจมีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์เลื้อยคลานได้แก่ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่บริเวณถ้ำและ
ภายในถ้ำเพื่อพิธีกรรมทางศาสนาและเพื่อบริการ การจุดไฟเผาใบไม้แห้งและหญ้าแห้ง และการใช้ภูเขา
หินปูนเพื่อวัตถุประสงค์ทางอุตสาหกรรมเกินขอบเขต

Kanokorn Konlek 2009: Reptile Diversity in Limestone Forest and Religious Territory, Khaowong Subdistrict, Phraphutthabat District, Saraburi Province. Master of Science (Zoology) Major Field: Zoology. Department of Zoology. Thesis Advisor: Associate Professor Virayuth Lauhachinda, Ph.D. 160 pages.

The study of reptile species diversity residing in limestone mountains and in religious territories was conducted during December, 2007 to November, 2008. The purpose of this study was to collect reptile species diversity and information on area utilization of each reptile species, ecological characteristics of each religious territory, and threatened factors to reptiles in earning their living. The surveys of the study area were made 3-4 day monthly by using direct searching during daytime and night-time and by using supplementary evidences like tracks and signs of known animal. Information on exact reptile species, size, sex, time of seeing or capturing, location of seeing or capturing, and number of individual of each reptile species were recorded. Analysis of reptile species collected from each religious territory was evaluated in terms of percent of occurrence, diversity index, evenness index, and similarity index. A total of 53 reptile species classifying to 38 genera, 12 families, and 2 orders was collected. Of the 53 reptile species found in the study area, they were obtained from each religious territory as the following : 37 species in Wat Tumnarai area, 18 species in Wat Lublae area, 15 species in Wat Supchaom area, 32 species in Wat Pukhambunpot area, and 25 species in Wat Tumsrivilai area. The majority of reptile species found was colubrid snakes in family Colubridae consisting of 19 species and geckos in family Gekkonidae ranked the second consisting of 9 species in which 3 species are endemic species. This study also found limestone gecko which is predicted to be the new gecko species of the world. Analysis of reptile species diversity showed that Wat Tumsrivilai had the highest value whereas Wat Lublae had the highest value of evenness index. Similarity index of reptile found in five religious territory areas revealed that Wat Lublae and Wat Supchaom had the highest value with 72.7 percent and Wat Pukhambunpot and Wat Tumsrivilai ranked the second with 70.1 percent whereas Wat Lublae and Wat Tumsrivilai had the lowest value with 47.2 percent. Threatened factors to reptile species in earning their living gathered from this study were alteration in the vicinity of cave area and inside the cave for religious ceremony and recreation, burning up dead leaves and dry grasses, and overexploitation of limestone mountain for the industrial purposes.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

กราบขอบพระคุณ รศ.ดร. วีรยุทธ์ เลาหะจินดา ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาอบรม สั่งสอน ให้คำปรึกษาในการเรียน การค้นคว้าวิจัย ทุนสนับสนุนการวิจัยตลอดจนการช่วยเหลือในทุกๆด้านขณะเก็บตัวอย่างในการสำรวจภาคสนาม และการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ และกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. รongลาก สุขมาสรวง ประธานกรรมการ และ ผอ.ทักษิณ อาชวาคม ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ อาจารย์ประทีป ด้วงแคะ และคุณยอดชาย ช่วยเงิน สำหรับการตรวจสอบและแก้ไขการตีพิมพ์ในวารสารสัตว์ป่าเมืองไทย

ขอกราบนมัสการขอบพระคุณพระครูภาวนาพิลาส เจ้าอาวาสวัดถ้ำนารายณ์ พระครูปลัด ปรีชา รัตนโชโต เจ้าอาวาสวัดลับแล พระมหาชยันต์ พุทฺธธมฺโม เจ้าอาวาสวัดชัยชะอม พระอธิการ ป้อม ฐิตปิโย เจ้าอาวาสวัดพุทธบรรพต พระอาจารย์ปรีชา วชิรญาโณ เจ้าอาวาสวัดถ้ำศรีวิไล พระมหาสุบิน กุศลจิตโต เจ้าอาวาสวัดพุทธเนรมิต และเจ้าอาวาสวัดนิคมเขมาราม ที่ให้การสนับสนุนและอนุญาตในการเข้าศึกษาในพื้นที่ศาสนสถาน

ขอขอบพระคุณอาจารย์โกวิท น้อยโคตร มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่กรุณาอบรม สั่งสอน และให้คำปรึกษาที่ดีตลอดมา ขอขอบพระคุณอาจารย์วุฒิ ทักษิณธรรม คุณ นณณ์ ผาณิตวงศ์ คุณ พงศ์พัฒน์ นิลชาติ สำหรับความช่วยเหลือและร่วมเดินทางสำรวจในพื้นที่ คุณ มนตรี สุขฉันทา สำหรับคำแนะนำและข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา คุณ กนกพงศ์ การเกษม คุณ ไปล์ ทิพย์ศรี ผู้นำทางในพื้นที่และอำนวยความสะดวกในการเข้าใช้พื้นที่ศึกษาภายในศาสนสถานวัดถ้ำนารายณ์

ขอขอบคุณ เอ ชา เดือน เขียว เพื่อนชาวชีววิทยามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ร่วมเดินทาง และสำรวจพื้นที่ในครั้งแรกของการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบคุณ ด็ก น้องเบงกั จิมพ์ พี่อ้อม เอ สำหรับความช่วยเหลือขณะออกสำรวจในภาคสนาม และเพื่อนชาวชีววิทยามหาวิทยาลัยรามคำแหง พี่ๆ น้องๆ คณะวิทยาศาสตร์ภาควิชาสัตววิทยาสำหรับกำลังใจที่ดีตลอดมา

ด้วยความดีหรือประโยชน์อันใดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้กำลังใจ สนับสนุนทางด้านการศึกษาและเป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดสำหรับข้าพเจ้า และขอบคุณพี่ชายที่ให้กำลังใจที่ดีตลอดมา

กนกกร คอนเล็ก

25 มีนาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(4)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
การตรวจเอกสาร	4
อุปกรณ์และวิธีการ	18
อุปกรณ์	18
วิธีการ	18
ผลและวิจารณ์	24
สรุปและข้อเสนอแนะ	89
สรุป	89
ข้อเสนอแนะ	92
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	94
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก ภาพพื้นที่ศึกษาและชนิดของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละวงศ์ที่พบ	100
ภาคผนวก ข ตารางผนวกที่ 1-16	133
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	160

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนชนิด สกุก และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดถ้ำนารายณ์	67
2	จำนวนชนิด สกุก และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดลับแล	69
3	จำนวนชนิด สกุก และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดชัยชะอม	70
4	จำนวนชนิด สกุก และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดพุทไธศวรรย์	72
5	จำนวนชนิด สกุก และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดถ้ำศรีวิไล	74
6	ค่าดัชนีความหลากหลายและดัชนีความสม่ำเสมอของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ ศาสนสถาน 5 แห่ง	75
7	จำนวนชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในศาสนสถานแต่ละแห่ง และจำนวนชนิด ที่เหมือนกัน หรือชนิดที่พบร่วมกันในศาสนสถาน 2 แห่ง	84
8	ค่าดัชนีความคล้ายคลึงของสัตว์เลื้อยคลานใน 5 พื้นที่ศาสนสถาน	85
ตารางผนวกที่		
ข1	รายชื่อและสถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดที่สำรวจพบในพื้นที่ ศาสนสถานแต่ละแห่ง	134
ข2	การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและ ศาสนสถานวัดถ้ำนารายณ์ระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2551	139
ข3	การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและ ศาสนสถานวัดลับแลระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2551	142
ข4	การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและ ศาสนสถานวัดชัยชะอมระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงพฤศจิกายน 2551	144
ข5	การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและ ศาสนสถานวัดพุทไธศวรรย์	145

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
ข6 การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและ ศาสนสถานวัดถ้ำศรีวิไล	148
ข7 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดถ้ำนารายณ์กับวัดลับแล	150
ข8 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดถ้ำนารายณ์กับวัดซำชะอม	151
ข9 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดถ้ำนารายณ์กับวัดพุทไธศวรรย์	152
ข10 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดถ้ำนารายณ์กับวัดถ้ำศรีวิไล	153
ข11 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดลับแลกับวัดซำชะอม	154
ข12 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดลับแลกับวัดพุทไธศวรรย์	155
ข13 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดลับแลกับวัดถ้ำศรีวิไล	156
ข14 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดซำชะอมกับวัดพุทไธศวรรย์	157
ข15 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดซำชะอมกับวัดถ้ำศรีวิไล	158
ข16 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน วัดพุทไธศวรรย์กับวัดถ้ำศรีวิไล	159

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่แสดงที่ตั้งของศาสนสถานและพื้นที่ศึกษา	22
2	แผนภูมิแสดงจำนวนชนิดและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ศึกษา 5 แห่ง	65
ภาพผนวกที่		
ก1	สภาพนิเวศ และพื้นที่ป่าเขาหินปูนภายในศาสนสถานวัดถ้ำนารายณ์	101
ก2	สภาพนิเวศ และพื้นที่ป่าเขาหินปูนภายในศาสนสถานวัดลับแล	102
ก3	สภาพนิเวศ และพื้นที่ป่าเขาหินปูนภายในศาสนสถานวัดซำชะอม	103
ก4	สภาพนิเวศ และพื้นที่ป่าเขาหินปูนภายในศาสนสถานวัดพุทไธยารรพต	104
ก5	สภาพนิเวศ และพื้นที่ป่าเขาหินปูนภายในศาสนสถานวัดถ้ำศรีวิไล	105
ก6	ชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในแต่ละวงศ์ที่พบในพื้นที่ศึกษา	106

ความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถาน ตำบลเขาวง
อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

Reptile Diversity in Limestone Forest and Religious Territory, Khaowong
Subdistrict, Phraphutthabat District, Saraburi Province

คำนำ

การศึกษาความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานในประเทศไทยได้เริ่มต้นมานานแล้วโดยนักวิทยาศาสตร์ชาวต่างประเทศ และส่วนใหญ่เป็นการศึกษาทางอนุกรมวิธานและความหลากหลายของสัตว์เฉพาะพื้นที่ (จารุจินต์, 2532) แต่การศึกษาความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานในประเทศไทยไม่อาจครอบคลุมได้ทุกพื้นที่ ในปัจจุบันจึงมีรายงานการพบสัตว์เลื้อยคลานชนิดพันธุ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งบางชนิดได้พบในพื้นที่ที่ควรอนุรักษ์ไว้เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพเนื่องจาก มีถิ่นอาศัยเฉพาะและมีแบบแผนการแพร่กระจายเฉพาะถิ่น และโอกาสที่จะสูญหายไปจากพื้นที่มีแนวโน้มสูงเนื่องจากถูกจำกัดด้วยปัจจัยสิ่งแวดล้อม เช่น ลักษณะของพื้นที่ที่ปิดกั้นการกระจายพันธุ์และแบ่งแยกกลุ่มประชากรออกจากกัน และมีปัจจัยที่คุกคาม หรืออาศัยในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

ตำบลเขาวงตั้งอยู่ในเขตอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลุ่มป่าพระพุทธรบาทที่มีความสำคัญในด้านอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ หินปูน และหินอ่อน โดยมีเทือกเขาวงที่มียอดเขาสูงประมาณ 520 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง และเขาโพลงที่มียอดเขาสูงประมาณ 624 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลางเป็นเทือกเขาสำคัญ ตำบลเขาวงมีธรณีสัณฐานเป็นที่ราบสูงประกอบด้วยเทือกเขาหินปูน หุบเขา และที่ราบลุ่มบางส่วน รวมทั้งพื้นที่เกษตรกรรม ในปี พ.ศ.2547 ส่วนสิ่งแวดล้อมสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดได้ดำเนินการสำรวจและจัดทำข้อมูลเบื้องต้นเสนอให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อประกาศให้บริเวณเทือกเขาวงและเขาโพลงเป็นเขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตราที่ 43 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (สมศักดิ์และคณะ, 2549)

ตำบลเขาวงมีพื้นที่ทั้งหมด 14.16 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 8,850 ไร่) บางแห่งเป็นภูเขาลูกโดดคล้ายกับพื้นที่ราบสูงที่มีความสูงของพื้นที่ประมาณ 100-500 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เทือกเขาบริเวณนี้เป็นภูเขาหินปูนที่มีถ้ำ หลุมยุบ และมีสังคมป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้งปกคลุม

ภูเขาบางลูกมีที่ตั้งของศาสนสถานและบริเวณนี้มีสัตว์เลื้อยคลานหลากหลายชนิดพันธุ์อาศัยอยู่ ซึ่งบางชนิดต้องการปัจจัยเฉพาะและไม่สามารถแพร่กระจายไปพื้นที่แห่งอื่นจึงเป็นชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น แต่เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและความต้องการปูนซีเมนต์มีปริมาณมากขึ้น ภูเขาบริเวณนี้จึงเป็นพื้นที่สัมปทานและถูกใช้ประโยชน์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต การอยู่รอด และการสูญหายของสัตว์เลื้อยคลานบางชนิดพันธุ์ (Clements *et al.*, 2006) โดยจารุจินต์ (2532) ได้ให้เหตุผลของการสูญหายไปของสัตว์บางชนิดว่าเกิดจากการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ จึงทำให้เกิดการแก่งแย่งระหว่างชนิดและระหว่างกลุ่มประชากรของชนิดเดียวกันภายในพื้นที่ที่มีขนาดลดลง ผนวกกับการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่าอย่างไม่มีขอบเขต รวมทั้งการขาดความรู้ความเข้าใจและการวางแผนจัดการการใช้ประโยชน์ภายในพื้นที่ เพราะฉะนั้น การศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูน โดยเฉพาะบริเวณศาสนสถาน ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพ และเพื่อเป็นแรงผลักดันให้มีการจัดการและมีมาตรการคุ้มครองชนิดพันธุ์สัตว์ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีสมดุล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถาน และลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิด
2. เพื่อศึกษาสภาพนิเวศของพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถานและปัจจัยคุกคามที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์เลื้อยคลาน

การตรวจเอกสาร

ลักษณะทั่วไปของสัตว์เลื้อยคลาน

สัตว์เลื้อยคลานจัดอยู่ใน Phylum Chordata และเป็นสัตว์มีกระดูกสันหลังในชั้นเรพทิลเลีย (Class Reptilia) ที่มีวิวัฒนาการมาจากสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตเป็นสัตว์บกอย่างแท้จริง ซึ่งจะเข้าเป็นกลุ่มสัตว์เลื้อยคลานที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไดโนเสาร์และนกด้วยเหตุนี้ปัจจุบันจึงรวมกันไว้ในกลุ่มของสัตว์เลื้อยคลานเพราะนกคือสัตว์เลื้อยคลานที่มีขน (feather) ปกคลุมตัว แต่เนื่องจากนกมีรูปร่างและลักษณะการดำรงชีวิตแตกต่างจากสัตว์เลื้อยคลาน เพราะฉะนั้นสาขาวิชาสัตวศาสตร์เลื้อยคลานและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก (herpetology) จึงแยกกันออกจากสัตว์เลื้อยคลาน (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

สัตว์เลื้อยคลานมีผิวหนังหรือระบบเครื่องห่อหุ้มร่างกาย (integumentary system) ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม ผิวหนังแห้งและแข็งและประกอบด้วยชั้นอีพิเดอร์มิส (epidermis) หนาหรือบางแตกต่างกัน ชั้นผิวหนังมีการสะสมสารเคอราติน (keratin) และเป็นชั้นที่ทำให้กำเนิดเกล็ด (scale) หนาม (scute) แผ่นเกล็ดขนาดใหญ่ (shield, plate) เพื่อช่วยลดการสูญเสียน้ำและป้องกันอันตราย สารเคอราตินในชั้นผิวหนังมีโครงสร้างแตกต่างกัน 2 ลักษณะคือ เบตาเคอราติน เป็นส่วนเคลือบผิวด้านบนของชั้นเกล็ดซึ่งแข็งแต่เปราะ และแอลฟาเคอราติน เป็นส่วนที่อยู่ระหว่างเกล็ดที่อ่อนนุ่มและยืดหยุ่นได้ ส่วนชั้นหนัง (dermis) เป็นชั้นที่หนาและประกอบด้วย เซลล์รงควัตถุ (chromatophore) หลอดเลือด แขนงประสาท และต่อม (glands) ที่กระจายหรือรวมกันเป็นกลุ่มในบางส่วนของร่างกาย สิ่งผลิตจากต่อมส่วนมากเป็นไขและสารประกอบขี้ผึ้ง ซึ่งตุ๊กแกและกิ้งก่า (agamids, iguanians) มีต่อมขนาดเล็กจำนวนมากเรียงตัวอยู่ที่ด้านในของต้นขาหลัง (femoral glands) และหน้าช่องเปิดทวาร (precloacal glands) สัตว์เลื้อยคลานกลุ่มเต่า จระเข้ และกิ้งก่าบางชนิดมีกระดูกชิ้นเล็กในชั้นหนัง (osteoderm) รองรับแผ่นเกล็ด สัตว์เลื้อยคลานหลายชนิดเปลี่ยนสีลำตัวได้ โดยการควบคุมของระบบฮอร์โมนหรือระบบประสาทหรือทั้งสองระบบร่วมกัน โดยมีปัจจัยกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม (Porter, 1972; Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

สัตว์เลื้อยคลานเป็นกลุ่มสัตว์ที่มีอุณหภูมิลำตัวต่ำและแปรผันตามอุณหภูมิของสภาพแวดล้อมในพื้นที่อาศัย (poikilothermic animal) และใช้แหล่งความร้อนจากภายนอกตัวเพื่อรักษาระดับอุณหภูมิของร่างกาย เช่น การผิงแดดเพื่อรับความร้อนจากแสงของดวงอาทิตย์โดยตรง (heliothermic animal) หรือด้วยการถ่ายเทความร้อนจากสิ่งแวดล้อม (thigmothermic animal) อย่างไรก็ตามสัตว์เลื้อยคลานบางชนิดใช้ความร้อนจากเมแทบอลิซึมเพื่อรักษาระดับอุณหภูมิของร่างกายได้

และส่วนมากเป็นชนิดที่มีขนาดตัวใหญ่ เช่น เต่ามะเฟือง (*Demochelys coriacea*) เป็นต้น โดยให้ความร้อนจากการทำงานของกล้ามเนื้อขณะว่ายน้ำเพื่อกระตุ้นอุณหภูมิร่างกาย นอกจากนี้สัตว์เลื้อยคลานสามารถรักษาสมดุลน้ำในร่างกายให้อยู่ในสภาวะสมดุลคือ การได้น้ำกับการสูญเสียน้ำอยู่ในสมดุล โดยสัตว์เลื้อยคลานได้รับน้ำจากการดื่มน้ำโดยตรง หรือได้น้ำจากอาหาร หรือน้ำที่เกิดจากกระบวนการเมแทบอลิซึม เพื่อทดแทนการสูญเสียน้ำผ่านทางปัสสาวะและกากอาหาร (Porter, 1972; Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

สัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดใช้ปอดสำหรับแลกเปลี่ยนแก๊ส ปอดของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละกลุ่มมีลักษณะโครงสร้างแตกต่างกัน โดยทั่วทวาร กิ่งก่าบางชนิดและงูชนิดโบราณมีปอดลักษณะเป็นถุง และภายในปอดมีแองเวียของโครงข่ายหลอดเลือดจำนวนมากและกระจายสม่ำเสมอ ส่วนกิ่งก่าและงูชนิดที่เจริญมีปอดที่ภายในปอดมีเยื่อบางแบ่งเป็นห้องเล็กจำนวนมากและผนังห้องเป็นรูพรุนช่วยในการแลกเปลี่ยนแก๊ส ส่วนปอดของเต่ามีลักษณะเป็นถุง โครงสร้างภายในปอดซับซ้อนและแบ่งเป็นห้องขนาดเล็กที่มีรูพรุนจำนวนมาก และปอดของจระเข้เจริญมากที่สุดตลอดจนมีโครงสร้างคล้ายปอดของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม การหายใจของสัตว์เลื้อยคลานใช้การขยายและการยุบตัวของช่องอก เพื่อบังคับการไหลเวียนของอากาศเข้าสู่ปอดและออกจากปอดโดยประสานการทำงานกับการหดตัวและคลายตัวของกล้ามเนื้อระหว่างกระดูกซี่โครงและกล้ามเนื้อส่วนหน้าลำตัว ส่วนเต่าที่มีกระดองแข็งและเป็นอุปสรรคกับการขยายตัวของช่องอก จึงต้องใช้การหดตัวของกล้ามเนื้อที่ล้อมรอบอวัยวะในช่องท้องเพื่อให้ปอดขยายขึ้นหรือเล็กลงและผลักดันให้อากาศไหลเข้าสู่ปอดหรือออกจากปอด (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

สัตว์เลื้อยคลานมีเพศแยกและส่วนใหญ่มีการสืบพันธุ์แบบมีเพศ การกำหนดเพศของสัตว์เลื้อยคลานมีอุณหภูมิและยีนเป็นปัจจัยควบคุม สำหรับสัตว์ที่เพศถูกกำหนดโดยระดับอุณหภูมิ (Temperature dependent sex determination – TSD) อุณหภูมิจะมีผลก่อนการเริ่มแปรสภาพของเนื้อเยื่อที่จะเจริญเป็นอวัยวะสร้างเซลล์สืบพันธุ์ กล่าวคือ ที่ระดับอุณหภูมิระดับหนึ่งลูกที่เกิดมาจะเป็นเพศผู้ทั้งหมดหรือเป็นเพศเมียทั้งหมด ส่วนสัตว์ที่เพศถูกกำหนดโดยยีน (Genotypic sex determination – GSD) เช่น เต่าวงศ์ Chelidae และ Trionychidae เป็นต้น (Porter, 1972; Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

สัตว์เลื้อยคลานไม่มีระยะวัยอ่อน เนื่องจากลูกที่ฟักออกจากไข่หรือลูกที่ตกจากท้องแม่นั้นมีรูปร่างเหมือนตัวเต็มวัย และแบบแผนการสืบพันธุ์ของสัตว์เลื้อยคลาน มี 2 ลักษณะคือ การวางไข่ และการตกลูกเป็นตัว โดยกิ่งก่าทุกชนิดและงูทุกชนิดในวงศ์ Dibamidae, Helodermatidae, Teiidae, Varanidae, Leptotyphlopidae วางไข่ ส่วนกิ่งก่าทุกชนิดและงูทุกชนิดในวงศ์ Anniellidae,

Xenosauridae, Xantusiidae, Acrochordidae, Aniliidae, Tropidophidae, Uropeltidae ตกถูกเป็นตัวการตกถูกเป็นตัวของสัตว์เลื้อยคลานส่วนใหญ่พบกับชนิดที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีอากาศเย็น เช่น พื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลหรือบริเวณขั้วโลก เป็นต้น (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

สัตว์เลื้อยคลานมีรยางค์ขาเป็นคู่และส่วนใหญ่มีนิ้ว 5 นิ้ว ยกเว้นถึงก่าบางชนิดและงูทุกชนิดที่ไม่มีรยางค์ขา ลักษณะโครงสร้างของรยางค์ขาจะมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต เช่น เพื่อปีนป่าย วิ่ง ว่ายน้ำ และขุดดิน เป็นต้น (Leutscher, 1963) สัตว์เลื้อยคลานบางชนิดมีแผ่นหนังยึดติดส่วนของกระดูกซี่โครงที่ยื่นยาวเพื่อช่วยในการร่อนจากพื้นที่สูงลงสู่พื้นที่ต่ำ เช่น กิ้งก่าบินในสกุล *Draco* เป็นต้น ส่วนการเคลื่อนที่ของสัตว์เลื้อยคลานที่ไม่มีรยางค์ขาจะเป็นรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น การส่ายลำตัวทางด้านข้าง (lateral undulation), การเหวี่ยงลำตัว (sidewinding), การเคลื่อนที่เป็นเส้นตรง (rectilinear) เป็นต้น (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004) และงูในสกุล *Chrysopelea* สามารถร่อนในอากาศโดยกางกระดูกซี่โครงเพื่อให้ลำตัวแผ่กว้างและพื้นผิวด้านท้องเว้าและอาศัยหลักของอากาศพลศาสตร์ ลำตัวจึงถูกพุงให้ลอยอยู่บนอากาศก่อนที่จะลงสู่พื้นด้วยมุมที่น้อยกว่า 45 องศา (Socha and Labarbera, 2005)

การจัดจำแนกทางอนุกรมวิธานของสัตว์เลื้อยคลาน

สัตว์เลื้อยคลานจำแนกออกเป็น 4 อันดับ (order) และมีจำนวนชนิดประมาณ 7,200 ชนิด ประกอบด้วยเต่า 287 ชนิด จระเข้ 25 ชนิด ทัวทารา 2 ชนิด กิ้งก่าและงู 6,886 ชนิด (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004) โดยจำแนกประเภทดังนี้

Class Reptilia

Order Testudines

Suborder Cryptodira

Suborder Pleurodira

Order Crocodylia

Order Rhyncocephalia

Order Squamata

Suborder Lacertilia

Suborder Serpentes

1. อันดับเต่า (Order Testudines)

เต่าเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่มีกระดองแข็งหรืออ่อนนุ่มหุ้มลำตัวและเป็นลักษณะจำเพาะของเต่า โดยประกอบด้วย กระดองหลัง (carapace) และกระดองท้อง (plastron) พื้นผิวกระดองด้านบนมีแผ่นแข็งของสารประกอบเคอราตินคลุมทับไว้หรือเป็นชั้นหนังอ่อนนุ่มเช่น วงศ์ Dermochelyidae, Carettochelyidae, Tryonychidae เป็นต้น เต่าไม่มีฟันแต่มีขอบจะงอยปากที่แข็งแรง ในปัจจุบันจำแนกประเภทเต่าเป็น 13 วงศ์และมีจำนวนประมาณ 287 ชนิด และจำแนกเป็น 2 อันดับย่อย ได้แก่

1.1 Suborder Cryptodira อันดับย่อยเต่าที่พับหัวเข้าไปในกระดองในแนวตรงเป็นรูปตัว (S) รวมทั้งเต่าที่มีหัวขนาดใหญ่ที่ไม่สามารถหดเข้าไปในกระดองได้

1.2 Suborder Pleurodira อันดับย่อยเต่าที่พับหัวเข้าไปในกระดองทางด้านข้างหรือพับหัวเข้าไปในกระดองในแนวราบ

เต่าส่วนใหญ่เป็นเต่าน้ำหรือดำรงชีวิตแบบสะเทินน้ำสะเทินบกและมีเต่าบกเป็นส่วนน้อย เต่าน้ำและเต่าบกมีจำนวนชนิดมากในพื้นที่เขตร้อนและแพร่กระจายในเขตอบอุ่นบ้างแต่ไม่พบทางตอนเหนือสุดและทางตอนใต้สุดของโลก เต่าวงศ์ Testudinidae ประสบความสำเร็จมากที่สุดและแพร่กระจายกว้างเกือบทั่วโลก ยกเว้นออสเตรเลีย (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

2. อันดับจระเข้ (Order Crocodylia)

จระเข้เป็นสัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ที่มีส่วนหัวยื่นยาว มีฟันอยู่ภายในแอ่งของขากรรไกร (thecodont) ลำตัวมีแผ่นหนังแข็งและหนาปกคลุม แผ่นหนังด้านหลังมีกระดูกในชั้นหนังรวมอยู่ด้วยและจระเข้หลายชนิดมีกระดูกในชั้นหนังที่แผ่นหนังทางด้านท้องด้วย จระเข้ทุกชนิดอาศัยอยู่ในน้ำหรือดำรงชีวิตแบบสะเทินน้ำสะเทินบก ตามีแผ่นโปร่งใสคลุมทับขณะดำน้ำ หางมีขนาดใหญ่ช่วยในการเคลื่อนที่ขณะอยู่ในน้ำและค้ำจุนร่างกายเมื่ออยู่บนบก ขามีขนาดใหญ่และสั้นแต่แข็งแรง และมีแผ่นหนังระหว่างนิ้วตีน ในปัจจุบันจำแนกประเภทจระเข้เป็น 3 วงศ์จำนวน 25 ชนิด จระเข้แพร่กระจายอยู่ในพื้นที่เขตร้อนและเขตกึ่งร้อนนอกจากบางชนิดที่แพร่กระจายอยู่ในเขตอบอุ่น ได้แก่ *Alligator mississippiensis* และ *Alligator sinensis* ส่วนวงศ์ Crocodylidae แพร่กระจายกว้างที่สุด (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

3. อันดับทัวทรา (Order Rhyncocephalia)

อันดับของทัวทราเป็นบรรพบุรุษของอันดับกิ้งก่าและงู (Order Squamata) และมีลักษณะคล้ายกิ้งก่า ลำตัวป้อม หัวและหางมีขนาดใหญ่ ฟันเกาะติดกับพื้นผิวกระดูกโดยตรง แผ่นเกล็ดไม่มีกระดูกในชั้นหนังรองรับ ไม่มีแผ่นเยื่อแก้วหู ทางด้านท้ายของช่องเปิดโคลเอคามีถุงขนาดเล็ก 1 คู่ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มีวิวัฒนาการไปเป็นถุงฟีนีสต์ในอันดับของกิ้งก่าและงู อันดับทัวทรา มี 1 วงศ์ คือ วงศ์ Sphenodontidae ในสกุล *Sphenodon* ประกอบด้วย 2 ชนิด ได้แก่ *Sphenodon punctatus* และ *Sphenodon guntheri* ทัวทราทั้ง 2 ชนิดมีขอบเขตการแพร่กระจายจำกัดมากที่สุด ตลอดจนมีพื้นที่อาศัยจำกัดอยู่เฉพาะเพียงบางเกาะที่อยู่ห่างจากเกาะใหญ่ของประเทศนิวซีแลนด์ (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004) นอกจากนี้ทัวทรายังถูกกล่าวขานว่าเป็นซากดึกดำบรรพ์ที่ยังมีชีวิต (living fossil) (Leutscher, 1963)

4. อันดับกิ้งก่าและงู (Order Squamata)

อันดับกิ้งก่าและงูจำแนกเป็น 2 อันดับย่อย ได้แก่

4.1 Suborder Lacertilia อันดับย่อยกิ้งก่า จำแนกประเภทเป็น 19 วงศ์ ใน 555 สกุล และมีจำนวนชนิดมากกว่า 4,184 ชนิด กิ้งก่าแพร่กระจายกว้างทั่วโลกยกเว้นพื้นที่ทางเหนือสุดและพื้นที่ทางใต้สุดของโลกที่กิ้งก่าแพร่กระจายไปไม่ถึง กิ้งก่าวงศ์ที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดคือวงศ์ Scincidae ซึ่งมีมากกว่า 1,000 ชนิด

4.2 Suborder Serpentes อันดับย่อยงู จำแนกประเภทเป็น 17 วงศ์ ใน 443 สกุล และมีจำนวนมากกว่า 2,702 ชนิด งูแพร่กระจายกว้างทั่วโลก และงูวงศ์ที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดคือ Colubridae ซึ่งมี 1,658 ชนิดและเป็นวงศ์ที่แพร่กระจายกว้างที่สุด

กิ้งก่าและงูมีเกล็ดปกคลุมลำตัวที่มีรูปร่าง ขนาด และการเรียงตัวของเกล็ดแตกต่างกัน และเป็นลักษณะที่สำคัญทางอนุกรมวิธาน กิ้งก่าบางชนิดมีกระดูกในชั้นหนังรองรับเกล็ดแต่ไม่พบในงู พื้นผิวลำตัวของกิ้งก่ามีต่อมไม่มากแต่ต่อมจะกระจายเฉพาะบางส่วนของร่างกาย เช่น บริเวณด้านในของต้นขาหลัง (femoral pore) และบริเวณช่องเปิดทวาร (preanal pore) เป็นต้น ต่อมจะผลิตสารเคมีและสารประกอบไขหรือไขมันเพื่อใช้กำหนดอาณาเขต และเป็นฟีโรโมน เพศผู้มีจำนวนของต่อมมากกว่าและมีขนาดใหญ่กว่าเพศเมีย จำนวนต่อมและตำแหน่งของต่อมใช้เป็นลักษณะทาง

อนุกรมวิธานในการจำแนกชนิดของกิ้งก่า สำหรับงูพิษได้พัฒนาต่อมน้ำพิษและผลิตน้ำพิษเพื่อใช้ฆ่าเหยื่อ โดยมีกลไกเนื้อควบคุมการทำงานของต่อมพิษ (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

กิ้งก่าหลายชนิดลดรูปร่างขาและมีลำตัวเรียวยาวคล้ายงูซึ่งเป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในโพรงดิน เช่นกิ้งก่าในวงศ์ Dibamidae และ Amphisbaenidae เป็นต้น ส่วนงูทุกชนิดไม่มีขาแต่บางชนิดมีโครงสร้างของรยางค์ขาอยู่ด้านหลังที่หลงเหลืออยู่ (vestigial organ) เช่นที่พบกับงูวงศ์ Boidae และ Pythonidae เป็นต้น และงูในวงศ์ดังกล่าวได้ใช้ประโยชน์ในการกระตุกเพศเมียขณะผสมพันธุ์ กิ้งก่าหลายชนิดและงูบางชนิดปล่อยหางหลุดจากลำตัวได้ (tail autotomy) เพื่อใช้ป้องกันตัวให้รอดพ้นจากสัตว์ผู้ล่า และมีหางใหม่เจริญขึ้นมาทดแทนแต่มีแกนกลางเป็นกระดูกอ่อนแทนที่กระดูกสันหลัง แต่งูไม่มีหางใหม่เจริญขึ้นมาทดแทนหางที่หลุดออกไป (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

งูมีลักษณะเพศที่แตกต่างกันน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับกิ้งก่า แต่ส่วนใหญ่งูเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้และงูเพศผู้มีส่วนหางยาวกว่างูเพศเมีย นอกจากนั้นเกล็ดด้านหลังของงูเพศผู้มีลักษณะเต่งตึงและหนากว่าของงูเพศเมียเนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นส่วนที่มีถุงพิษอยู่ แต่งูเพศเมียมีส่วนโคนหางเรียวยาวเล็ก (Seigel and Collins, 1993; Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

กิ้งก่าและงูมีลักษณะการดำรงชีวิตที่หลากหลายและรูปร่างจะสะท้อนถึงแบบอย่างการดำรงชีวิต กิ้งก่าและงูหลายชนิดอาศัยบนต้นไม้โดยกิ้งก่ามีขายาวเพื่อช่วยในการปีนป่าย ส่วนงูที่อาศัยอยู่บนต้นไม้มีลำตัวแบนข้างและตัวเรียวยาว กิ้งก่าและงูหลายชนิดอาศัยในโพรงดินและลดรูปตาลง โดยมีกระดูกกะโหลกแข็งแรงเพื่อใช้ขุดโพรงในดิน และบางชนิดอาศัยอยู่ในน้ำหรือดำรงชีวิตแบบสะเทินน้ำสะเทินบกโดยมีหางที่แบนด้านข้างเพื่อช่วยในการว่ายน้ำ และงูที่อาศัยอยู่ในน้ำมีจมูกและตาอยู่ทางด้านบนของหัว และช่องเปิดจมูกมีแผ่นลิ้นปิดกั้น (Cox, 1991; Bauchot, 1997; Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004)

การศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลาน

การศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานเริ่มต้นมานานแล้วและมีความก้าวหน้ามากขึ้นตามลำดับจากผลงานของ ดร. มัลคอล์ม สมิธ (Dr. Malcolm Smith) และของ ดร. เอ็ดเวิร์ด เทเลอร์ (Dr. Edward Taylor) โดยมีการศึกษาสำรวจและรวบรวมตัวอย่างสัตว์เลื้อยคลานแล้วเรียบเรียงเป็นหนังสือที่ระบุความหลากหลายชนิดของกิ้งก่าในประเทศไทย (Taylor, 1963) งูในประเทศไทย (Taylor, 1965) และเต่ากับจระเข้ในประเทศไทย (Taylor, 1970) และนอกจากนี้ OEPP (2000) ได้รวบรวมข้อมูลความหลากหลายของชนิดสัตว์เลื้อยคลานและรายงานไว้ว่าประเทศไทยมี

สัตว์เลื้อยคลานไม่น้อยกว่า 325 ชนิด ได้แก่ งู 178 ชนิด ตุ๊กแก กิ้งก่า จิ้งเหลน 117 ชนิด จระเข้ 3 ชนิด และเต่า 27 ชนิดซึ่งจำแนกเป็นเต่าบก 3 ชนิด เต่าปูลู 1 ชนิด เต่าน้ำจืด 13 ชนิด เต่าทะเล 4 ชนิด เต่ามะเฟือง 1 ชนิด และตะพาบ 5 ชนิด และในปัจจุบันประเทศไทยมีสัตว์เลื้อยคลานไม่น้อยกว่า 350 ชนิด โดยมีสัตว์เลื้อยคลานเฉพาะถิ่นจำนวน 47 ชนิด (OEPP, 2006)

สำหรับการสำรวจความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลาน บุญส่ง และคณะ (2520) ระบุว่ากิ้งก่าในประเทศไทย มี 7 สกุล ได้แก่ กิ้งก่าธรรมดา (*Calotes*) 5 ชนิด กิ้งก่าหนาม (*Acanthosaura*) 3 ชนิด กิ้งก่าพระอินทร์ (*Aphaniotus*) 1 ชนิด กิ้งก่าดง (*Gonocephalus*) 3 ชนิด กิ้งก่าบิน (*Draco*) 9 ชนิด ตะกวด (*Physignathus*) 1 ชนิด และ แย้ (*Leiolepis*) 1 ชนิด ส่วนจารุจินต์ (2532) ได้รายงานจำนวนชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบเฉพาะถิ่นของประเทศไทยจำนวน 31 ชนิด และปิยวรรณ (2542) ศึกษาความหลากหลายชนิด ลักษณะทางสัณฐานวิทยา และประเภทของถิ่นที่อยู่อาศัยของงูดินในประเทศไทย ซึ่งพบงูดิน 12 ชนิดใน 2 สกุล ได้แก่ สกุล *Ramphotyphlops* จำนวน 3 ชนิด และสกุล *Typhlops* จำนวน 9 ชนิด โดยงูดินชนิดที่พบบ่อยที่สุดและพบในทุกภาคของประเทศไทย คือ งูดินบ้าน (*Ramphotyphlops braminus*)

สิริลักษณ์ (2527) ได้สำรวจความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ดินเค็มของอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา และระบุว่าชนิดที่พบมาก ได้แก่ แย้อีสาน (*Leiolepis reevesii rubritaeniata*) กิ้งก่าหัวแดง (*Calotes versicolor*) จิ้งจกหินสีจาง (*Gehyra mutilata*) งูปลิง (*Enhydris plumbea*) ส่วนชนิดที่พบน้อย ได้แก่ ตุ๊กแกบ้าน (*Gekko gecko*) กิ้งก่าหัวสีฟ้า (*Calotes mystaceus*) งูสิง (*Ptyas* sp.) งูเขียวปากแหลม (*Ahaetulla nasuta*) งูออดสี่ทาง (*Oligodon quadrilineatus*) งูลายสอบ้าน (*Xenochrophis flavipunctatus*) งูเขียวพระอินทร์ (*Chrysopelea ornata*) และจิ้งจกหางแบนเล็ก (*Hemidactylus platyurus*)

สุวิทย์ (2530) ได้สำรวจความหลากหลายชนิดของกิ้งก่าและจิ้งเหลนอันดับย่อยลาเซอร์ที่เลี้ยงที่พบในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ และพบกิ้งก่าและจิ้งเหลนอันดับย่อยนี้ 5 วงศ์ใน 11 สกุล และ 12 ชนิด โดยแจกแจงชนิดที่พบในสังคมป่า 3 ประเภท คือ ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ ดังนี้

1. ชนิดที่อาศัยในพื้นที่โล่งและสภาพอากาศแห้งของป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณ ได้แก่ สัตว์เลื้อยคลาน 5 ชนิดคือ กิ้งก่าบินจุดดำปีกสีส้ม (*Draco maculatus*) จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง (*Riopa bowringii*) จิ้งเหลนริ้วขาเล็ก (*Lygosoma quadrupes*) แย้อีสาน และกิ้งก่าหัวแดง

2. ชนิดที่อาศัยในพื้นที่ร่มทึบและสภาพอากาศชื้นของป่าดิบแล้ง ได้แก่ สัตว์เลื้อยคลาน 3 ชนิดคือ จิ้งเหลนบ้าน (*Eutropis multifasciata*) จิ้งจกดินลายจุด (*Dixonius siamensis*) และกิ้งก่าน้อยหางยาว (*Takydromus sexlineatus*)

3. ชนิดที่อาศัยในพื้นที่โล่งและสภาพอากาศแห้งของป่าเต็งรัง ได้แก่ สัตว์เลื้อยคลาน 1 ชนิดคือ จิ้งเหลนหางยาว (*Eutropis longicaudata*)

4. ชนิดที่อาศัยในพื้นที่ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ ได้แก่ สัตว์เลื้อยคลาน 6 ชนิดคือ ตะกวด (*Varanus bengalensis*) จิ้งจกหางแบนเล็ก ตุ๊กแกบ้าน จิ้งจกหางหนาม (*Hemidactylus frenatus*) จิ้งจกหางเรียบ (*Hemidactylus garnotii*) และกิ้งก่าหัวแดง

5. ชนิดที่อาศัยตามอาคารบ้านเรือน ได้แก่ สัตว์เลื้อยคลาน 5 ชนิดคือ จิ้งจกหางแบนเล็ก ตุ๊กแกบ้าน จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหางเรียบ จิ้งเหลนบ้าน

เสรี (2534) สำรวจความหลากหลายชนิดและการแพร่กระจายของสัตว์เลื้อยคลานในอันดับย่อย ลาเซอรัที่เลียในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ และพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 261 ตัว จำแนกเป็น 5 วงศ์ ใน 12 สกุล และ 19 ชนิด แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มตามพื้นที่อาศัยดังนี้

1. กลุ่มที่แพร่กระจายกว้างและพบทุกสภาพพื้นที่คือ กิ้งก่าหัวแดง
2. กลุ่มที่แพร่กระจายกว้างและพบในป่าดิบเขา ป่าสนเขา ป่าดิบแล้ง และป่าเต็งรังจำนวน 2 ชนิด ได้แก่ กิ้งก่าแก้ว (*Calotes emma*) และจิ้งเหลนริวดงพญาเย็น (*Scincella reevesii*) กลุ่มที่แพร่กระจายปานกลาง ได้แก่ ตุ๊กแกบ้านที่พบในป่าสนเขา ตะกวดที่พบในป่าดิบเขา ป่าสนเขา และป่าดิบแล้ง จิ้งเหลนหลากลาย (*Eutropis macularia*) ที่พบในป่าดิบเขา ป่าสนเขา และป่าเต็งรัง
3. กลุ่มที่แพร่กระจายแคบมี 3 ชนิด ได้แก่ กิ้งก่าบินจุดดำปีกสีส้ม ซึ่งพบในป่าดิบเขาและป่าสนเขา กิ้งก่าหางยาวที่พบในป่าสนเขาและป่าเต็งรัง จิ้งเหลนเกล็ดเรียบลายข้างดำ (*Sphenomorphus maculatus*) ที่พบในป่าดิบเขาและป่าเต็งรัง
4. กลุ่มที่แพร่กระจายแคบมาก ได้แก่ จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหางเรียบ และเหี้ย (*Varanus salvator*) ที่พบเฉพาะบริเวณอาคารที่พักและบริเวณใกล้เสียง กิ้งก่าบินคอแดง (*Draco blanfordii*) กิ้งก่าเขาลึก (*Acanthosaura lepidogaster*) จิ้งเหลนบ้านที่พบเฉพาะในป่าดิบเขา กิ้งก่าเขานามสั้น (*Acanthosaura crucigera*) ที่พบเฉพาะป่าดิบแล้ง จิ้งเหลนขาลึกลาย (*Lygosoma haroldyoungi*) ที่

พบเฉพาะในป่าเต็งรัง และตึกแก่ป่าลายค่า (Cyrtodactylus papilionoides) ที่พบเฉพาะป่าเต็งรัง

ศรียรรณ (2534) สำรวจความหลากหลายชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินต่างกันในจังหวัดระยอง โดยจำแนกเป็นสวนยางพารา สวนผลไม้ และป่าธรรมชาติ การสำรวจได้พบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 958 ตัวใน 20 ชนิด และจำแนกตามลักษณะพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกันดังนี้

1. พื้นที่สวนยางพารา สัตว์เลื้อยคลานที่พบบ่อย ได้แก่ จิ้งเหลนหลากลาย จิ้งจกหางแบน จิ้งจกดินลายจุด กิ้งก่าหัวแดง จิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลือง จิ้งจกหางหนาม และกิ้งก่าบินปีกส้ม เพราะพบตลอดทั้งปีโดยเฉพาะจิ้งเหลนหลากลาย สำหรับจิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนบ้าน งูคินบ้าน ตึกแก่บ้าน งูปล้องหวายหัวดำ (*Calliophis maculiceps*) งูเขียวดอกหมาก งูปล้องฉนวนลาว (*Lycodon laoensis*) งูปีแก้วหัวลายหัวใจ (*Oligodon barroni*) และงูสิง พบเป็นจำนวนน้อย

2. พื้นที่สวนผลไม้ สัตว์เลื้อยคลานที่พบบ่อย ได้แก่ จิ้งเหลนหลากลาย และกิ้งก่าหัวแดง เพราะพบตลอดปี ส่วนจิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลืองและจิ้งจกหางแบนพบเกือบตลอดทั้งปี แต่จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกดินลายจุด จิ้งเหลนน้อยหางยาว จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนบ้าน และงูคินบ้าน พบเป็นจำนวนน้อย

3. พื้นที่ป่าธรรมชาติ สัตว์เลื้อยคลานที่พบบ่อย ได้แก่ จิ้งเหลนหลากลาย จิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลือง และกิ้งก่าหัวแดง ส่วนกิ้งก่าบินปีกส้มพบตลอดทั้งปีแต่ไม่พบทุกเดือน และชนิดที่พบน้อย ได้แก่ จิ้งจกดินลายจุด จิ้งจกหางแบน ตึกแก่บ้าน เขี้ย จิ้งเหลนน้อยหางยาว จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนบ้าน งูปล้องหวายหัวดำ งูเขียวดอกหมาก งูปล้องฉนวนลาว งูสิง และงูกะปะ (*Calloselasma rhodostoma*)

4. สัตว์เลื้อยคลานที่พบในทุกพื้นที่ ได้แก่ จิ้งจกดินลายจุด จิ้งจกหางแบน จิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลือง จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนหลากลาย และจิ้งเหลนบ้าน ส่วนสัตว์เลื้อยคลานที่ไม่พบในบางพื้นที่ ได้แก่ เขี้ย จิ้งเหลนน้อยหางยาว งูหมอก (*Psammodynastes pulverulentus*) และงูกะปะ ที่ไม่พบในสวนยางพารา ส่วนตึกแก่บ้าน กิ้งก่าบินปีกส้ม เขี้ย งูปล้องหวายหัวดำ งูเขียวดอกหมาก งูปล้องฉนวนลาว งูปีแก้วหัวลายหัวใจ งูหมอก งูสิง และงูกะปะ ไม่พบในสวนผลไม้ และจิ้งจกหางหนามและงูคินบ้านไม่พบในป่าธรรมชาติ

ยอดชาย (2544) สำรวจความหลากหลายชนิดและความชุกชุมของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว โดยวางแผนสำรวจจำนวน 12 แปลงในป่าดิบแล้ง ทุ่งหญ้า และป่าเต็งรัง พบสัตว์เลื้อยคลาน 42 ชนิด โดยแจกแจงเป็น

1. พื้นที่ป่าดิบแล้ง พบสัตว์เลื้อยคลาน 27 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ กิ้งก่าบินปีกสีส้ม กิ้งก่าเขานามสั้น กิ้งก่าแก้ว ตะกวด (*Physignathus cocincinus*) จิ้งเหลนหลากหลาย จิ้งเหลนบ้าน จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนลาย (*Lipinia vittigera*) และงูเขียวหางไหม้ทองเหลือง (*Cryptelytrops albolabris*)

2. พื้นที่ทุ่งหญ้า พบสัตว์เลื้อยคลาน 12 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ กิ้งก่าหัวแดง และจิ้งเหลนหลากหลาย ส่วนชนิดที่มีความชุกชุมปานกลาง ได้แก่ กิ้งก่าหางยาว งูลายสาบคอแดง (*Rhabdophis subminiatus*) และชนิดที่มีความชุกชุมน้อย คือ จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งเหลนบ้าน จิ้งเหลนหางยาว จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง งูแม่เตงาว (*Boiga multomaculata*) งูสยามนพระอินทร์ (*Dendrelaphis pictus*) งูเขียวหางไหม้ทองเหลือง และเต่าหัวขคอกลาย (*Cyclemys tcheponensis*)

3. พื้นที่ป่าเต็งรัง พบสัตว์เลื้อยคลาน 20 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ ตุ๊กแกบ้าน จิ้งจกหินเมืองกาญจน์ (*Gehyra lacerata*) จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกดินลายจุด กิ้งก่าหัวแดง แย้ และจิ้งเหลนหลากหลาย ส่วนชนิดที่มีความชุกชุมปานกลาง ได้แก่ จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง งูสยามนพระอินทร์ และชนิดที่มีความชุกชุมน้อย ได้แก่ ตุ๊กแกเขาหินทราย (*Gekko petricolus*) กิ้งก่าหัวสีฟ้า งูเขียวปากแหนบ งูแม่เตงาว งูแส้หางม้าเทา (*Boiga siamensis*) งูสิง งูทับสมิงคลา (*Bungarus candidus*) งูเขียวหางไหม้ทองเหลือง งูกะปะ และเต่าเหลือง (*Indotestudo elongata*)

ยอดชาย และคณะ (2545) ได้สำรวจและร่วมกันจัดทำบัญชีรายชื่อสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลานในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันออก จังหวัดตาก โดยมีสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 54 ชนิด ใน 12 วงศ์ และ 38 สกุล

ณรงค์ฤทธิ์ (2546) ได้ศึกษาความหลากหลายชนิดและถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และสัตว์เลื้อยคลานในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี โดยวางแผนสำรวจในป่าดิบชื้น น้ำตกมะกอก น้ำตกตรอกนองล่าง น้ำตกตรอกนองบน สวนยางพารา และสวนยางพาราที่มีการทดแทนของสังคมพืชป่าดิบชื้น จำนวน 24 แปลง การสำรวจพบสัตว์เลื้อยคลานใน 2 อันดับ 12 วงศ์ และ 43 สกุล จำนวน 57 ชนิด ซึ่งจำแนกเป็น

1. พบในป่าดิบชื้นน้ำตกมะกอก ใน 8 วงศ์ จำนวน 27 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ ตุ๊กแกป่าตะวันออก (*Cyrtodactylus intermedius*) จิ้งเหลนดินจุดดำ (*Scincella melanosticta*) และ กิ้งก่าแก้ว ชนิดที่มีความชุกชุมปานกลาง ได้แก่ จิ้งจกหางเรียบ จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง จิ้งเหลนภูเขา เกล็ดเรียบ จิ้งเหลนหลากลาย และกิ้งก่าบินปีกลาย (*Draco taeniopterus*) ชนิดที่มีความชุกชมน้อย ได้แก่ เต่าเหลือง ตุ๊กแกบ้าน จิ้งจกเขาสูง (*Hemiphyllodactylus sp.*) กิ้งก่าหัวแดง

2. พบในป่าดิบชื้นน้ำตกตรอกนองล่าง ใน 7 วงศ์ จำนวน 27 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ จิ้งจกนิ้วยาวจันทบุรี (*Cnemaspis chanthaburiensis*) ตุ๊กแกป่าตะวันออก จิ้งเหลนดินจุดดำ จิ้งเหลนบ้าน จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ และกิ้งก่าแก้ว ชนิดที่มีความชุกชุมปานกลาง ได้แก่ ตุ๊กแกบ้าน และชนิดที่มีความชุกชมน้อย ได้แก่ เต่าใบไม้ตะวันออก (*Cyclemys atripon*) กิ้งก่าบินปีกส้ม จิ้งเหลนหลาย จิ้งเหลนหลากลาย จิ้งเหลนริ้วจันทบุรี (*Lygosoma corpulentum*) จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง ตะกวด กิ้งก่าเขาหนามสั้น จิ้งจกหางเรียบ งูแสงอาทิตย์ (*Xenopeltis unicolor*) งูปล้องฉนวนธรรมดา (*Lycodon subcinctus*) และงูปล้องฉนวนลาว

3. พบในป่าดิบชื้นน้ำตกตรอกนองบน ใน 7 วงศ์ จำนวน 24 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ ตุ๊กแกป่าตะวันออก จิ้งเหลนดินจุดดำ จิ้งจกนิ้วยาวจันทบุรี ชนิดที่มีความชุกชุมปานกลาง ได้แก่ กิ้งก่าเขาหนามสั้น กิ้งก่าแก้ว จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนภูเขาอินเดีย (*Sphenomorphus indicus*) ชนิดที่มีความชุกชมน้อย ได้แก่ จิ้งจกหางเรียบ ตุ๊กแกบ้าน งูหมอก งูคอขวันหัวดำ (*Sibynophis collaris*) งูลายสาบจุดดำขาว (*Rhabdophis chrysargus*) จิ้งจกเขาสูง กิ้งก่าบินปีกลาย ตะกวด จิ้งเหลนริ้วจันทบุรี จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง ตะกวด งูปล้องฉนวน งูปล้องฉนวนธรรมดา งูลายสาบเขียวขวันดำ (*Rhabdophis nigrocinctus*) งูทับสมิงคลา งูเขียวหางไหม้ดำโต (*Cryptelytrops macrops*) และงูเขียวหางเทา (*Viridovipera vogeli*)

4. พบในสวนยาง ใน 6 วงศ์ จำนวน 34 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ กิ้งก่าหัวแดง จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนบ้าน ตุ๊กแกบินหางหยัก (*Ptychozoon lionotum*) และจิ้งเหลนห้วยเขมร (*Tropidophorus microlepis*) ชนิดที่มีความชุกชุมปานกลาง ได้แก่ จิ้งจกนิ้วยาวจันทบุรี และจิ้งเหลนหลาย ชนิดที่มีความชุกชมน้อย ได้แก่ เต่าใบไม้ตะวันออก จิ้งจกหางเรียบ ตุ๊กแกป่าตะวันออก จิ้งเหลนริ้วจันทบุรี จิ้งเหลนดินจุดดำ จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง และกิ้งก่าบินปีกส้ม

5. พบในสวนยางพาราที่มีการทดแทนของสังคมพืชป่าดิบชื้น ใน 8 วงศ์ จำนวน 30 ชนิด ชนิดที่มีความชุกชุมมาก ได้แก่ จิ้งจกนิ้วยาวจันทบุรี ตุ๊กแกป่าตะวันออก จิ้งเหลนดินจุดดำ จิ้งเหลนหลาย จิ้งเหลนริ้วทองเหลือง จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งเหลนบ้าน กิ้งก่าบินปีกลาย กิ้งก่าแก้ว ชนิดที่

มีความชุกชุมปานกลาง ได้แก่ จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ จิ้งจกนิ้วยาวจันทบูรณ์ เต่าใบไม้ตะวันออก จิ้งจกหางเรียบ ตุ๊กแกบ้าน ชนิดที่มีความชุกชุมน้อย ได้แก่ ตุ๊กแกบินทางหยัก กิ้งก่าบินปีกส้ม กิ้งก่าเขาหนามสั้น จิ้งเหลนหลากหลาย จิ้งเหลนหัวเขมร และงูหมอก

ปิยวรรณ (2547) ได้ศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่โครงการอุทยานธรรมชาติวิทยาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี และพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 53 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานที่พบบ่อยที่สุด คือ จิ้งเหลนภูเขาเกล็ดเรียบ รองลงมาคือ กิ้งก่าหัวแดง กิ้งก่าแก้ว และจิ้งเหลนหลากหลาย และการสำรวจบริเวณบ้านห้วยผาก พบสัตว์เลื้อยคลานมากที่สุดในป่าดิบแล้ง ส่วนบริเวณเขากระโจมพบสัตว์เลื้อยคลานมากที่สุดบริเวณลำห้วย และจากการศึกษาการเติบโตพบว่าเมื่อสัตว์อายุยังน้อยจะมีพัฒนาด้านความยาวลำตัวแต่เมื่อเป็นตัวเต็มวัยจะมีพัฒนาด้านน้ำหนักตัวมากกว่าความยาวลำตัว

จารุจินต์ และคณะ (2547) ได้ศึกษาความหลากหลายและการแพร่กระจายทางชีวภูมิศาสตร์ของสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในอุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และได้สำรวจพบสัตว์ทั้งสองกลุ่มจำนวน 122 ชนิด ซึ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 88 ชนิดที่อาศัยอยู่ในแหล่งอาศัยเฉพาะที่หลากหลาย ทั้งในน้ำ บนบก ใต้ผิวดิน และบนต้นไม้ โดยสัตว์ที่กระจายอยู่เป็นสัตว์ในกลุ่มมลายู (Malayan Division) ที่อยู่ในเขต Sundaic Subregion ของเขตสัตว์ภูมิศาสตร์ Oriental region นอกจากนี้สำรวจพบสัตว์เลื้อยคลานที่เป็นสัตว์เฉพาะถิ่นจำนวน 8 ชนิด ได้แก่ เขียดงูศุภชัย (*Ichthyophis supachaii*) ตุ๊กแกป่าโคนนิ้วติด (*Cyrtodactylus brevipalmatus*) ตุ๊กแกป่าลายจุด (*Cyrtodactylus peguensis*) จิ้งจกหินลายกระ (*Gehyra felhmani*) จิ้งเหลนเรียวใต้ (*Riopa herberti*) จิ้งเหลนภูเขาสีจาง (*Sphenomorphus tersus*) งูปล้องฉนวนทุ่งสง (*Dryocalamus thungsongensis*) และงูเขียวหางไหม้เมืองนคร (*Cryptelytrops verustus*)

มงคล และคณะ (2549) ได้สำรวจความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ การสำรวจพบสัตว์ทั้งสองกลุ่ม รวม 4 อันดับ 20 วงศ์ 77 สกุล 123 ชนิด โดยจำแนกเป็นสัตว์เลื้อยคลาน 2 อันดับ 14 วงศ์ 55 สกุล 83 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นพบสัตว์ชนิดใหม่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียวจำนวน 22 ชนิด จำแนกเป็น

1. ชนิดที่พบใหม่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว ซึ่งเป็นสัตว์ในอันดับย่อยจิ้งจก ตุ๊กแกและกิ้งก่าจำนวน 12 ชนิด และในอันดับย่อยงูจำนวน 10 ชนิด

2. ชนิดที่มีเขตการแพร่กระจายใหม่ในประเทศไทยจำนวน 3 ชนิด จำแนกเป็นจิ้งจก 1 ชนิด และงู 2 ชนิด

การศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในเขตพื้นที่เขาหินปูนจังหวัดสระบุรี

จากการสำรวจทั่วไปของนงนุช (2548) ในพื้นที่เขาหินปูนบริเวณเชื่อมต่อของตำบลขุนโขลน และตำบลเขาวง ได้พบจิ้งจกดินข้างดำ ตุ๊กแกบ้าน ตุ๊กแกสยาม (*Gekko siamensis*) ตุ๊กแกป่าสระบุรี (*Cyrtodactylus chanhomeae*) จิ้งเหลนเรียวสระบุรี (*Riopa frontoparietalis*) จิ้งจกหินสีจาง และการตรวจสอบสถานภาพพบว่าเป็นชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นของประเทศไทย 4 ชนิด ได้แก่ จิ้งจกดินข้างดำ ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกป่าสระบุรี และจิ้งเหลนเรียวสระบุรี

ลักษณะธรณีสัณฐานของประเทศไทยและจังหวัดสระบุรี

ธรณีสัณฐานของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะคือ ธรณีสัณฐานที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำทะเลและตะกอนน้ำกร่อย (Marine and brackish water sediments) ธรณีสัณฐานที่เกิดจากตะกอนลำน้ำและลมพัดพาตะกอนมาทับถม (Riverine and wind sediments) ธรณีสัณฐานที่เหลื่อมตกร้างจากการกัดกร่อน (Dissected erosion surface) ธรณีสัณฐานที่เป็นเนินลาวาและส่วนที่คงเหลืออยู่ของการเกิดภูเขาไฟ (Lava plateau and volcano remnants) ธรณีสัณฐานแบบคารสต์ (Karst topography) และธรณีสัณฐานที่เป็นภูเขาและเทือกเขา (ไฟฟูร์ และคณะ, 2543)

สำหรับอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินสูงและพื้นราบ โดยมีธรณีสัณฐานแบบคารสต์ (Karst topography) ในลักษณะของทาวเวอร์คาร์สต์ (Tower karst) ซึ่งเป็นภูเขาหินปูนทรงสูงประกอบด้วยตัวถ้ำ หลุมยุบ และหน้าผาสูงชันในระดับ 60-90 องศา และในลักษณะของค็อกพิตคาร์สต์ (Cockpit karst) ซึ่งเป็นภูเขาหินปูนทรงสูงฐานกว้าง มีความชัน 30-40 องศา (Clements *et al.*, 2006) พื้นที่ในอำเภอพระพุทธบาทเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและเป็นแหล่งวัตถุดิบของเหมืองหิน โรงโม่หิน และอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์มากที่สุดในประเทศไทย (เบญจรัตน์, 2546) ซึ่งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลุ่มป่าพระพุทธบาทที่มีเนื้อที่ 15,750 ไร่ โดยมีเอกชนได้ขอสัมปทานการทำเหมืองหินและใช้ประโยชน์จากการทำอุตสาหกรรมเหมืองหินจำนวน 6 ราย และได้มีการเปิดหน้าเหมืองทำให้เสียสภาพป่าไปแล้วร้อยละ 20 ของเนื้อที่ป่าหรือประมาณ 4,575 ไร่ ปัจจุบันจึงเหลือพื้นที่ป่า 11,025 ไร่และพื้นที่ส่วนใหญ่ที่คงเหลือเป็นภูเขาหินปูน ซึ่งบริเวณนี้มีระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพแตกต่างจากพื้นที่ป่าทั่วไป และได้พบพันธุ์พืชชนิดใหม่ของโลก ได้แก่ โมกราชินี (*Wrightia sirikitiae*) รวมทั้งเป็นพื้นที่อาศัยของสัตว์ประจำถิ่น ได้แก่ นกจิ้งตัว

เขาคินปุนพันธุ์สระบุรี (*Napothera crispifrons calcicola*) (Vermeulen and Whitten, 1999) และสัตว์ป่าสงวนตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ได้แก่ เลียงผา (*Capricornis sumatraensis*) (สมศักดิ์และคณะ, 2549)

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. แผนที่ภูมิประเทศมาตราส่วน 1:50,000 ระวัง 5138II ชุด L7018
2. เครื่องจับพิกัดดาวเทียม (GPSMAP GARMIN) Model 60CSx
3. เวอร์เนีย และสายวัด
4. น้ำยาดองสัตว์ (formalin 10%) และเอทิลแอลกอฮอล์
5. เข็มฉีดยาพร้อมกระบอกฉีดยา
6. ขวดบรรจุตัวอย่างสัตว์ดอง
7. กล่องส่องทางไกล
8. ถุงผ้า กล่องพลาสติกมีฝาปิด และขวดพลาสติกใสเจาะรูสำหรับใส่ตัวอย่างสัตว์
9. บ่วงหุรูปปลายไม้ ตะขอเกี่ยว และอุปกรณ์จับงู (Tong)
10. แวนขาย
11. เชือกไนลอน เชือกฟาง และมีดพก
12. ไฟฉายชนิดแบตเตอรี่แห้ง และไฟฉายสำรองพร้อมถ่านไฟฉาย
13. สมุดและปากกานบันทึกข้อมูล
14. คู่มือและเอกสารในการจำแนกชนิดสัตว์เลื้อยคลาน
15. กล่องและอุปกรณ์การถ่ายภาพ

วิธีการ

1. การตรวจเอกสาร

ตรวจเอกสารการศึกษาและการสำรวจชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบในประเทศไทยและในพื้นที่ใกล้เคียงตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.1 ศึกษาภูมิประเทศ อาณาเขต และสภาพนิเวศของพื้นที่ ทั้งบริเวณป่าเขาหินปูน ถ้ำ ศาสนสถาน และกำหนดเส้นทางและพื้นที่โดยศึกษาจากเอกสารแนะนำการท่องเที่ยว และจากแผนที่อัตราส่วน 1 : 50,000 และจากการสำรวจจากสถานที่จริง ด้วยการบันทึกและถ่ายภาพสภาพนิเวศแต่ละลักษณะ

2.2 สำรวจและบันทึกข้อมูลทุกเดือน เดือนละ 3-4 วัน โดยสำรวจทั้งช่วงเวลากลางวัน (8.30 ถึง 12.00 น., 13.00 ถึง 15.30 น.) และช่วงเวลากลางคืน (19.00 ถึง 01.30 น.) ใช้วิธีการเดินสำรวจเพื่อค้นหาสัตว์โดยตรง (direct searching) ภายในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง โดยสำรวจตามพื้นล่างของป่าเขาหินปูน บนต้นไม้ และการส่องไฟ รื้อ ขุดค้นตามกองวัสดุ โปรงถ้ำ และซอกหิน รวมทั้งเก็บและบันทึกหลักฐานและร่องรอยของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยในพื้นที่ ได้แก่ คราบผิวหนัง และซาก บันทึกพิกัดภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ศาสนสถานด้วยเครื่องจับพิกัดดาวเทียม (GPSMAP GARMIN Model 60 CSx) ระบุช่วงเวลา สถานที่พบ และบันทึกภาพสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมแต่ละชนิด

2.3 ตรวจสอบชนิดและบรรยายลักษณะของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยใช้เอกสารของ Taylor (1963, 1965, 1970), Cox (1991), Cox *et al.* (1998), ไพบูลย์ (2547) รวมทั้งเปรียบเทียบกับตัวอย่างที่เก็บรักษาไว้ที่ภาควิชาสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในกรณีของสัตว์ที่ยังมีชีวิตเมื่อศึกษาจนทราบชนิดแล้วจะนำสัตว์ปล่อยคืนธรรมชาติในแหล่งอาศัยเดิมของสัตว์

2.4 วัดขนาดความยาวจากปลายจมูกถึงก้น (snout to vent) และวัดความยาวหาง (tail length) โดยวัดจากช่องเปิดทวาร หรือกึ่งปิดทวาร ไปถึงปลายสุดของหาง บันทึกจำนวนตัว พฤติกรรมของสัตว์ที่พบ และสภาพนิเวศที่พบสัตว์แต่ละชนิด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 หาค่าร้อยละการปรากฏของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมแต่ละชนิด (percent of occurrence) เพื่อแบ่งระดับการพบเป็น พบบ่อย พบปานกลาง และพบน้อย โดยดูจากความถี่ในการปรากฏของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมแต่ละชนิดในการสำรวจแต่ละครั้ง และคำนวณดังสูตร

$$\text{การปรากฏ (ร้อยละ)} = \frac{\text{จำนวนครั้งที่พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดนั้น}}{\text{จำนวนครั้งที่สำรวจทั้งหมด}} \times 100$$

ระดับการปรากฏ ได้แก่

พบบ่อย	=	มากกว่าร้อยละ 70
พบปานกลาง	=	ระหว่างร้อยละ 40-69
พบน้อย	=	น้อยกว่าร้อยละ 40

3.2 คำนวณหาค่าความหลากหลายของชนิดสัตว์เลื้อยคลาน (diversity indices) เพื่อเปรียบเทียบแต่ละพื้นที่ที่ศาสนสถาน และใช้สูตร Shannon-Wiener's Index (Ludwig and Reynold, 1998) โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

$$H' = -\sum_{i=1}^S (P_i \ln P_i)$$

H	คือ	ดัชนีความหลากหลายของชนิด
S	คือ	จำนวนชนิด
P _i	คือ	สัดส่วนระหว่างจำนวนตัวอย่างของสิ่งมีชีวิต (i = 1, 2, 3,...) ต่อจำนวนสิ่งมีชีวิตทั้งหมด

3.3 คำนวณหาค่าดัชนีความสม่ำเสมอ (evenness indices) บอกถึงการกระจายของชนิดพันธุ์ในสังคม หากภายในสังคมใดมีการกระจายสม่ำเสมอ หรือมีจำนวนในแต่ละชนิดพันธุ์ที่ใกล้เคียงกันดัชนีของความสม่ำเสมอจะสูง และมีค่าของดัชนีลดลงเมื่อความสัมพันธ์ของการกระจายแต่ละชนิดพันธุ์ในสังคมแตกต่างกัน และใช้สูตรดังนี้ (Hill, 1973)

$$E = H' / H'_{\max}$$

E	คือ	ความสม่ำเสมอ (evenness)
H'	คือ	ความหลากหลายของ Shannon-Wiener's Index
H' _{max}	คือ	จำนวนชนิด (ln S)

3.4 คำนวณหาค่าดัชนีความคล้ายคลึงของสัตว์ (Similarity index) เพื่อประเมินความคล้ายคลึงของสัตว์เลื้อยคลานในแต่ละพื้นที่ที่ศาสนสถาน โดยใช้ข้อมูลการพบ และไม่พบสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดในพื้นที่แต่ละแห่งและคำนวณตามวิธีการของ Sorensen qualitative index (Sorensen, 1948) ซึ่งมีวิธีการดังนี้

$$\text{ค่าดัชนีความคล้ายคลึงกัน (QS)} = [2C / (A+B)] \times 100$$

QS	คือ	ความคล้ายคลึงกันของสัตว์ในแต่ละพื้นที่
A	คือ	จำนวนชนิดสัตว์ที่พบในพื้นที่ A

- B คือ จำนวนชนิดสัตว์ที่พบในพื้นที่ B
 C คือ จำนวนชนิดสัตว์ที่พบในพื้นที่ A และ B

3.5 วิเคราะห์การปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่ง

3.6 ศึกษาปัจจัยคุกคาม และปัจจัยรบกวนพื้นที่อาศัย โดยสอบถามจากชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และจากการศึกษาในภาคสนาม

สถานที่และระยะเวลาวิจัย

พื้นที่ตำบลเขาวงอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลุ่มป่าพระพุทธรบาทและป่าพุดแดง ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 1,073 (พ.ศ.2527) ร่วมกับตำบลพระพุทธรบาท ตำบลขุนโขลน ตำบลพุกร่าง ตำบลหน้าพระลาน และตำบลพุดแดง รวมเนื้อที่ 12,500 ไร่

ทิศเหนือมีอาณาเขต ติดต่อกับ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลห้วยป่าหวาย อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และตำบลหัวปลวก อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลพุกร่าง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

การศึกษาคำเนินการในพื้นที่ป่าเขาหินปูนที่สภาพป่าส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณและส่วนน้อยเป็นป่าดิบแล้ง โดยศึกษาบริเวณพื้นที่ของศาสนสถาน 5 แห่งที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ใช้ประโยชน์จากเขาหินปูนเพื่ออุตสาหกรรม ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์ (A) วัดชัยชะอม (B) วัดลับแล (C) วัดพุทไธยบรรพต (D) วัดถ้ำศรีวิไล (E) (ภาพที่ 1) รวมทั้งวัดใกล้เคียงในเขตตำบลเขาวง และพื้นที่แนวเชื่อมต่อกำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 1 พื้นที่ศึกษาในเขตอำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

ที่มา: Google maps (2008)

- A วัดถ้ำนารายณ์ พิกัด 14 องศา 40.146 ลิปดาเหนือ 100 องศา 49.956 ลิปดาตะวันออก
- B วัดลับแล พิกัด 14 องศา 40.592 ลิปดาเหนือ 100 องศา 50.761 ลิปดาตะวันออก
- C วัดชัยชะอม พิกัด 14 องศา 41.793 ลิปดาเหนือ 100 องศา 50.825 ลิปดาตะวันออก
- D วัดพุทไธยบรรพต พิกัด 14 องศา 43.213 ลิปดาเหนือ 100 องศา 51.209 ลิปดาตะวันออก
- E วัดถ้ำศรีวิไล พิกัด 14 องศา 30.793 ลิปดาเหนือ 102 องศา 02.459 ลิปดาตะวันออก

ระยะเวลาในการศึกษา

ดำเนินการสำรวจและเก็บตัวอย่างตลอดจนการวิเคราะห์ชนิดตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2551 เป็นระยะเวลา 12 เดือน

ผลและวิจารณ์

จำนวนชนิด ลักษณะและพื้นที่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิด

การศึกษาและสำรวจชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถาน ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัด สระบุรี ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2551 รวมระยะเวลา 12 เดือน พบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 53 ชนิด ใน 2 อันดับ 12 วงศ์ 38 สกุล โดยมีรายละเอียดของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดดังนี้

Family Pythonidae

1. *Python reticulatus* (Schneider, 1801)

ชื่อไทย งูเหลือม

ชื่อสามัญ Reticulated python

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดตัวใหญ่ ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวยาวเรียวและมีขนาดกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวมน ลำตัวมีขนาดใหญ่ หางยาวและส่วนปลายของหางเรียว ขอบปากบนและขอบปากล่างมีแฉ่งรับรู้อุณหภูมิความร้อนอินฟราเรด ได้แก่ rostrals 2 แฉ่ง supralabials 4 แฉ่ง และ infralabials 3-4 แฉ่ง ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุมและพื้นผิวแผ่นเกล็ดเรียบ เกล็ดบนหัวและเกล็ดลำตัวเล็ก เกล็ดท้องใหญ่ เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 69-79 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 297-332 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 75-102 เกล็ด (Cox, 1991) ลำตัวมีพื้นเป็นสีน้ำตาลเหลือง หัวสีเหลืองและกึ่งกลางหัวมีขีดสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำจากส่วนต้นของหัวไปที่ท้ายทอย และมีขีดสีน้ำตาลดำจากด้านท้ายตาไปที่มุมขากรรไกร ด้านข้างของลำตัวมีแถบสีน้ำตาลเข้มเป็นรูปร่างหยักขึ้นและลงไปตลอดความยาวลำตัว ซึ่งรอยหยักจากทั้งสองข้างของลำตัวจะมาพบกันในแนวกลางตัวบนหลังและทำให้มีรูปร่างสีเหลี่ยมขนมเปียกปูนขอบสีน้ำตาลเข้มเรียงตัวต่อเนื่องกันไปตลอดความยาวลำตัว ทางด้านล่างของรอยหยักมีปื้นยาวสีขาวที่มีขอบบนและขอบล่างเป็นสีดำกระจายตลอดความยาวลำตัวจำนวน 2 แถว ด้านท้องสีขาว ได้หางสีขาวและมีจุดสีดำกระจาย (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 106)

พื้นที่อาศัย

ตามพื้นล่างของป่า พบขดตัวนอนบนชะง่อนผาเขาหินปูนระดับสูง รวมทั้งมีข้อมูลจากพระในวัดถ้ำนารายณ์ว่าพบเลื้อยลงมาหากินบริเวณขอบป่าภายในพื้นที่ศาสนสถานบ่อยครั้ง นอกจากนี้พบในพื้นที่เกษตรกรรมใกล้แหล่งชุมชน

Family Xenopeltidae

2. *Xenopeltis unicolor* (Boie, 1827)

ชื่อไทย งูแสงอาทิตย์

ชื่อสามัญ Sunbeam Snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 1,074 มิลลิเมตร และหางยาว 98 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวแบนเล็กน้อยและส่วนหัวกว้างเท่ากับลำคอหรือส่วนต้นของลำตัว ตาเล็ก ลำตัวกลม หางค่อนข้างสั้นและส่วนปลายของหางมน ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดมีพื้นผิวเรียบเป็นมันและแผ่นเกล็ดซ้อนเหลื่อมกัน พื้นผิวของเกล็ดเมื่อสะท้อนแสงจะเกิดสีเหลือบของสีรุ้ง (iridescence) เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังแถวด้านนอกใหญ่กว่าแถวเกล็ดในแนวกลางตัว เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ยกเว้นแถวแรกกับแถวสุดท้ายที่เป็นแผ่นเดี่ยว เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 16 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 185 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 30 เกล็ด ลำตัวสีน้ำตาลอมม่วงเข้มไม่มีลวดลาย หัวสีคล้ำกว่าลำตัว แผ่นเกล็ดด้านบนของลำตัวมีขอบสีขาว และขอบสีขาวของแผ่นเกล็ดได้ขยายกว้างขึ้นตามลำดับเมื่อลงไปทางด้านล่างของลำตัว ขอบปากสีขาวและมีปื้นสีน้ำตาลอ่อน คางและด้านท้องสีขาว ใต้หางสีขาวปун งูวัยอ่อนมีแถบกว้างสีขาวเป็นปล้องรอบลำคอ (ภาพผนวกที่ 66 หน้า 106)

พื้นที่อาศัย

พบในพื้นที่เกษตรกรรมในแหล่งชุมชนบริเวณใกล้เขียงภูเขาหินปูน

Family Viperidae

3. *Daboia russelli siamensis* (Smith, 1943)

ชื่อไทย งูแมวเซา

ชื่อสามัญ Siamese Russell's Viper

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากพบเฉพาะซาก หัวเป็นรูปสามเหลี่ยมฐานแคบและส่วนหัวกว้างกว่าลำคอบ้าง ตาเล็ก เกสัดหัวและเกสัดลำตัวเป็นสัน ลำตัวอ้วนป้อม หางสั้น เกสัดได้หางเป็นแถวคู่ เกสัดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 27-33 เกสัด เกสัดท้องจำนวน 153-180 เกสัด และเกสัดได้หางจำนวน 41-46 เกสัด (Cox, 1991) หัวและลำตัวสีน้ำตาลอ่อนและมีปื้นรูปวงกลมขนาดใหญ่สีน้ำตาลเข้มขอบสีขาวเรียงตามแนวยาวลำตัว หรือมีบางส่วนของปื้นที่เชื่อมกัน โดยปื้นที่ลำตัวใหญ่กว่าปื้นที่หัว ด้านข้างของลำตัวอาจมีเกสัดสีชมพูแซม ด้านท้องสีขาวขุ่นและมีจุดเล็กสีดำกระจาย (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 107)

พื้นที่อาศัย

ตามพื้นล่างของป่าและในพื้นที่เกษตรกรรมใกล้แหล่งชุมชน รวมทั้งมีข้อมูลจากผู้นำทางในวัดถ้ำนารายณ์พบว่าเลื้อยหากินบริเวณลานวัดของพื้นที่ศาสนสถานบ่อยครั้ง

4. *Cryptelytrops albolabris* (Gray, 1842)

ชื่อไทย งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง

ชื่อสามัญ White-lipped pit viper

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงเกสัดปิดทวาร 203-490 มิลลิเมตร และหางยาว 350-870 มิลลิเมตร (จำนวน 9 ตัว) เพศเมียตัวเต็มวัยตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงเกสัดปิดทวาร 490 มิลลิเมตร และหางยาว 870 มิลลิเมตร หัวใหญ่รูปสามเหลี่ยมและส่วนหัวกว้างกว่าลำคอบ้าง (แต่หัวค่อนข้างยาวเมื่อเปรียบเทียบกับหัวของงูเขียวหางไหม้ตาโตและงูเขียวหางไหม้ท้องเขียว) มีแอ่งรับรู้สีกลิ้นความร้อนอินฟราเรด (sensory pit) อยู่ทางด้านหน้าของตา ลำตัวค่อนข้างป้อม หางค่อนข้างสั้นและมีกล้ามเนื้อแข็งแรงที่ใช้ยึดพันกิ่งไม้ได้ (prehensile tail) ผิวหนัง

ลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวมีขนาดเล็กและพื้นผิวเรียบ เกล็ดบนหลังใหญ่กว่าเกล็ดบนหัวและมีสัน เกล็ดด้านท้องเรียบ เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 21 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 139-171 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 45-78 เกล็ด หัวและส่วนบนของลำตัวสีเขียว ด้านท้องสีเหลืองแต่บางตัวมีใต้คางและคอเป็นสีขาวขุ่น ด้านข้างลำตัวอาจมีแถบสีดำจางพาดขวางลำตัวเป็นระยะ ตาสีเหลือง ขอบปากบนสีเหลืองจางหรือสีขาว ูเพศผู้บางตัวอาจมีขีดสีขาวยาวตรงรอยต่อระหว่างเกล็ดด้านข้างลำตัวกับเกล็ดท้องโดยเริ่มจากส่วนคอไปถึงปลายหางแต่ไม่พบในเพศเมีย ด้านบนของหางสีน้ำตาลแดงและด้านล่างของหางมีสีเขียวอมเหลือง (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 107)

พื้นที่อาศัย

พบขดตัวนี้อยู่กับพื้นล่างของป่าเขาหินปูนหรือขดตัวอยู่บนกิ่งของต้นไม้

5. *Cryptelytrops macrops* (Kramer, 1977)

ชื่อไทย งูเขียวหางไหม้ตาโต, งูเขียวหางไหม้สีมะกอก

ชื่อสามัญ Big-eyed pit viper

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 160-564 มิลลิเมตร และหางยาว 360-115 มิลลิเมตร (จำนวน 26 ตัว) เพศเมียตัวเต็มวัยตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 564 มิลลิเมตร และหางยาว 108 มิลลิเมตร หัวใหญ่รูปสามเหลี่ยมและส่วนหัวกว้างกว่าส่วนของลำคอมาก ตาใหญ่เมื่อเทียบกับสัดส่วนของหัว มีแองรับรูสึกคลื่นความร้อนอินฟราเรดอยู่ทางด้านหน้าของตา ลำตัวค่อนข้างยาว หางค่อนข้างสั้นและมีกล้ามเนื้อแข็งแรงที่ใช้ยึดพันกิ่งไม้ได้ ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเล็กโดยเกล็ดทางส่วนต้นของหัวมีพื้นผิวเรียบแต่เกล็ดทางด้านท้ายของหัวมีสันและแผ่นเกล็ดซ้อนเหลื่อมกัน เกล็ดบนหลังใหญ่กว่าเกล็ดบนหัวและมีสันขนาดใหญ่และแผ่นเกล็ดซ้อนเหลื่อมกัน เกล็ดด้านท้องเรียบ เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 19-21 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 89-164 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 25-64 เกล็ด หัวและส่วนบนของลำตัวสีเขียวและด้านท้องสีขาวอมเขียว ด้านข้างลำตัวอาจมีแถบสีดำจางพาดขวางลำตัวเป็นระยะ ตาสีเหลือง ขอบปากบนและขอบปากล่างสีขาวอมฟ้าหรือบางครั้งเป็นสีฟ้า มีเส้นสีขาวอมฟ้าหรือบางครั้งเป็นสีฟ้าตรงรอยต่อระหว่างเกล็ดด้านข้างลำตัวกับเกล็ดท้องด้านบนของหางสีน้ำตาลแดงและด้านล่างสีเขียวอมฟ้า ใต้คางและลำคอสีขาวอมฟ้าหรือสีฟ้า ด้านท้องสีเขียวอมฟ้า (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 108)

พื้นที่อาศัย

พบขดตัวนี้อยู่กับพื้นล่างของป่าเขาหินปูนและพบขดตัวโดยใช้ส่วนหางพันบนกิ่งไม้ บางครั้งพบขดตัวนี้อยู่กับซอกหินภายในถ้ำ

Family Elapidae

6. *Bungarus candidus* (Linnaeus, 1758)

ชื่อไทย งูทับสมิงคลา งูทับทางขาว งูปล้องเงิน

ชื่อสามัญ White-banded krait

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดตัวค่อนข้างใหญ่ ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 883-1,045 มิลลิเมตร และหางยาว 105-152 มิลลิเมตร (จำนวน 2 ตัว) ส่วนหัวยาวและแบนและมีความกว้างใกล้เคียงกับลำคอ ตาค่อนข้างเล็ก ลำตัวยาวและตรงกลางของหลังเป็นสันทำให้ลำตัวเป็นรูปสามเหลี่ยมแต่ไม่ชัดเจน หางเรียวและสั้น ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดตรงกลางหลังในแนวกลางตัวใหญ่และเป็นรูปหลายเหลี่ยมแตกต่างจากเกล็ดบริเวณอื่นที่เป็นเกล็ดเรียว เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวเดี่ยว เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 15 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 194-237 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 40-50 เกล็ด ด้านบนของหัวมีสีดำหรือสีเทาเข้ม ขอบปากบนและใต้คางมีสีขาวอมเหลืองโดยแต่ละแผ่น เกล็ดมีขอบสีดำ บนหลังและด้านบนของหางมีปื้นใหญ่สีดำรูปอานม้าที่มีส่วนกว้างที่สุดอยู่บนหลัง และเรียวยาวแคบลงไปตามส่วนขอบเกล็ดท้องลักษณะคล้ายปล้องสีดำสลับปล้องสีขาว เกล็ดภายในปล้องสีขาวมีปื้นสีดำตรงกลางแผ่นเกล็ด ด้านท้องและใต้หางสีขาว (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 108)

พื้นที่อาศัย

พื้นล่างของป่าเขาหินปูนที่มีพืชคลุมดินและซอกหินสำหรับหลบซ่อนตัว และพบเลื้อยอยู่บริเวณซอกหินหน้าปากถ้ำ

7. *Calliophis maculiceps* (Gunther, 1858)

ชื่อไทย รูปล้องหวายหัวดำ

ชื่อสามัญ Speckled coral snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวยาวและมีขนาดใกล้เคียงกับลำคอ ตาเล็ก ลำตัวกลมและเรียวยาว หางสั้นและค่อนข้างใหญ่ ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 13 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 174-186 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 25-31 เกล็ด (Cox, 1991) ลำตัวสีน้ำตาลอมเขียวและมีลวดลายบนลำตัวเป็นจุดเล็กสีดำเรียงเป็นแนวยาวตลอดจนถึงโคนหาง ด้านบนของหัวและลำคอสีดำ ด้านบนของหางมีจุดกลมใหญ่สีดำ 2 จุด ด้านท้องและใต้หางสีส้มอมแดง (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 109)

พื้นที่อาศัย

พบอาศัยอยู่พื้นล่างของป่าเขาหินปูนที่มีดินร่วนซุยและมีพืชคลุมดินรวมทั้งซอกหินสำหรับหลบซ่อนตัว

8. *Ophiophagus hannah* (Cantor, 1836)

ชื่อไทย งูจงอาง งูบองหลา

ชื่อสามัญ King cobra

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวใหญ่ ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวยาวและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ตาใหญ่ ลำตัวยาวมาก หางค่อนข้างยาวและส่วนปลายของหางเรียวยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลัง 3 แถวที่อยู่ในแนวกลางตัวมีขนาดใหญ่กว่าแถวอื่น เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หาง 5 แถวแรกเป็นแถวเดี่ยวแต่ที่เหลือเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 15 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 240-266 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 84-106 เกล็ด (Cox, 1991) ลำตัวมีสีพื้นเป็นสีเขียวจางหรือสีเขียวอมเทา เกล็ดปกคลุมตัวมีขอบแผ่นเกล็ดสีเข้ม แผ่นหนังระหว่างแผ่น

เกล็ดปกคลุมตัวสีดำ คางและใต้คอสีขาวอมเทา ด้านท้องและใต้หางสีเทาและแผ่นเกล็ดมีขอบสีดำ งูวัยอ่อนมีสีลำตัวคล้ำกว่าตัวเต็มวัยและมีขีดเล็กสีเหลืองพาดขวางลำตัวเป็นระยะ เส้นสีเหลืองจะจางลงเมื่องูมีอายุมากขึ้น แต่งูตัวเต็มวัยบางตัวอาจมีเส้นสีจางพาดขวางลำตัวเป็นระยะ

พื้นที่อาศัย

ตามพื้นล่างของป่าและบนเขาหินปูนระดับสูง รวมทั้งมีข้อมูลจากพระในวัดถ้ำนารายณ์ว่า พบเลื้อยลงมาหากินบริเวณขอบป่าใกล้แหล่งน้ำภายในพื้นที่ศาสนสถานบ่อยครั้ง

9. *Naja kaouthia* (Lesson, 1831)

ชื่อไทย งูเห่าไทย, งูเห่าหม้อ, งูเห่านา

ชื่อสามัญ Monocled cobra

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดตัวใหญ่ ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวเรียวยาวและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ส่วนปลายของหัวมน ตาใหญ่ ลำตัวยาว หางเรียว เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นขนาดใหญ่ ลำตัวด้านบนมีเกล็ดเรียบปกคลุมและมีพื้นผิวเป็นมัน เกล็ดด้านท้องใหญ่ เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 21-23 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 170-196 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 43-58 เกล็ด (Cox, 1991) สีของลำตัวค่อนข้างแปรผัน ส่วนใหญ่ลำตัวสีน้ำตาลแต่บางตัวสีน้ำตาลเข้ม สีน้ำตาลแกมเหลือง สีดำ หรือสีขาวนวล ส่วนบนของลำตัวมีสีคล้ำกว่าด้านท้องและขอบของแผ่นเกล็ดแต่ละแผ่นมีสีเข้ม ด้านหลังของคอเป็นลายคล้ายดอกจันรูปวงแหวนเดี่ยว (monocellate) หรือมีลักษณะของลวดลายที่แปรผันแตกต่างกันออกไปและบางตัวพบมีเพียงปื้นสีคล้ำและไม่ปรากฏดอกจัน คางและใต้คอมีสีขาวอมเหลืองและอาจมีแถบสีดำพาดขวางด้านท้องสีขาวและอาจมีลวดลายเป็นแถบสีคล้ำพาดขวาง และใต้หางสีขาวอมเทา (Taylor, 1965) (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 109)

พื้นที่อาศัย

ตามพื้นล่างของป่าและบนเขาหินปูนระดับสูง และพบคราบผิวหนังบริเวณปากถ้ำและในพื้นที่เกษตรกรรมใกล้แหล่งชุมชน

Family Colubridae

10. *Xenochrophis piscator* (Schneider, 1799)

ชื่อไทย งูลายสอใหญ่

ชื่อสามัญ Chequered keelback

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดตัวปานกลาง ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวกลมรี และส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวเรียว ตาค่อนข้างใหญ่ ลำตัวป้อม หางยาวและส่วนปลายหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังมีสันโดยสันของแผ่นเกล็ดมีขนาดใหญ่ขึ้นตามลำดับไปทางด้านท้ายของลำตัว เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 19 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 122-158 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 70-97 เกล็ด (Cox, 1991) ด้านบนของหัวและบนหลังสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเขียว ด้านข้างของหัวมีเส้นสีดำจากด้านล่างของตาลงไปที่เกล็ดขอบปากบนแผ่นที่ 6 และมีเส้นสีดำจากทางด้านท้ายตา (แต่ไม่ติดกับตา) ลงไปที่มุมขากรรไกร ทางด้านท้ายของมุมขากรรไกรมีเส้นสีดำพาดเฉียงขึ้นไปในส่วนบนของท้ายทอย บนหลังและทางด้านบนของหางมีจุดสีดำและจุดสีขาวกระจายปะปนกันและเรียงตัวในลักษณะที่ประปรายทั่วลำตัว คาง ใต้คอ ด้านท้อง และใต้หางสีขาว เกล็ดท้องมีขอบด้านนอกสีเทาเข้มและเกล็ดใต้หางมีขอบด้านนอกสีดำ (ภาพผนวกที่ ก 6 หน้า 110)

พื้นที่อาศัย

อาศัยในแหล่งน้ำนิ่งหรือพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งน้ำบริเวณศาสนสถาน

11. *Enhydryis plumbea* (Boie, 1827)

ชื่อไทย งูปลิง

ชื่อสามัญ Olive water snake, Plumbeous water snake

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 374 มิลลิเมตร และหางยาว 47 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวแบนและกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวมน ตาเล็ก ลำตัว

สั้นและกลม หางเรียวยาวและสั้นมาก ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและด้านบนของหางมีพื้นผิวเรียบและเป็นมัน เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวมีจำนวน 19 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 125 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 49 เกล็ด ลำตัวด้านบนสีเทาอมเขียวหรือสีเทาอมเหลือง หัวสีคล้ำกว่าลำตัวเล็กน้อย เกล็ดบนหลังและด้านข้างลำตัวมีขอบสีเข้ม คางและใต้คอสีขาวหรือสีครีม ด้านท้องและใต้หางสีเหลือง (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 110)

พื้นที่อาศัย

อาศัยในแหล่งน้ำนิ่งหรือพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งน้ำบริเวณศาสนสถาน

12. *Ptyas korros* (Schlegel, 1837)

ชื่อไทย งูสิงบ้าน งูเห่าทะเลาน

ชื่อสามัญ Indochinese rat snake

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดใหญ่ ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวยาวและกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวมน ตาใหญ่ ลำตัวกลมและยาว หางยาวและส่วนปลายหางเรียวยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังทางส่วนต้นของลำตัวใหญ่และมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 15 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 170 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 104 เกล็ด (Taylor, 1965) ด้านบนของหัวและบนหลังครึ่งทางด้านหน้าของลำตัวสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเขียว ส่วนครึ่งทางด้านท้ายของลำตัวสีน้ำตาล เกล็ดปกคลุมลำตัวและหางมีขอบแผ่นเกล็ดสีจางหรือสีขาว ซึ่งสีขาวของขอบแผ่นเกล็ดได้ขยายกว้างขึ้นตามลำดับไปทางด้านท้ายลำตัวและหางทำให้ด้านท้ายของลำตัวโดยเฉพาะหางเป็นสีขาวที่มีโครงข่ายร่างแหสีดำ คาง ใต้คอ และด้านท้องสีขาวอมน้ำตาล ด้านใต้หางสีขาว งูวัยอ่อนมีจุดเล็กสีขาวเรียงตัวเป็นแถวพาดขวาง (ไม่เป็นระเบียบ) เป็นระยะอยู่ทางส่วนต้นของลำตัว (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 111)

พื้นที่อาศัย

อาศัยบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมใกล้แหล่งชุมชน และหลบซ่อนตัวในพุ่มไม้บริเวณลานวัด รวมทั้งซุกซ่อนตัวอยู่ภายในอาคารของศาสนสถาน

13. *Ptyas mucosus* (Linnaeus, 1758)

ชื่อไทย งูสิงหางลาย งูสิงเสื่อ

ชื่อสามัญ Banded rat snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวใหญ่ ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากพบเฉพาะซาก หัวยาวและกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวมน ตาใหญ่ ลำตัวกลมและยาว หางยาวและส่วนปลายหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังทางส่วนต้นของลำตัวมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 16-17 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 109-213 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 121-146 เกล็ด (Cox, 1991) ด้านบนของหัวและบนหลังสีน้ำตาลอมเทา หัวสีคล้ำกว่าลำตัว ส่วนปลายของหัวสีน้ำตาลจางหรือสีน้ำตาลเหลือง ขอบปากบนและขอบปากล่างสีน้ำตาลอมเหลืองและแผ่นเกล็ดมีขอบสีดำ ลำตัวมีขีดสีขาวกระจายตลอดความยาวของลำตัวและมีมากทางส่วนบนของลำตัวมากกว่าทางส่วนล่างของลำตัว ทางตอนกลางและทางด้านท้ายของลำตัวจนถึงปลายหางมีขีดสั้นสีดำเรียงซ้อนกันเป็นแถวลงทางส่วนล่างของลำตัวพาดขวางเป็นระยะ ผิวหนังระหว่างแผ่นเกล็ดมีสีดำ ด้านท้องมีสีขาวและมีจุดสีน้ำตาลกระจายหนาแน่นอยู่ทางตอนท้ายของด้านท้อง ใต้หางมีสีขาวอมเหลือง

พื้นที่อาศัย

อาศัยบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมใกล้แหล่งชุมชนและหลบซ่อนตัวในพุ่มไม้บริเวณลานวัด รวมทั้งซุกซ่อนตัวอยู่ภายในอาคารของศาสนสถาน

14. *Coelognathus radiatus* (Boie, 1827)

ชื่อไทย งูทางมะพร้าวธรรมดา, งูทางมะพร้าวลายขีด

ชื่อสามัญ Copperhead rat snake, Radiated rat snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวใหญ่ (แต่ที่สำรวจพบเป็นงูวัยอ่อน) ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 352 มิลลิเมตร และหางยาว 85 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวยาวและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ตาค่อนข้างใหญ่ ลำตัวยาว หางค่อนข้างสั้นและส่วนปลายหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังทางส่วนต้นของลำตัวมีพื้นผิวเรียบแต่ทางด้านท้ายของลำตัว

และด้านบนของหางมีสันเล็ก เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 19 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 241 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 92 เกล็ด หัวสีน้ำตาลเหลืองและมีเส้นสีดำพาดขวางบริเวณท้ายทอยลงไปที่มุมขากรรไกรและต่อไปทางด้านล่างของลำคอ ซึ่งเป็นเส้นหยักแล้วเลือน โดยมีเส้นสีดำจากด้านท้ายตามาบรรจบกับเส้นสีดำที่พาดขวางท้ายทอย และมีเส้นสีดำจากด้านท้ายของตาลงไปที่ด้านท้ายของขอบปากบน กับเส้นสีดำจากด้านล่างของตาลงไปที่ขอบปากบนและต่อลงไปที่ขอบปากล่าง ลำตัวในช่วงต้น (ประมาณ 30 แผ่นเกล็ด) สีน้ำตาลเหลืองเหมือนกับสีบนหัว ต่อจากนั้นเป็นสีเทาดำไปตลอดความยาวลำตัว หางสีน้ำตาลอมเทา บนหลังในแนวกลางตัวมีแถบสีน้ำตาลจาง (ประมาณ 3 แผ่นเกล็ด) พาดยาวประมาณ 2/3 ของความยาวลำตัวแล้วเลือน ด้านข้างลำตัวประมาณแผ่นเกล็ดที่ 30 มีแถบสีดำ 2 แถบ (แถบบน 3 แผ่นเกล็ด และแถบล่าง 1 แผ่นเกล็ด) พาดยาวประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวลำตัวโดยมีสีเข้มชัดเจนทางส่วนต้นของลำตัวและจางลงตามลำดับไปทางด้านท้าย ใต้คางและด้านท้องสีขาวขุ่น ใต้หางสีขาวอมเหลือง (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 111)

พื้นที่อาศัย

พบขุดตัวอยู่บนแขนงไม้เวลากลางคืนในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและไม่ไกลจากแหล่งชุมชน และพบหลบซ่อนตัวภายในอาคารและสิ่งก่อสร้างของศาสนสถาน

15. *Psammodynastes pulverulentus* (Boie, 1827)

ชื่อไทย งูหมอก

ชื่อสามัญ Common mock viper

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 237-282 มิลลิเมตร และหางยาว 62-77 มิลลิเมตร (จำนวน 2 ตัว) หัวแบนและเป็นรูปสามเหลี่ยม ส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอกว้างมาก ตาใหญ่ ลำตัวสั้น หางสั้นและส่วนปลายหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางมีพื้นผิวเป็นรอยขรุขระ เกล็ดท้องขยายกว้าง แผ่นเกล็ดมีสันเล็กและขอบด้านบนนอกรอยหยักเล็ก เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 16-17 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 148 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 47 เกล็ด ลำตัวด้านบนสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแดง บนหัวมีแถบสีเข้ม 1 แถบที่ส่วนปลายของหัวในแนวกลางตัวลากยาวถึงกึ่งกลางระหว่างตา และมีแถบยาว 2 แถบจากด้านข้างของหัว และทางด้านท้ายตาไปที่ท้ายทอย ด้านนอกสุดมีแถบยาวสีเข้ม 2 แถบจากส่วนหน้าของหัวบริเวณช่องเปิดจมูกด้านซ้ายและขวาไปที่ตรง

กลางของหัวแล้วเชื่อมรวมเป็นแถบเดียวกันบริเวณท้ายทอยและมีสีจางลงเมื่อถึงส่วนลำคอ ขอบปากบนสีขาว ด้านหลังสีน้ำตาลแดง และส่วนล่างของลำตัวมีปื้นค่อนข้างเป็นรูปสามเหลี่ยมสีน้ำตาลเหลืองกระจายเป็นระยะตลอดความยาวลำตัว คาง ใต้คอ ท้อง และได้หางสีเทา (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 112)

พื้นที่อาศัย

พื้นที่ล่างของป่าที่มีพืชคลุมดินของป่าเขาหินปูนที่มีชอกหินและพื้นที่หลบซ่อนตัว และพบบริเวณชอกหินหน้าปากถ้ำ

16. *Oligodon barroni* (Smith, 1943)

ชื่อไทย งูปีแก้วหัวลายหัวใจ

ชื่อสามัญ Barron's kukri snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 345 มิลลิเมตร และหางยาว 53 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวแบนและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ส่วนปลายของหัวมนและมีแผ่นเกล็ดจมูกเป็นแผ่นใหญ่และหนา ตาเล็ก ลำตัวกลมและค่อนข้างสั้น หางค่อนข้างสั้น ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางเล็กและมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 17 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 171 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 43 เกล็ด หัวและลำตัวสีน้ำตาลอ่อนและมีลายแต้มสีน้ำตาลเข้มลักษณะคล้ายลอนคลื่นพาดขวางลำตัวและหาง 15 ปล้อง บนหัวมีแถบสีดำคาดผ่านตาทั้งสอง บริเวณท้ายทอยมีปื้นสีดำรูปหัวใจโดยส่วนปลายของรูปหัวใจชี้ไปทางจมูก และมีแถบสีดำขนาดเล็ก 1 แถบในแนวตั้ง ขอบของรูปหัวใจเป็นสีจาง สองข้างของลายรูปหัวใจเป็นแถบสีดำลากลงมาถึงด้านล่างของคอ หรือเฉียงลงไปที่ด้านท้ายของมุมของขากรรไกร แถบและปื้นสีดำทั้งหมดมีขอบเป็นเส้นสีครีม คอและใต้คาง และท้องสีชมพูจางหรือสีขาวและมีปื้นสีดำใหญ่เรียงตัวเป็น 2 แถว และกระจายอยู่ทางขอบด้านบนของเกล็ดท้อง หางมีสีจาง (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 112)

พื้นที่อาศัย

พื้นที่ล่างของป่าที่มีพืชคลุมดินของป่าเขาหินปูนที่มีชอกหินและพื้นที่หลบซ่อนตัว และพบไม่ไกลจากปากถ้ำ

17. *Oligodon fasciolatus* (Gunther, 1864)

ชื่อไทย งูปีแก้วลายเต็ม

ชื่อสามัญ Banded kukri snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 175-720 มิลลิเมตร และหางยาว 25-149 มิลลิเมตร (จำนวน 6 ตัว) หัวแบนและกว้างกว่าลำคอ ส่วนปลายของหัวมนและมีแผ่นเกล็ดจมูก (rostral scale) เป็นแผ่นใหญ่และหนา ตาเล็ก ลำตัวกลมและค่อนข้างสั้น หางค่อนข้างสั้น ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางเล็กและมีพื้นผิวเรียบเกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 17-21 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 70-171 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 24-49 เกล็ด ลำตัวมีด้านบนของหัวและบนหลังเป็นพื้นสีเทาหรือสีน้ำตาลเทาหรือสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแดง บริเวณส่วนปลายของหัวมีแถบสีเข้มจากขอบปากบนผ่านส่วนหน้าของตาแล้วพาดขวางด้านบนของหัวไปด้านตรงข้ามตัว แถบที่อยู่ตรงกลางหัวขยายกว้าง ทางด้านท้ายตามีแถบกว้างสีเข้มพาดเฉียงลงไปที่มุมของขากรรไกร ระหว่างตาทั้งสองข้างและในแนวกลางของหัวมีแถบสีเข้มไปที่ท้ายทอยและตัวแถบขยายกว้างขึ้นแล้วแยกเป็นง่ามลงไปที่ด้านข้างของลำคอ (chevron-shaped mark) บนหลังในแนวกลางตัวไปถึงปลายหางมีปื้นใหญ่รูปร่างค่อนข้างกลมหรือรูปรีตามขวางพาดขวางเป็นระยะ (14-18 ปื้น) พื้นี่ตรงกลางระหว่างปื้นมีแถบสีเข้มพาดขวาง 3 แถบ (ภาพผนวกที่ 66 หน้า 112)

พื้นที่อาศัย

อาศัยตามพื้นล่างของป่าเขาหินปูนที่มีชอกหินมากและพบใกล้แหล่งน้ำในพื้นที่ศาสนสถาน รวมทั้งชุกซ่อนตัวอยู่ภายในอาคารของศาสนสถาน

18. *Oligodon taeniatus* (Gunther, 1861)

ชื่อไทย งูจอกไทย งูจอกหลังลาย

ชื่อสามัญ Striped kukri snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวกลมเรียวและมีขนาดใกล้เคียงกับส่วนลำคอ ส่วนปลายของหัวมน ตาเล็ก ลำตัวกลมและหางเรียวเล็กและสั้น ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางเล็กและมีพื้นผิวเกล็ดเรียบ เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 17 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 146-169 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 30-47 เกล็ด (Cox, 1991) หัวและบนหลังสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเทา บนหัวมีแถบสีดำเส้นเล็กพาดขวางจากส่วนขอบปากบนผ่านตาเล็กน้อยแล้วพาดขวางด้านบนของหัวไปด้านตรงข้าม บริเวณท้ายทอยมีปื้นขาวสีดำและปื้นคล้ายรูปหัวใจสีดำเรียงตัวต่อเนื่องกัน ตรงกลางระหว่างปื้นรูปรีกับปื้นรูปหัวใจมีแถบกว้างสีดำพาดเฉียงลงไปที่ด้านท้ายของมุมของขากรรไกร (chevron-shaped mark) แถบและปื้นสีดำทั้งหมดมีขอบเป็นเส้นสีขาว กลางแนวสันหลังมีแถบสีเหลืองอ่อนและมีแถบขาวสีน้ำตาลเหลือง 2 แถบขนานกัน และพาดตามความยาวลำตัวจนสุดปลายหาง คอและใต้คางสีชมพูจางและมีจุดรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็กสีดำกระจาย ใต้หางสีชมพูอ่อนหรือสีชมพูอมแดง (ภาพผนวกที่ 66 หน้า 113)

พื้นที่อาศัย

พื้นที่ล่างของป่าที่มีพืชคลุมดินของป่าเขาหินปูนที่มีชอกหินและพื้นที่หลบซ่อนตัว และพบอาศัยไม่ไกลจากบ้านเรือนในแหล่งชุมชน

19. *Lycodon capucinus* Boie, 1827

ชื่อไทย งูปล้องฉนวนสร้อยเหลือง งูสร้อยเหลือง

ชื่อสามัญ Common wolf snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 160-500 มิลลิเมตร และหางยาว 34-105 มิลลิเมตร (จำนวน 7 ตัว) หัวแบนและกว้างกว่าลำคอ ส่วนปลายของหัวมน ตาเล็ก ลำตัวกลมและยาว หางยาวและส่วนปลายของหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางเล็กและมีพื้นผิวเรียบและเป็นมัน เกล็ดท้องขยายกว้างและขอบ

ด้านนอกของแผ่นเกล็ดมีสัน เกล็ดได้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 16-17 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 125-190 เกล็ด และเกล็ดได้หางจำนวน 54-71 เกล็ด ด้านบนของหัวมีน้ำตาลอมม่วงเข้มและมีแถบกว้างสีน้ำตาลเหลืองพาดขวางที่ท้ายทอย แผ่นเกล็ดในส่วนแถบสีเหลืองมีจุดสีน้ำตาลกระจาย ขอบปากบนสีเหลืองและมีจุดสีน้ำตาลอมม่วงเรียงตัวเป็นแถว ด้านบนหลังและทางด้านบนของหางสีน้ำตาลอมม่วงแต่มีขีดสีเหลืองเป็น โครงข่ายร่างแหที่ไม่เป็นระเบียบ (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 113)

พื้นที่อาศัย

พบบนต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่ป่าเบญจพรรณ และพบตามซอกผนังในอาคารของพื้นที่ศาสนสถาน รวมทั้งพบคราบผิวหนังบริเวณปากถ้ำ

20. *Lycodon subcinctus* Boie, 1827

ชื่อไทย งูปล้องฉนวนบ้าน

ชื่อสามัญ Javanese wolf snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวและจำนวนเกล็ดเนื่องจากสำรวจพบเฉพาะคราบผิวหนัง หัวแบนและกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวค่อนข้างตัดตรง ตาเล็ก ลำตัวกลมและยาว หางยาวและส่วนปลายของหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลัง 10 แถวในแนวกลางตัวมีสันเล็ก เกล็ดท้องขยายกว้าง ขอบด้านนอกของเกล็ดท้องมีรอยหยัก เกล็ดได้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 17 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 197-230 เกล็ด และเกล็ดได้หางจำนวน 71-90 เกล็ด (Cox, 1991) งูวัยอ่อนกับงูตัวเต็มวัยมีสีลำตัวแตกต่างกัน งูวัยอ่อนมีส่วนปลายของหัวที่อยู่ทางด้านหน้าของตาเป็นสีดำและที่อยู่ทางด้านท้ายตาเป็นสีขาว ลำตัวด้านหลังมีแถบสีขาวกับแถบสีดำพาดขวางเป็นปล้อง ปล้องสีดำยาวกว่าปล้องสีขาว ได้คางและคอสีขาวอมเทา ด้านท้องสีเทา ขอบด้านนอกของเกล็ดท้องสีดำ ได้หางสีเทาเข้ม เมื่องูมีอายุมากขึ้นปล้องสีขาวจะเลื่อนไปตามลำตัว โดยปล้องที่อยู่ทางด้านท้ายลำตัวเริ่มต้นเลื่อนก่อน และเมื่อเป็นงูตัวเต็มวัยจะมีลำตัวสีดำโดยมีแถบสีขาวทางด้านข้างของท้ายทอยและมีปล้องสีขาว 2-3 ปล้องทางส่วนต้นของลำตัว (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 114)

พื้นที่อาศัย

พบคราบผิวหนังภายในถ้ำที่อยู่ลึกจากปากถ้ำไม่มาก

21. *Dryocalamus davisonii* (Blandford, 1878)

ชื่อไทย รูปล้องฉนวนอินเดียน รูปล้องฉนวนดับจาก รูปล้องฉนวนป่าดำ
 ชื่อสามัญ Common bridle snake, Blandford's bridle snake, Bridle snake,
 Davidson's bridle snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 450-640 มิลลิเมตร และหางยาว 120-170 มิลลิเมตร (จำนวน 3 ตัว) ส่วนหัวแบนและกว้างกว่าลำคอ ปลายของหัวมน ตาเล็ก ลำตัวเรียวยาวและยาวมาก หางเรียวยาวและยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางเล็กและมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดท้องขยายกว้างและมีสัน เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 13-14 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 248 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 94 เกล็ด หัวสีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลแดง ด้านบนและตรงส่วนท้ายตามีแถบกว้างสีเหลืองพาดยาวไปที่ท้ายทอยแล้ววกกลับลงไปด้านข้างของลำคอ บนหลังมีแถบสีน้ำตาลเข้มพาดอยู่บนพื้นสีขาวเป็นระยะตลอดความยาวของลำตัว แถบที่อยู่ทางส่วนต้นของลำตัวมีขนาดใหญ่ และมีรูปร่างคล้ายอานม้า (แถบยาวประมาณ 8-13 แผ่นเกล็ด) จำนวน 13 แถบ ต่อจากนั้นแถบสีน้ำตาลเข้มมีขนาดเล็กลงและไม่มีรูปร่างเป็นอานม้าเป็นปล้องพาดอยู่บนหลังเฉพาะด้านบนของลำตัว แถบบริเวณหางจะเป็นรูปร่างค่อนข้างรี ทางด้านล่างและทางด้านท้ายของแถบรูปอานม้าแถบที่ 13 มีแถบเล็กสีน้ำตาลเข้มเรียงตัวเป็นแถวยาวไปตลอดความยาวลำตัวและหาง ตัวแถบเล็กอยู่ตรงกลางระหว่างแถบสีดำสองแถบที่อยู่ต่อเนื่องกัน คาง ใต้คอ ด้านท้อง และใต้หางสีขาว (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 114)

พื้นที่อาศัย

พบบนต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่ป่าเบญจพรรณ และพบตามซอกผนังในอาคารของพื้นที่ศาสนสถาน รวมทั้งพบคราบผิวหนังบริเวณปากถ้ำ

22. *Chrysopelea ornata ornatisima* Werner, 1925

ชื่อไทย งูเขียวพระอินทร์ งูเขียวคอกหมาก

ชื่อสามัญ Cambodian ornate gliding snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 860-920 มิลลิเมตร และหางยาว 300-310 มิลลิเมตร (จำนวน 2 ตัว) หัวค่อนข้างแบนและยาวและส่วนปลายของหัวมน ส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ตาใหญ่ ลำตัวยาวและแบนข้างเล็กน้อย หางยาวและส่วนปลายของหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางมีพื้นผิวเรียบ เกล็ดด้านท้องขยายกว้างและขอบด้านนอกของแผ่นเกล็ดมีสันและมีรอยหยัก เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่และแผ่นเกล็ดมีสันและรอยหยักลักษณะเดียวกับเกล็ดท้อง เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 15-17 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 189 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 125 เกล็ด ด้านบนของหลังเป็นพื้นสีเขียว บนหัวมีแถบสีดำกับแถบสีเหลืองอ่อนพาดขวางและมีจุดสีเหลืองกระจาย ด้านข้างของหัวมีแถบสีดำยาวจากส่วนปลายของปากผ่านตาแล้วไปสิ้นสุดที่ด้านข้างของลำคอ เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของลำตัวมีขอบสีดำและมีขีดสีดำอยู่ตรงกลางของแผ่นเกล็ด แต่เกล็ดทางด้านล่างของลำตัวและเกล็ดบนหางมีเฉพาะขอบสีดำโดยไม่มีขีดสีดำอยู่ในแผ่นเกล็ด ขอบปากและใต้คางสีขาวอมเหลือง ด้านท้องและใต้หางสีเขียวอมเหลืองและมีจุดสีดำกระจาย จุดสีดำที่ใต้หางใหญ่กว่าที่ด้านท้อง (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 115)

พื้นที่อาศัย

พบบนต้นไม้ใหญ่ในพื้นที่ป่าเบญจพรรณ พื้นที่เกษตรกรรมใกล้แหล่งชุมชน และพบคราบผิวหนังภายในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ

23. *Ahaetulla nasuta* (Lacepede, 1789)

ชื่อไทย งูเขียวปากแหวน

ชื่อสามัญ Long nosed whip snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 252-890 มิลลิเมตร และหางยาว 110-470 มิลลิเมตร (จำนวน 6 ตัว) หัวยาวและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ปลายหัวเรียวและมีเกล็ดที่ปลายสุดของหัว (rostral scale) เนื้อขอบตาไปทางด้านหน้าของหัวเป็นสัน ใต้สันเป็นร่อง ตาใหญ่

และม่านคารูปริในแนวนอน ลำตัวเรียวและยาว หางเรียวและยาว ลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัว เป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางรูปร่างยาวและพื้นผิวเรียบ แผ่นเกล็ดเรียงตัวใน แนวเฉียงไปทางด้านบน เกล็ดด้านท้องขยายกว้างและมีสัน ขอบด้านบนของแผ่นเกล็ดมีรอยหยัก เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 15 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 197 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 141 เกล็ด ลำตัวสีเขียว ด้านท้องและใต้หางสีจางกว่าบนหลัง ด้านล่าง ของลำตัวตรงรอยต่อกับเกล็ดท้องมีเส้นยาวสีขาวตลอดความยาวลำตัว คางและใต้คอสีขาวอมฟ้าและมี จุดสีเหลืองกระจาย ผิวหนังระหว่างแผ่นเกล็ดสีดำและสีขาวอมเทา ้วยอ่อนมีลำตัวเป็นสีเขียวอ่อน และบริเวณขอบสันของหัวและเกล็ดที่ปลายสุดของหัวเป็นสีขาว เกล็ดริมฝีปากบนและริมฝีปากล่างสี ขาว ด้านท้องมีสีขาว (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 115)

พื้นที่อาศัย

พบบนต้นไม้ใหญ่ของลานวัด และพบ้วยอ่อนในพื้นที่ป่าโดยใช้ส่วนหางและลำตัวยึดเหนี่ยว ไบหญ้าคาที่มีสีเขียวกลมกลืนกับสีลำตัวและชูส่วนหัวขึ้นในแนวเดียวกับยอดหญ้าคา

24. *Ahaetulla prasina* (Boie, 1827)

ชื่อไทย งูเขียวหัวจิ้งจก งูวงกลางดง งูล้อมนงนอน

ชื่อสามัญ Oriental whip snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวยาวและส่วน ของหัวกว้างกว่าลำคอ ส่วนปลายของหัวเรียวแต่ขอบด้านบนมน ตาใหญ่ ลำตัวเรียวและยาว หาง เรียวและยาวแต่มีกล้ามเนื้อแข็งแรงและใช้ยึดพันกิ่งไม้ได้ ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัว เป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางรูปร่างยาวและพื้นผิวเรียบ แผ่นเกล็ดเรียงตัวใน แนวเฉียงไปทางด้านบน เกล็ดด้านท้องขยายกว้างและมีสันขอบด้านบนของแผ่นเกล็ดมีรอยหยัก เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 15 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 135- 207 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 156-180 เกล็ด (Cox, 1991) ลำตัวมีสีเป็น 4 แบบ ได้แก่ สีเทา สี น้ำตาลเหลือง สีเหลืองทอง และสีเขียว แต่ทุกสีมีลวดลายบนลำตัวเหมือนกันคือ ผิวหนังระหว่างแผ่น เกล็ดที่มีสีขาวกับขอบของแผ่นเกล็ดที่มีสีดำได้เรียงตัวเป็นลวดลายในแนวเฉียงพาดลำตัวซึ่งชัดเจน มากทางส่วนต้นของลำตัว ด้านท้องและใต้หางสีจางกว่าบนหลัง สำหรับตัวที่มีสีเขียวอาจมีหางสี แดงคล้ำ งูตัวที่พบในการสำรวจและไม่สามารถจับตัวได้เป็นรูปแบบที่มีสีเทา (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 116)

พื้นที่อาศัย

พบขดลำตัวอยู่บนต้นไม้ใหญ่ของลานวัด

25. *Orthriophis taeniurus* (Cope, 1861)

ชื่อไทย งูกาบหมากหางนิล, งูใบ้

ชื่อสามัญ Stripe-tailed Racer

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดตัวใหญ่ ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวเรียวยาวและกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ลำตัวยาว หางยาวเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดลำตัวเป็นแผ่นเกล็ดเรียบ เกล็ดด้านท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นเกล็ดแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 25 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 230-305 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 89-114 เกล็ด (Cox, 1991) หัวและลำตัวสีเหลืองอ่อน ด้านบนของหัวสีคล้ำ ขอบปากมีสีขาว ด้านข้างของหัวมีแถบกว้างสีดำเริ่มจากส่วนหน้าของตาไปถึงด้านท้ายตา ลำตัวบริเวณแนวสันหลังมีเส้นสีเหลืองพาดตามแนวยาวโดยเป็นเส้นขาดตอนในช่วงแรกของลำตัวและเมื่อถึงช่วงท้ายลำตัวเส้นสีเหลืองจะเชื่อมกันและเริ่มจางลง ด้านข้างลำตัวสีเทาและมีจุดสีคล้ำสลับสีจางเป็นลวดลายไม่เป็นระเบียบแล้วเริ่มเป็นระเบียบในตอนท้ายของลำตัว หางสีดำและด้านข้างของหางมีลายเส้นสีเหลืองจนสุดปลายหาง (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 116)

พื้นที่อาศัย

พบอาศัยอยู่ภายในถ้ำ

26. *Dendrelaphis subocularis* (Boulenger, 1888)

ชื่อไทย งูสายม่านเกล็ดใต้ตาใหญ่

ชื่อสามัญ Burmese bronzeback

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเกล็ดปิดทวาร 443 มิลลิเมตร และหางยาว 190 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวยาวและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ตาใหญ่ ลำตัวเรียวยาวและแบนข้างเล็กน้อย หางยาวและส่วนปลายของหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง ใต้ตามีแผ่นเกล็ดขนาดใหญ่ 1 เกล็ด เกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางรูปร่างยาวและเรียง

ตัวเฉียงลงทางด้านล่าง เกือบบนหลังในแนวกลางตัวมีรูปร่างค่อนข้างเป็นสี่เหลี่ยมและกว้างกว่าเกล็ด ด้านข้างเล็กน้อย เกล็ดด้านท้องขยายกว้าง ขอบด้านนอกของแผ่นเกล็ดมีสันและมีรอยหยัก เกล็ดได้หางเป็นแถวคู่และขอบด้านนอกมีสันและมีรอยหยักเหมือนเกล็ดท้อง เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 15 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 158 เกล็ด และเกล็ดได้หางจำนวน 62 เกล็ด ด้านบนของหัวและส่วนต้นของลำตัวสีน้ำตาลอมเขียวแล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลทางส่วนท้ายของลำตัว ข้างลำตัวมีแถบสีขาวทอดยาวและสีค่อนข้างจางลงเมื่อไปถึงส่วนหาง ด้านข้างของหัวมีแถบสีดำพาดยาวจากด้านท้ายของตาไปที่ด้านข้างของลำคอ และด้านบนของลำตัวสีน้ำตาลแต่เมื่องูพองตัวจะเห็นเกล็ดสีฟ้าที่มีขอบท้ายสีดำและมีลักษณะการเรียงตัวที่มีขีดสีฟ้าเรียงขนานกันบนพื้นดำเป็นแถวพาดขวางในแนวเฉียงเป็นระยะ ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจนจากทางส่วนต้นของลำตัว ขอบปากและใต้คางสีครีม ด้านท้องและใต้หางสีขาว (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 117)

พื้นที่อาศัย

พบหลบซ่อนตัวในซอกหินตามพื้นล่างของป่าเขาหินปูน

27. *Boiga multomaculata* (Boie, 1827)

ชื่อไทย งูแม่ตะงาว

ชื่อสามัญ Spotted cat-eyed snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 790 มิลลิเมตร และหางยาว 185 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวยาวและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ส่วนปลายของหัวเรียว ตาใหญ่ ลำตัวยาวและแบนข้างเล็กน้อย หางยาวและส่วนปลายหางเรียวเล็ก ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและด้านบนของหางมีพื้นผิวเรียบ และเกล็ดบนหลังในแนวกลางตัว (vertebral scale) ใหญ่กว่าเกล็ดแถวอื่นและขอบด้านท้ายของเกล็ดตัดตรง เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดได้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 19 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 241 เกล็ด และเกล็ดได้หางจำนวน 100 เกล็ด ด้านบนของหัวและบนหลังสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเทา ลำตัวมีจุดกลมค่อนข้างใหญ่สีน้ำตาลเข้มขอบสีขาวเรียงตัวเป็นแถว 2 แถวสลับกันอยู่บนหลังในแนวกลางตัวโดยตลอดความยาวลำตัว ด้านล่างของแถวจุดกลมใหญ่มีจุดรีขนาดเล็กกว่าและมีสีน้ำตาลเข้มขอบสีขาวเรียงตัวเป็นแถวสลับกับจุดกลมใหญ่ตลอดความยาวลำตัว และด้านล่างของจุดรีขนาดเล็กมีเป็นสีดำนูนไม่แน่นอนเรียงตัวเป็นแถวสลับกับจุดกลมเล็กตลอดความยาวลำตัว บนหัวมีแถบกว้างสีน้ำตาลเข้มจากส่วนหน้าของหัวพาดเฉียงไปที่ด้านข้างของลำคอและมีแถบสีน้ำตาลเข้มอยู่

ทางด้านบนของลำคอในแนวกลางตัว ด้านข้างของหัวมีแถบยาวสีน้ำตาลเข้มจากส่วนท้ายของตาไป ที่มุมขากรรไกร คางและใต้คอสีขาว ด้านท้องและใต้หางสีน้ำตาลเทาและมีจุดสีเข้มกระจาย (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 117)

พื้นที่อาศัย

พบในพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชุมชน

28. *Boiga siamensis* Nuthapand, 1971

ชื่อไทย งูเส้าหางม้าเทา งูเส้าหางม้าเล็ก งูตาแมวเล็ก

ชื่อสามัญ Siamese cat-eyed snake

ลักษณะทั่วไป

ขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงเกล็ดปิดทวาร 1,250 มิลลิเมตร และหางยาว 248 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวยาวและส่วนของหัวกว้างกว่าลำคอ ตาใหญ่ ลำตัวยาวและแบนข้าง หางยาวและส่วนปลายหางเรียวเล็ก ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและด้านบนของหางมีพื้นผิวเรียบ และเกล็ดบนหลังในแนวกลางตัวใหญ่กว่าเกล็ดแถวอื่นและขอบด้านท้ายของแผ่นเกล็ดตัดตรง เกล็ดท้องขยายกว้าง เกล็ดใต้หางเป็นแถวคู่ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 23 เกล็ด เกล็ดท้องจำนวน 265 เกล็ด และเกล็ดใต้หางจำนวน 136 เกล็ด ด้านบนของหัวและบนหลังสีเทาหรือสีน้ำตาล ส่วนต้นและตอนกลางของลำตัวประมาณ $\frac{3}{4}$ ของความยาวลำตัวมีปื้นสีดำและปื้นสีครีมหรือสีขาวจางเรียงสลับกัน ปื้นที่อยู่ทางส่วนต้นของลำตัวประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวลำตัวค่อนข้างยาวและพาดเฉียงลงทางด้านล่างของลำตัวและมีแถวเดียว ต่อจากนั้นจะมีขนาดสั้นลงและพาดขวางด้านข้างของลำตัวในแนวตั้งและมี 2 แถว ปื้นสีดำของแถวบนกับของแถวล่างอาจตรงกันหรือเหลื่อมกัน ด้านข้างของหัวมีแถบสีดำจากด้านท้ายตาไปที่ด้านท้ายของหัว คางและใต้คอมีสีขาวและมีจุดสีเทาเข้มกระจาย ด้านท้องและใต้หางสีเทาเข้ม เกล็ดท้องทางด้านท้ายลำตัวมีขอบด้านนอกสีขาว (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 118)

พื้นที่อาศัย

พบบนต้นไม้ใหญ่ในป่าเขาหินปูนขณะเลื้อยขึ้นต้นไม้ในแนวตั้ง

Family Typhlopidae

29. *Ramphotyphlops braminus* (Daudin, 1803)

ชื่อไทย งูดินบ้าน

ชื่อสามัญ Brahminy blind snake

ลักษณะทั่วไป

งูขนาดเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวกว้างเท่ากับลำตัวและส่วนปลายของหัวมน ลำตัวเรียวยาวและกลมสม่ำเสมอตลอดความยาวของลำตัว หางสั้นมากและส่วนปลายของหางมีหนามแข็ง ตาเล็กมากแต่มองเห็นได้ชัดเจน ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดขนาดเล็กปกคลุมและพื้นผิวเกล็ดเรียบเป็นมัน เกล็ดรอบลำตัวในแนวกึ่งกลางตัวจำนวน 20 เกล็ด (Taylor, 1965) ลำตัวสีน้ำตาลดำหรือสีดำ ด้านท้องสีจางกว่าด้านหลังเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวช่องเปิดรูกัน และหางมีสีจางกว่าสีลำตัว (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 118)

พื้นที่อาศัย

พื้นล่างของป่าเขาหินปูนบริเวณที่มีดินร่วนซุยและมีใบไม้กองทับถม

Family Gekkonidae

30. *Gekko gekko* (Linnaeus, 1758)

ชื่อไทย ตุ๊กแกบ้าน, กบแก

ชื่อสามัญ Tokay gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 150-195 มิลลิเมตร และหางยาว 111-140 มิลลิเมตร (จำนวน 3 ตัว) เพศเมียตัวเต็มวัยตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 195 มิลลิเมตร และหางยาว 138 มิลลิเมตร หัวใหญ่และกว้าง ส่วนคอคอดชัดเจน หางยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม บนหัว บนหลัง บนหาง และขาหน้าและขาหลังมีเกล็ดเป็นตุ่มเล็ก รูปหลายเหลี่ยมกระจายหนาแน่นโดยมีตุ่มใหญ่ปะปนอยู่ด้วย หางมีตุ่มขนาดเล็กเรียงตัวเป็นแถวพาดขวาง ม่านตามีสีเหลืองอมส้ม ลำตัวและหางมีสีเทาอมฟ้า บนหัว บนหลัง และด้านบนของขาหน้า

และขาหลังรวมทั้งนิ้วตีนมีตุ่มสีส้มอมแดงกระจาย บนหลังมีจุดกลมสีเทาและสีฟ้าอ่อนเรียงตัวเป็น แถวพาดขวางลงมาที่ด้านข้างของลำตัวจำนวน 5 หรือ 6 แถว หางมีแถบสีเทาสลับกับสีเข้มพาดขวาง เป็นปล้องและมีจุดสีส้มกระจาย ด้านท้องและคางสีครีมและมีจุดขนาดเล็กสีส้มกระจาย แผ่นหนังใต้ นิ้วตีนด้านในสีดำ ตุ๊กแกวัยอ่อนมีลายพาดขวางบนหลังและหางเป็นปล้องสีดำสลับสีขาวชัดเจน ขา หน้าและขาหลังค่อนข้างสั้นแต่ใหญ่ นิ้วตีนใหญ่ นิ้วตีนหน้าและนิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังระหว่างนิ้ว อยู่ที่โคนนิ้ว ด้านใต้ของนิ้วตีนมีแผ่นหนังแบนและบางเรียงตัวเป็นแถวพาดขวางและเป็นแผ่นเดี่ยว จำนวน 20-22 แถว ปลายนิ้วทุกนิ้วมีเล็บขกเว้นปลายนิ้วด้านในสุดไม่มีเล็บ และบริเวณด้านท้อง เนื้อช่องเปิดทวารมีต่อม (preanal pore) จำนวน 20-24 ต่อม (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 119)

พื้นที่อาศัย

อาศัยอยู่บนต้นไม้และตามอาคารหรือสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ศาสนสถาน ป่าเบญจพรรณที่มี ต้นไม้ขนาดใหญ่ ในอาคารบ้านเรือนของชุมชน แต่ไม่พบบริเวณปากถ้ำและภายในถ้ำเขาหินปูน มี พื้นที่อาศัยอยู่ร่วมกับจิ้งจกและตุ๊กแกชนิดอื่นที่ปรับตัวอาศัยตามอาคารและสิ่งก่อสร้างได้ดี เช่น จิ้งจก หินสีจาง จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม เป็นต้น

31. *Gekko siamensis* (Grossman and Ulber, 1990)

ชื่อไทย ตุ๊กแกสยาม, ตุ๊กแกตาเขียว

ชื่อสามัญ Siamese Green eyed gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 45-139 มิลลิเมตร และหางยาว 3.3-14.8 มิลลิเมตร (จำนวน 96 ตัว) เพศเมียตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 138 มิลลิเมตร และหางยาว 150 มิลลิเมตร ม่านตาสีเขียว หัวใหญ่และกว้าง ปลายปากค่อนข้าง แหลมและคอคอดเล็ก หางยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม บนหัว บนหลัง บนหาง และขาหน้า และขาหลังมีเกล็ดเป็นตุ่มเล็กรูปทรงกลมและหลายเหลี่ยมกระจายหนาแน่น โดยมีตุ่มใหญ่ปะปนอยู่ ด้วย ตุ่มเล็กที่หางมีลักษณะการเรียงตัวเป็นแถวพาดขวางตัวหาง ได้หางที่ส่วนโคนหางมีเกล็ดขนาดเล็กกระจายและต่อด้วยเกล็ดขนาดใหญ่เรียงตัวแถวเดียวจนสุดปลายหาง ลำตัวสีเทาและมีตุ่มสีขาว และสีน้ำตาลอมเทากระจายทั่วลำตัวตั้งแต่ท้ายทอยถึงโคนหาง บนหลังมีเส้นสีดำและจุดสีขาวพาด ขวางลำตัวเป็นระยะแต่ไม่เป็นเส้นตรง ด้านท้องและคางสีครีม ตุ๊กแกวัยอ่อนมีลายจุดสีขาวอม เหลืองเรียงเป็นแถวบนหลังชัดเจนประมาณ 7-8 แถว และมีลายจุดสีขาวกระจายบริเวณขาและนิ้วซึ่ง จางลงเมื่อเป็นตัวเต็มวัย วัยอ่อนมีหางเป็นปล้องสีดำสลับกับสีขาวชัดเจนประมาณ 8-9 ปล้อง ขา

หน้าและขาหลังค่อนข้างสั้นแต่ใหญ่ นิ้วตีนใหญ่ นิ้วตีนหน้าและนิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังระหว่างนิ้วอยู่ที่โคนนิ้ว ด้านใต้ของนิ้วตีนมีแผ่นหนังแบนและบางเรียงตัวเป็นแถวพาดขวางและเป็นแผ่นเดี่ยว จำนวน 14-17 แถว ปลายนิ้วทุกนิ้วมีเล็บยกเว้นนิ้วด้านในสุดที่ไม่มีเล็บ และด้านท้องหน้าช่องเปิดทวารมีต่อมจำนวน 7-14 ต่อม (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 119)

พื้นที่อาศัย

อาศัยอยู่บนต้นไม้และปรับตัวอาศัยอยู่ตามอาคารและสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ของศาสนสถานหรือภายในถ้ำ อาศัยร่วมกับจิ้งจกและตุ๊กแกชนิดอื่นที่ปรับตัวลักษณะเดียวกันได้ดี เช่น จิ้งจกหินสีจาง จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม ตุ๊กแกบ้าน เป็นต้น รวมทั้งอาศัยในพื้นที่ป่าเบญจพรรณของภูเขาหินปูน ภายในถ้ำและซอกหินหน้าปากถ้ำ แต่ไม่พบในเขตชุมชนที่อยู่ห่างจากเทือกเขาหินปูน

32. *Gekko* sp.

ชื่อไทย ตุ๊กแกเขาหินปูน

ชื่อสามัญ Limestone gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 34-98 มิลลิเมตร และหางยาว 19-98 มิลลิเมตร (จำนวน 26 ตัว) เพศเมียตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 98 มิลลิเมตร และหางยาว 85 มิลลิเมตร หัวใหญ่และกว้างกว่าลำคอ ม่านตาสีน้ำตาลอมส้ม หางยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม บนหัว บนหลัง บนหาง และขาหน้าและขาหลังมีตุ่มกลมขนาดเล็ก กระจาย บนหลังมีจุดสีขาวเรียงตัวเป็นแถวพาดขวางและมีบางส่วนเชื่อมกันจำนวน 4-5 แถว ลำตัวสีน้ำตาลอมเหลืองและมีจุดประสีดำกระจายทั่วลำตัว ขา และส่วนหาง หางมีแถบสีดำสลับสีขาวอมเทา พาดขวางเป็นปล้องแต่หางที่เจริญขึ้นใหม่ทดแทนหางเดิมที่หลุดไปไม่มีลวดลายเป็นปล้องแต่มีจุดประสีดำกระจาย ใต้หางที่ส่วนโคนหางมีเกล็ดขนาดเล็กกระจายและต่อด้วยเกล็ดขนาดใหญ่เรียงตัว แถวเดียวจนสุดปลายหาง ด้านท้องและคางสีน้ำตาลจาง วัยอ่อนมีส่วนบนของหัวสีเทาอมเขียว ลำตัวมีลายจุดสีขาวเรียงตัวพาดขวางและมีบางส่วนเชื่อมกัน คล้ายเป็นปล้องลำตัว 5 ปล้อง และสีของลายจุดชัดเจนกว่าของตัวเต็มวัย หางมีแถบสีดำสลับสีขาวชัดเจนพาดขวาง 7-8 ปล้อง ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างสั้นแต่ใหญ่ นิ้วตีนใหญ่ นิ้วตีนหน้าและนิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังระหว่างนิ้วอยู่ที่โคนนิ้ว ด้านใต้ของนิ้วตีนมีแผ่นหนังแบนและบางเรียงตัวเป็นแถวพาดขวางและเป็นแผ่นเดี่ยว จำนวน 14-18 แถว นิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บยกเว้นนิ้วตีนด้านในสุดที่ไม่มีเล็บ และด้านท้องหน้าช่องเปิดทวารมีต่อม 12-14 ต่อม (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 120)

ตุ๊กแกชนิดนี้คล้ายคลึงกับตุ๊กแกเขาหินทราย (*Gekko petricolus*) แต่มีสีลำตัวและจำนวนของต่อมหน้าช่องเปิดทวารแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบในพื้นที่ที่ไม่ใช่ขอบเขตการแพร่กระจายของตุ๊กแกเขาหินทราย ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเป็นชนิดใหม่ของโลก

พื้นที่อาศัย

อาศัยอยู่บนต้นไม้และภายในถ้ำ ค่อนข้างจำกัดพื้นที่อาศัยบริเวณซอกหินหน้าปากถ้ำและภายในถ้ำ โดยอาศัยอยู่ร่วมกับจิ้งจกและตุ๊กแกชนิดอื่น เช่น จิ้งจกหินสีจาง ตุ๊กแกป่าสระบุรี และตุ๊กแกสยาม เป็นต้น แต่ไม่พบการกระจายลงมาถึงเขตชุมชนที่อยู่ห่างจากเทือกเขาหินปูน

33. *Hemidactylus platyurus* Schneider, 1792

ชื่อไทย จิ้งจกหางแบนเล็ก

ชื่อสามัญ Common frilly gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 28-55 มิลลิเมตร และหางยาว 31-56 มิลลิเมตร (จำนวน 68 ตัว) ลำตัวยาวและแบน ส่วนหัวแบนและกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย หางยาวและแบน ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดขนาดเล็กปกคลุม เกล็ดที่ส่วนหน้าของหัวใหญ่ เกล็ดด้านท้องใหญ่และรูปร่างกลม เกล็ดใต้หางใหญ่และกว้าง ด้านข้างลำตัวจากท้ายขาหน้าถึงต้นขาหลังมีแผ่นหนังแบนและค่อนข้างยาวแผ่ออกมา ด้านท้ายของขาหลังมีแผ่นหนังแบนและสั้น ขอบด้านข้างของหางเป็นรอยหยักและมีแผ่นหนังแบนและสั้นแผ่ออกมา สีของลำตัวแปรผันตามสีสภาพแวดล้อมของพื้นที่อาศัย อาจเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาลเทาหรือสีน้ำตาลเหลืองหรือสีน้ำตาลดำ แต่สีและลวดลายที่พบส่วนมากเป็นสีน้ำตาลเทา บนหลังในแนวกลางตัวมีปื้นใหญ่สีเข้ม 4 ปื้น ด้านบนของหางมีเส้นเล็กสีดำต่อด้วยแถบกว้างสีเหลืองพาดขวางเป็นปล้องตลอดความยาวของหาง ด้านข้างของหัวจากขอบปากบนมีแถบสีเข้มลากผ่านตาแล้วต่อไปทางด้านท้ายตาและด้านข้างลำตัวจนถึงส่วนต้นของขาหลัง ด้านท้อง คาง และใต้หางสีขาวอมเหลือง ขาหน้าและขาหลังมีแถบสีเข้มพาดขวางเป็นระยะ ขาหน้าและขาหลังสั้นแต่ใหญ่ นิ้วตีนสั้นและใหญ่ นิ้วตีนด้านในสุดของขาหน้าและของขาหลังสั้นกว่านิ้วอื่น นิ้วทุกนิ้วมีเล็บ นิ้วตีนหน้าและนิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังระหว่างนิ้วอยู่ที่โคนนิ้ว ด้านใต้ของนิ้วตีนมีแผ่นหนังแบนและบางเรียงตัวเป็นแถวหลายแถวพาดขวาง แผ่นหนังแถวแรกและแถวสุดท้ายเป็นแผ่นเดี่ยวส่วนของแถวอื่นทุกแถวที่อยู่ตรงกลางเป็นแผ่นคู่จำนวน 7-8 คู่ (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 121)

พื้นที่อาศัย

อาศัยอยู่บนต้นไม้และปรับตัวอาศัยตามอาคารและสิ่งก่อสร้างของศาสนสถาน ภายในถ้ำอาศัยร่วมกับจิ้งจกและตุ๊กแกชนิดอื่น เช่น จิ้งจกหินสีจาง จิ้งจกหางหนาม ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกบ้าน เป็นต้น รวมทั้งอาศัยในพื้นที่ป่าเบญจพรรณของภูเขาหินปูน ซอกหินหน้าปากถ้ำ และอาศัยอยู่ในบ้านเรือนในพื้นที่ชุมชนได้ดี

34. *Hemidactylus frenatus* Dumeril and Bibron, 1836

ชื่อไทย จิ้งจกหางหนาม

ชื่อสามัญ Spiny-tailed house gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 20-60 มิลลิเมตร และหางยาว 16-60 มิลลิเมตร (จำนวน 110 ตัว) ลำตัวยาว หัวแบนและค่อนข้างยาวแต่ส่วนหัวกว้างกว่าลำคอ หางยาวและแบนเล็กน้อย ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดขนาดเล็กปกคลุม ด้านหลังมีเกล็ดรูปร่างกลมและเรียบและมีตุ่มเล็กกระจายปะปนกัน เกล็ดด้านบนของหางเป็นตุ่มหนามและเรียงตัวต่อเนื่องกันเป็นแถวพาดขวางเป็นระยะจากโคนหางถึงปลายหาง เกล็ดที่หน้าอกและด้านท้องใหญ่และรูปร่างกลม เกล็ดใต้หางใหญ่ สีลำตัวแปรผันตามสีสภาพแวดล้อมของพื้นที่อาศัย อาจเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาลเทาหรือสีน้ำตาลเหลืองหรือสีน้ำตาลดำ แต่สีและลวดลายที่พบส่วนมากเป็นสีน้ำตาลอมเทา บนหลังทางด้านข้างลำตัวทั้งสองข้างมีทางสีเข้มพาดยาวจากด้านท้ายตาไปที่โคนหาง บนหางมีจุดกลมใหญ่สีจางกระจายเป็นระยะตลอดความยาวของหาง ด้านท้องสีเหลืองหรือสีขาวอมเหลือง ลูกจิ้งจกที่มีขนาดตัวเล็กมากมีสีลำตัวคล้ายหรือสีจางและมีจุดเล็กสีขาวเรียงตัวต่อเนื่องเป็นแถวยาวอยู่ทางด้านข้างของลำตัว หางสีเดียวกับลำตัวหรือสีเหลือง ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างสั้น นิ้วตีนสั้นแต่มีขนาดใหญ่ นิ้วตีนด้านในสุดของขาหน้าและของขาหลังสั้นกว่านิ้วอื่น นิ้วทุกนิ้วมีเล็บ ด้านใต้ของนิ้วตีนมีแผ่นหนังแบนและบางเรียงตัวเป็นแถวหลายแถวพาดขวาง แผ่นหนังแถวแรกและแถวสุดท้ายเป็นแผ่นเดี่ยว ส่วนของแถวอื่นทุกแถวที่อยู่ตรงกลางเป็นแผ่นคู่จำนวน 6-8 คู่ (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 122)

พื้นที่อาศัย

อาศัยอยู่บนต้นไม้และปรับตัวอาศัยตามอาคารและสิ่งก่อสร้างของศาสนสถาน ภายในถ้ำอาศัยร่วมกับจิ้งจกและตุ๊กแกชนิดอื่น เช่น จิ้งจกหินสีจาง จิ้งจกหางแบนเล็ก ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกบ้าน เป็นต้น รวมทั้งอาศัยในพื้นที่ป่าเบญจพรรณของภูเขาหินปูน ซอกหินหน้าปากถ้ำ และอาศัยอยู่ในบ้านเรือนในพื้นที่ชุมชนได้ดี

35. *Gehyra mutilata* (Wiegmann, 1835)

ชื่อไทย จิ้งจกหินสี่ขา

ชื่อสามัญ Common four-clawed gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 18-60 มิลลิเมตร และหางยาว 16-53 มิลลิเมตร (จำนวน 125 ตัว) เพศเมียตัวเต็มวัยตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 55 มิลลิเมตร และหางยาว 53 มิลลิเมตร หัวแบนและค่อนข้างยาวแต่ส่วนหัวกว้างกว่าลำคอ ลำตัวแบน หางค่อนข้างแบนและโคนหางใหญ่กว่าส่วนท้ายของลำตัวเล็กน้อย ขอบด้านข้างของหางเป็นรอยหยักละเอียด ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดที่ส่วนหน้าของหัวใหญ่กว่าเกล็ดที่ด้านหลัง ทอยและบนหลังกับหาง เกล็ดด้านข้างลำตัวใหญ่กว่าเกล็ดที่ส่วนหน้าของหัว เกล็ดด้านท้องใหญ่และรูปร่างกลมรี แผ่นเกล็ดซ้อนเหลื่อมกัน เกล็ดที่คางและหน้าอกมีขนาดเล็กและขอบของแผ่นเกล็ดมีรอยหยัก เกล็ดใต้หางแถวเดียวในแนวกลางตัวและขยายกว้าง ผิวหนังลำตัวนิ่มขดง่าย ลำตัวสีเทาอมชมพูหรือสีเทาอมน้ำตาลจางแต่บนหัวมีจุดเล็กสีขาวกระจาย และบนหลังมีจุดเล็กสีขาวเรียงตัวเป็นแถวยาว 2 แถว ด้านข้างของหัวมีแถบสีดำจากปลายปากพาดมาที่ด้านหน้าของตา ท้ายตามีจุดประสีดำ ด้านท้องสีขาวอมเหลือง ขาหน้าและขาหลังสั้น นิ้วตีนค่อนข้างใหญ่ ด้านใต้ของนิ้วตีนมีแผ่นหนังแบนและบางเรียงตัวเป็นแถวหลายแถวพาดขวาง แผ่นหนังแถวแรกเป็นแผ่นเดี่ยวส่วนของแถวอื่นทุกแถวเป็นแผ่นคู่จำนวน 7-9 คู่ นิ้วตีนหน้าไม่มีแผ่นหนังระหว่างนิ้ว นิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังเล็กมากอยู่ที่โคนนิ้ว นิ้วทุกนิ้วมีเล็บ นิ้วตีนด้านในสุดของขาหน้าและของขาหลังเล็กและสั้นกว่านิ้วอื่น และไม่มีส่วนปลายของนิ้วที่เคลื่อนไหวเป็นอิสระจากส่วนอื่นของนิ้วและเล็บมีขนาดเล็ก และด้านท้องหน้าช่องเปิดทวารรวมทั้งต้นขาด้านในมีต่อมจำนวน 26-38 ต่อม (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 123)

พื้นที่อาศัย

อาศัยอยู่บนต้นไม้และปรับตัวอาศัยตามอาคารและสิ่งก่อสร้างของศาสนสถาน ภายในถ้ำ โดยมีพื้นที่อาศัยร่วมกับจิ้งจกและตุ๊กแกชนิดอื่น เช่น จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกบ้าน เป็นต้น รวมทั้งอาศัยในพื้นที่ป่าเบญจพรรณของภูเขาหินปูน ภายในถ้ำ ซอกหินหน้าปากถ้ำ ตลอดจนพบในพื้นที่ของชุมชน

36. *Dixonius melanostictus* (Taylor, 1962)

ชื่อไทย จิ้งจกดินข้างดำ

ชื่อสามัญ Black-Sided ground gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 18-53 มิลลิเมตร และหางยาว 19-80 มิลลิเมตร (จำนวน 663 ตัว) เพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้ และเพศเมียตัวเต็มวัยตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 45 มิลลิเมตร และหางยาว 52 มิลลิเมตร ลำตัวยาว หัวแบนและค่อนข้างยาวแต่ส่วนหัวกว้างกว่าลำคอ หางยาวและค่อนข้างกลม ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุมเกล็ดบนหลัง 4-5 แถวในแนวกลางตัวเป็นเกล็ดละเอียดแทรกด้วยแถวของเกล็ดขนาดใหญ่ 4-6 แถว เกล็ดข้างลำตัวมีขนาดใหญ่ ลำตัวสีเหลืองหรือสีน้ำตาลอมเหลือง ด้านข้างลำตัวมีแถบสีดำเริ่มต้นจากปลายจมูกลากผ่านตาไปทางด้านหาง แต่ชัดเจนทางครึ่งหน้าของลำตัว จิ้งจกในวัยอ่อนมีแถบสีดำดังกล่าวชัดเจนไปถึงโคนหาง จิ้งจกบางตัวมีจุดประสีคล้ายกระจายทางด้านบนของลำตัวและบางครั้งมีจุดประไปจนถึงปลายหาง ขอบตาเป็นเกล็ดสีเหลือง หางสีเหลืองอมส้มและเป็นสีเข้มกว่าลำตัว ด้านข้างของลำตัวและด้านท้องสีครีม ขอบปากสีขาวอมเหลือง ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว นิ้วตีนยาว ด้านใต้ของนิ้วตีนทุกนิ้วมีแผ่นหนังเจริญเป็นตุ่มทรงกลม 1 คู่ นิ้วทุกนิ้วมีเล็บ และด้านท้องหน้าช่องเปิดทวารมีต่อม 9 ต่อม (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 123)

พื้นที่อาศัย

อาศัยในระดับล่างของพื้นที่ป่าเบญจพรรณ บริเวณปากถ้ำ ลานวัด และบริเวณสิ่งปลูกสร้างของอาคารในพื้นที่ศาสนสถาน พบในถ้ำเป็นจำนวนน้อย และพบในชุมชนที่ติดต่อกับเทือกเขาหินปูนแต่ไม่พบในชุมชนที่อยู่ห่างจากเทือกเขาหินปูน

37. *Hemiphyllodactylus typus* Bleeker, 1860

ชื่อไทย จิ้งจกเขาสูงมลายู

ชื่อสามัญ Malayan dwarf gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 42 มิลลิเมตร และหางยาว 21 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวยาวและกว้างกว่าลำคอกเล็กน้อย ลำตัวยาวมาก หางยาวแต่สั้นกว่าความ

ยาวของลำตัว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดที่ส่วนหน้าของหัวมีขนาดใหญ่กว่าเกล็ดด้านท้ายทอย เกล็ดบนหัวไหล่มีขนาดเล็กกว่าเกล็ดทางส่วนท้ายของลำตัวและทางด้านข้างของลำตัว เกล็ดด้านท้องใหญ่และรูปร่างค่อนข้างกลม ขอบแผ่นเกล็ดมีรอยหยัก เพศผู้มีขอบทางด้านข้าง และทางด้านท้ายของช่องเปิดทวารเป็นตุ่มใหญ่มาก (hemipenial tubercle) ลำตัวสีน้ำตาลเหลืองและมีจุดละเอียดสีเข้มกระจาย บนหลังและทางด้านข้างลำตัวมีเส้นเล็กมากสีดำจางหลายเส้นเรียงขนานกันตามความยาว ลำตัวจากส่วนหน้าของหัวไปที่โคนหาง และมีจุดเล็กสีขาวอมเหลืองหรือสีเหลืองสลับกับเส้นยาวสีเดียวกันพาดยาวจากด้านท้ายตาไปถึงปลายหาง จุดสีเหลืองที่หางมีขนาดใหญ่กว่าที่ลำตัว หางสีน้ำตาลอ่อนอมส้ม ขาหน้าและขาหลังมีเส้นเล็กสีดำจางพาดตามความยาวของขา นิ้วตีนสีเข้มกว่าสีลำตัว ขาหน้าและขาหลังสั้นและค่อนข้างเล็ก นิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บยกเว้นนิ้วตีนด้านในสุดที่มีขนาดเล็กมากและไม่มีเล็บ ด้านใต้ของนิ้วตีนมีแผ่นหนังแบนและบางเรียงตัวเป็นแถวหลายแถวพาดขวางและเป็นแผ่นเดี่ยวจำนวน 5-6 แผ่น (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 124)

พื้นที่อาศัย

พบในพื้นที่ป่าเบญจพรรณของภูเขาหินปูนบริเวณปากถ้ำที่มีใบไม้แห้งกองทับถม และตามพื้นล่างของป่า

38. *Cyrtodactylus chanhomeae* (Bauer, Sumontha and Pauwels, 2003)

ชื่อไทย ตุ๊กแกป่าสระบุรี

ชื่อสามัญ Chanhome's Gecko

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 37-96 มิลลิเมตร และหางยาว 35-140 มิลลิเมตร (จำนวน 186 ตัว) เพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้ และเพศเมียตัวเต็มวัยตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 130 มิลลิเมตร และหางยาว 140 มิลลิเมตร และวัยอ่อนมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 37-64 มิลลิเมตร และหางยาว 35-111 มิลลิเมตร (จำนวน 14 ตัว) ลำตัวยาวและหางยาว หัวแบนและค่อนข้างยาวแต่ส่วนหัวกว้างกว่าลำคอ ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดขนาดเล็กปกคลุม เกล็ดทางด้านหน้าของหัวใหญ่กว่าเกล็ดทางด้านท้ายของหัว เกล็ดบนหลังมีลักษณะเป็นตุ่ม เกล็ดใต้หางแถวเดียวที่อยู่ตรงกลางมีขนาดใหญ่ ลำตัวสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลแดง บนหัวมีจุดประสีน้ำตาลบนพื้นสีเหลือง บริเวณท้ายทอยมีแถบกว้างสีน้ำตาลและมีขอบสีเหลือง ตัวแถบเริ่มจากด้านท้ายตาทั้งสองข้างแล้วพาดโค้งมาทางด้านท้ายมาเชื่อมต่อกันบริเวณท้ายทอย บนหลังมีแถบสีเหลืองกว้างแต่ตรงกลางมีสีน้ำตาลพาดขวางลำตัว 4 แถบ หางมีแถบสีเข้มพาดขวาง 10-12

แถบ ปลายหางสีขาว ด้านท้องสีขาว ตี๊กแกป่าวัยอ่อนมีส่วนบนของหัวเป็นลายจุดสีน้ำตาลกระจาย แถบสีเหลืองบนหลังชัดเจนเท่าของตัวเต็มวัยและมีแถบสีน้ำตาลขอบสีขาวพาดขวางลำตัว 4-5 ปล้อง โคนหางไปจนถึงกึ่งกลางของหางมีสีเหลืองสดและมีลายปล้องสีเหลืองจำนวนไม่แน่นอน เมื่อเลยจากกึ่งกลางของหางเป็นสีขาวและมีปล้องสีขาวถึงขั้นจนสุดปลายหาง ขาหน้าและขาหลังสีน้ำตาล และมีลายสีน้ำตาลเข้ม และมีสีเหลืองพาดขวาง แต่ในวัยอ่อนไม่ปรากฏลวดลายเด่นชัด ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว นิ้วตีนเรียวยาว ไม่มีแผ่นหนังใต้นิ้วตีน ส่วนปลายของนิ้วโค้งมีเล็บที่นิ้วตีนทุกนิ้ว บริเวณกึ่งกลางของนิ้วหักมุมลงทางด้านล่างแล้วหักมุมขึ้นอีกครั้งทำให้นิ้วตีนมีรูปร่างคล้ายตะขอ ด้านท้องหน้าช่องเปิดทวารรวมทั้งต้นขาด้านในมีต่อม (precloacal pore และ femoral pore) จำนวน 32-36 ต่อม (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 124)

พื้นที่อาศัย

ค่อนข้างจำกัดแหล่งอาศัยเฉพาะในถ้ำหรือบริเวณปากถ้ำที่มีพื้นที่สำหรับหลบซ่อนตัว ไม่พบในส่วนที่ลึกเข้าไปในถ้ำ และไม่พบอาศัยบนต้นไม้ใหญ่แต่พบบริเวณรากไม้หน้าปากถ้ำ อาศัยอยู่ร่วมกับจิ้งจกและตี๊กแกชนิดอื่น เช่น จิ้งจกหินสีจาง และตี๊กแกสยาม เป็นต้น และไม่พบในเขตชุมชนที่อยู่ห่างจากเทือกเขาหินปูน

Family Agamidae

39. *Calotes versicolor* Daudin, 1802

ชื่อไทย กิ้งก่าริ้ว กิ้งก่าหัวแดง

ชื่อสามัญ Changeable lizard/Red-headed lizard

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 30-84 มิลลิเมตร และหางยาว 5-247 มิลลิเมตร (จำนวน 21 ตัว) เพศผู้ตัวเต็มวัยที่มีขนาดใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 82 มิลลิเมตร และหางยาว 247 มิลลิเมตร ลำตัวแบนข้างเล็กน้อย หัวค่อนข้างยาวและส่วนหัวกว้างกว่าลำคอ หางยาว 2-3 เท่าของความยาวลำตัว ผิวหนังมีเกล็ดแข็งปกคลุม เกล็ดบนหัวเรียบ และมีขนาดแตกต่างกัน เกล็ดที่อยู่ในแนวตรงกลางของหัวบริเวณท้ายทอยมีขนาดใหญ่ เกล็ดบนหลังและด้านข้างลำตัวเป็นสันแต่มีขนาดเล็ก สันของเกล็ดบนหลังและด้านข้างลำตัวมีส่วนปลายของสันชี้ไปทางด้านท้ายตัวและสันของเกล็ดเรียงเป็นแถวที่มีแนวเฉียงขึ้นไปข้างบน เกล็ดบนหางใหญ่ ด้านบนและก่อนมาทางด้านท้ายของแผ่นเนื้อแก้วหุ้มีหนามสั้น 2 อัน ที่ท้ายทอยในแนวกลางตัวมี

หนามสั้นที่มีหนามขนาดเล็กล้อมรอบ และมีหนามต่อเนื่องไปบนหลังจนถึงโคนหางโดยมีหนามขนาดสั้นลงตามลำดับ

ลำตัวสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเหลือง บางตัวอาจมีแถบสีเข้มพาดขวางบนหลังเป็นระยะ แผ่นเกล็ดที่ปกคลุมลำตัวส่วนมากมีขอบสีขาวหรือสีน้ำตาลจาง หางมีแถบสีเข้มและจางพาดขวาง ด้านข้างของหัวมีเส้นสีดำเป็นรัศมีออกไปจากตา คางและลำคอและด้านท้องมีสีน้ำตาลจางและมีเส้นสีเข้มในแนวกลางตัวหลายเส้น เพศผู้ในช่วงฤดูสืบพันธุ์หรือเมื่อมีพฤติกรรมก้าวร้าวมีหัวและส่วนต้นของลำตัวเป็นสีน้ำตาลแดงหรือสีส้มอมแดง กิ่งก่าวยอ่อนมีเส้นยาวสีครีมพาดยาวอยู่ที่ด้านข้างลำตัว และอาจพบได้ในตัวเต็มวัย ขาหน้าและขาหลังสีน้ำตาลและค่อนข้างยาว นิ้วตีนเรียวยาวและส่วนปลายนิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 125)

พื้นที่อาศัย

อาศัยอยู่บนต้นไม้ในพื้นที่ป่าเบญจพรรณของภูเขาหินปูน และอาศัยในพื้นที่ของศาสนสถานที่มีต้นไม้และป่าปลูกได้ดี

40. *Calotes emma alticristata* Gray, 1845

ชื่อไทย กิ้งก่าแก้วเหนือ

ชื่อสามัญ Northern forest crested lizard

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 30-110 มิลลิเมตร และหางยาว 45-265 มิลลิเมตร (จำนวน 19 ตัว) เพศผู้ขนาดตัวใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 110 มิลลิเมตร และหางยาว 265 มิลลิเมตร และเพศเมีย 110 มิลลิเมตร และ 236 มิลลิเมตร ตามลำดับ ลำตัวแบนข้างเล็กน้อย หัวค่อนข้างใหญ่และส่วนหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย หางยาว 2-3 เท่าของความยาวลำตัว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดแข็งปกคลุมและเกล็ดเป็นสัน เกล็ดบนหัวมีขนาดไม่เท่ากันและเป็นสัน เกล็ดด้านข้างลำตัวใหญ่กว่าเกล็ดบนหลังเล็กน้อย สันของเกล็ดหลังและทางด้านบนของลำตัวมีส่วนปลายของสันชี้ไปทางด้านท้ายตัวและสันของเกล็ดเรียงเป็นแถวที่มีแนวเฉียงขึ้นไปข้างบน แต่สันของเกล็ดที่ด้านล่างลำตัวมีแนวเฉียงลงทางด้านล่าง เกล็ดด้านท้องเล็กกว่าเกล็ดบนหลัง เกล็ดบนหางเป็นสัน หัวไหล่มีร่องลึกและภายในร่องมีเกล็ดขนาดเล็ก มีรอยพับของผิวหนังที่หัวไหล่ ด้านท้ายของดามีหนามสั้น 1 อัน ด้านบนและก่อนมาทางด้านท้ายของแผ่นเยื่อแก้วหูมีหนามสั้น 1 อัน ที่ท้ายทอยมีหนามยาวหลายอันทอดตามแนวกลางตัวโดยมีหนามสั้นล้อมรอบ และมีหนามต่อเนื่องที่มีขนาดสั้นลงตามลำดับไปจนถึงโคนหาง

ลำตัวสีน้ำตาลอมเทาหรือสีน้ำตาลอมเขียว หัวมีสีคล้ำกว่าลำตัว ด้านข้างของหัวมีแถบสีดำลากผ่านตาไปสิ้นสุดที่แผ่นเยื่อแก้วหู ขอบปากบนและขอบปากล่างสีครีม บนหลังมีแถบกว้างสีดำพาดขวาง 5-6 แถบและมีแถบยาวสีน้ำตาลเหลืองพาดยาวจากบริเวณท้ายทอยไปทางด้านโคนหาง เป็นปล้องสีคล้ำสลับกับสีจาง สีลำตัวในช่วงเวลาสืบพันธุ์จะเป็นสีชมพูอมส้ม ริมฝีปากเป็นสีส้ม แถบสีดำบนหลังด้านข้างหัวและใต้คางกับลำคอชัดเจนมาก ขาหน้าและขาหลังยาวและแข็งแรง เมื่อโตเต็มที่มีลายพาดสีครีมจาง นิ้วตีนเรียวยาวและส่วนปลายนิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 126)

พื้นที่อาศัย

อาศัยในพื้นที่ป่าเขาหินปูนที่เป็นป่าเบญจพรรณ และพบปรับตัวอาศัยอยู่ในป่าปลูกค่อนข้างรกใกล้สิ่งปลูกสร้างของศาสนสถาน แต่ไม่พบในพื้นที่โล่ง

41. *Calotes mystaceus* Dumeril and Bibron, 1837

ชื่อไทย กิ้งก่าสวน, กิ้งก่าหัวสีฟ้า

ชื่อสามัญ Moustached crested lizard, Blue crested lizard

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 30-120 มิลลิเมตร และหางยาว 50-230 มิลลิเมตร (จำนวน 29 ตัว) ลำตัวแบนด้านข้างเล็กน้อย หัวค่อนข้างใหญ่ หางยาว 2-3 เท่าของความยาวลำตัว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดแข็งปกคลุม เกล็ดด้านท้องเล็กกว่าเกล็ดบนหลัง เกล็ดบนหัวมีขนาดไม่เท่ากันและเป็นสัน เกล็ดบนหลังและเกล็ดด้านข้างลำตัวมีขนาดไม่เท่ากันและเป็นสัน โดยเกล็ดด้านข้างลำตัวใหญ่กว่าเกล็ดบนหลังเล็กน้อย ปลายสันของเกล็ดหลังและเกล็ดด้านบนของลำตัวชี้ไปด้านท้ายตัวโดยเรียงเป็นแถวและเป็นแนวเฉียงขึ้นทางด้านบน แต่สันของเกล็ดส่วนล่างของลำตัวจะเป็นแนวเฉียงลงด้านล่าง หัวไหล่มีร่องและภายในร่องมีเกล็ดขนาดเล็ก ด้านบนของแผ่นเยื่อแก้วหูมีหนามสั้น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งอยู่สูงกว่าระดับเยื่อแก้วหู และอีกกลุ่มอยู่ก่อนไปทางด้านท้ายของเยื่อแก้วหู บริเวณท้ายทอยในแนวกลางตัวมีหนามยาวที่มีหนามสั้นล้อมรอบทอดยาวต่อเนื่อง และขนาดของหนามจะสั้นลงจนถึงโคนหาง

ลำตัวสีน้ำตาล ครึ่งทางด้านหน้าของลำตัวมีสีคล้ำ หัวไหล่และส่วนต้นลำตัวด้านหลังมีจุดกลมขนาดใหญ่มีสีน้ำตาลอมแดง 3-5 จุดเรียงตัวเป็นคู่ตามแนวสันหลัง หางมีสีเข้มและสีจางพาดขวางเป็นปล้อง คางและใต้คอกมีสีน้ำตาลคล้ำ ขอบปากด้านบนมีแถบสีขาวพาดจากด้านท้ายของช่องเปิดจมูกผ่านเยื่อแก้วหูและสิ้นสุดทางด้านข้างของคอ ด้านท้องมีสีน้ำตาลอ่อน สีของเพศผู้ในช่วงฤดู

สืบพันธุ์มีครึ่งทางด้านหน้าของลำตัว หัว ขาหน้า ท้อง และขาหลัง มีสีฟ้า ได้คายเปลี่ยนเป็นสีฟ้าอมม่วง ส่วนเพศเมียมีสีฟ้าครามเฉพาะส่วนหัวและคอ ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว นิ้วตีนเรียวยาว และปลายนิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 127)

พื้นที่อาศัย

อาศัยบนต้นไม้ใหญ่บริเวณลานวัดและต้นไม้ใหญ่เชิงเขาบริเวณหน้าปากถ้ำ ป่าเบญจพรรณของภูเขาหินปูนในระดับต่ำ และอาศัยในพื้นที่ของศาสนสถานที่มีต้นไม้ และป่าปลูกได้ดี

Family Scincidae

42. *Eutropis multifasciata* (Kuhl, 1820)

ชื่อไทย จิ้งเหลนบ้าน

ชื่อสามัญ Many-lined sun skink

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวยาว และส่วนหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวเรียว ลำตัวป้อม หางยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุมและแผ่นเกล็ดมีพื้นผิวมัน เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เปลือกตาล่างมีเกล็ดปกคลุมและตัวเกล็ดโปร่งแสงเล็กน้อย เกล็ดบนหลังรูปร่างหลายเหลี่ยมและตัวแผ่นเกล็ดมีสันแบน 3 สัน (บางตัวอาจมี 5 สัน) เกล็ดบนหางมีสันแบน 3 สันเฉพาะทางส่วนต้นของหางแต่ทางส่วนปลายของหางเป็นแผ่นเกล็ดที่มีพื้นผิวเรียบ เกล็ดด้านข้างของลำตัวมีสันแบน 3 สัน เกล็ดด้านท้องเรียบ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 30-34 เกล็ด (ข้อมูลจากตัวอย่างที่เก็บรักษาไว้ที่ภาควิชาสัตววิทยา) ลำตัวมีด้านหลังสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเขียว เกล็ดบนหลังมีขอบเป็นสีเข้ม ขอบด้านข้างของหัวมีแถบสีน้ำตาลจางพาดยาวจากส่วนปลายของปากผ่านไปทางด้านบนของตาและขอบด้านข้างของด้านหลัง (ความกว้างประมาณ 2 แผ่นเกล็ด) ถึงส่วนต้นของหาง ด้านข้างลำตัวสีน้ำตาลแดงคล้ำ และมีจุดกลมสีขาวขอบด้านข้างสีดำกระจาย ขอบด้านข้างของหางสีน้ำตาลและมีจุดกลมสีขาว ขอบด้านข้างสีดำกระจายเฉพาะส่วนต้นของหาง ด้านท้องสีขาวอมเทาหรืออมเขียว ขาหน้าและขาหลังสีน้ำตาลและมีจุดกลมเล็กสีขาวกระจาย เพศผู้ในช่วงเวลาสืบพันธุ์มีคางและด้านข้างลำคอสีเหลืองอมส้ม ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว นิ้วตีนยาวและนิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 127)

พื้นที่อาศัย

หากินอยู่บนพื้นดินในพื้นที่เชิงเขาที่มีเศษใบไม้และกองวัสดุ รวมทั้งในพื้นที่ชุมชน

43. *Eutropis longicaudata* (Hallowell, 1857)

ชื่อไทย จิ้งเหลนหางยาว

ชื่อสามัญ Long-tailed sun skink

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 130 มิลลิเมตร และหางยาว 220 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) หัวยาวและส่วนหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวเรียวยาว หางยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุมและแผ่นเกล็ดมีพื้นผิวมัน เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เปลือกตาลำมีเกล็ดปกคลุมและตัวเกล็ดเป็นแผ่นทึบแสง เกล็ดบนหลังและด้านบนของหางรูปร่างหลายเหลี่ยม และตัวแผ่นเกล็ดมีสันแบน 2 สัน แต่แผ่นเกล็ดบนหางมีสันแบน 1-3 สัน เกล็ดด้านข้างลำตัวและเกล็ดด้านท้องเรียบ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 26-30 เกล็ด ลำตัวด้านหลังมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเทา ทางด้านข้างของหัวมีแถบสีจางพาดยาวจากส่วนปลายของปากผ่านไปทางด้านบนของตาและขอบด้านข้างของด้านหลัง (ความกว้างประมาณ 2 แผ่นเกล็ด) ถึงส่วนต้นของหาง หัวมีแถบสีดำกว้างจากส่วนปลายของปากพาดผ่านตาและต่อเนื่องไปทางด้านข้างลำตัวถึงส่วนต้นของหางและมีจุดประสีขาวกระจายอยู่ในแถบสีดำ ด้านท้องสีเหลืองอมเขียว ขาหน้าและขาหลังมีเส้นเล็กสีเข้มเป็นทางยาวตามความยาวของขา ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว นิ้วตีนยาว นิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ 66 หน้า 128)

พื้นที่อาศัย

หากินอยู่บนพื้นดินในพื้นที่ป่าที่มีกิ่งไม้และใบไม้แห้งกองทับถม

44. *Eutropis macularia* (Blyth, 1853)

ชื่อไทย จิ้งเหลนหลากหลาย

ชื่อสามัญ Speckled sun skink

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ หัวยาวและส่วนหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวเรียว หางยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุมและแผ่นเกล็ดมีพื้นผิวมัน เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้างและพื้นเรียบแต่เกล็ดบริเวณท้ายทอยมีสันแบน เปลือกตาลงมีเกล็ดปกคลุมและตัวเกล็ดเป็นแผ่นทึบแสง เกล็ดบนหลังและด้านบนของหางรูปร่างหลายเหลี่ยมและตัวแผ่นเกล็ดมีสันแบน 5-6 สัน เกล็ดด้านข้างลำตัวมีสันแบน 6-7 สัน เกล็ดด้านท้องเรียบ เกล็ดใต้หางเรียบ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 30 เกล็ด (ข้อมูลจากตัวอย่างที่เก็บรักษาไว้ที่ภาควิชาสัตววิทยา) ลำตัวด้านหลังสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลเทาแต่จิ้งเหลนวัยอ่อนมีหัวและส่วนต้นของด้านหลังสีน้ำตาลแดง บนหลังและด้านบนของหางมีปื้นสีดำกระจาย ขอบด้านข้างของหัวมีแถบสีจางพาดยาวจากส่วนปลายของปากผ่านไปทางด้านบนของตาและขอบด้านข้างของด้านหลังไปสิ้นสุดที่หาง โดยแถบมีสีจางลงตามลำดับเมื่อเลี้ยวหัวไหล่ไป ด้านข้างลำตัวและด้านข้างของหางสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำและมีจุดสีขาวกระจายค่อนข้างมาก ขอบปากบนสีขาวและเป็นเส้นสีขาวต่อเนื่องไปถึงส่วนต้นของขาหน้า คางและด้านท้องสีขาวอมสีฟ้า ขาหน้าและขาหลังสีน้ำตาลและมีจุดสีขาวกระจาย ในช่วงเวลาสืบพันธุ์ทั้งเพศผู้และเพศเมียมีคางและส่วนต้นของหน้าอกเป็นสีส้มหรือสีแดง โดยเพศผู้มีสีเข้มกว่าของเพศเมีย ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว นิ้วตีนยาว นิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ ด้านใต้ของข้อตีนหลังมีเกล็ดเป็นตุ่มรูปทรงสูงและมีช่องว่างหรือซอกระหว่างเกล็ดซึ่งในซอกดังกล่าวมักมีเห็บอาศัยอยู่ (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 128)

พื้นที่อาศัย

หากินอยู่บนพื้นดินในพื้นที่เชิงเขาที่มีเศษใบไม้และกองวัสดุ รวมทั้งในพื้นที่ชุมชน

45. *Riopa bowringii* (Gunther, 1864)

ชื่อไทย จิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลือง

ชื่อสามัญ Bowring's supple skink

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 54 มิลลิเมตร และหางยาว 42 มิลลิเมตร (จำนวน 4 ตัว) ลำตัวเรียวยาว หัวยาวและส่วนหัวกว้างใกล้เคียงกับลำคอ ส่วนปลายของหัวเรียวยาวหางยาวและใหญ่ ขามีขนาดค่อนข้างเล็ก ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เกล็ดบนหลังและด้านบนของหางใหญ่แต่เล็กกว่าเกล็ดบนหัว แผ่นเกล็ดมีสันแบน อยู่ตรงกลาง เกล็ดด้านท้องใหญ่กว่าเกล็ดด้านข้างลำตัวแต่เล็กกว่าเกล็ดบนหลัง เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวมีจำนวน 26-30 เกล็ด ลำตัวด้านหลังสีน้ำตาล ขอบด้านข้างของหัวและขอบด้านข้างของด้านหลังมีแถบสีน้ำตาลจางขอบด้านล่างสีดำพาดยาวจากส่วนปลายปากไปที่ส่วนต้นของหางหรืออาจถึงครึ่งหนึ่งของความยาวหาง สันแบนของแผ่นเกล็ดบนหลังและทางด้านบนของหางสีดำทำให้มีลักษณะคล้ายเส้นสีดำพาดยาวอยู่บนหลังและบนหาง 6 เส้น ขอบปากบนสีขาวด้านข้างของหัวและด้านข้างลำตัวสีน้ำตาลแดงและมีจุดสีดำกับจุดสีขาวเงินกระจายแต่จุดสีดำมีมากกว่า ด้านข้างของหางสีน้ำตาลแดง คาง ด้านท้อง และได้หางสีเหลือง ขาหน้าและขาหลังสีน้ำตาลแดงและมีจุดเล็กสีดำกับสีขาวกระจาย ขาหน้าและขาหลังเล็กและค่อนข้างสั้น นิ้วตีนยาวและนิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 129)

พื้นที่อาศัย

หากินอยู่บนพื้นดินในพื้นที่ป่าเบญจพรรณที่มีใบไม้แห้งกองทับถม และพบในพื้นที่ชุมชน

46. *Scincella melanosticta* (Boulenger, 1887)

ชื่อไทย จิ้งเหลนดินจุดดำ

ชื่อสามัญ Black-spotted ground skink

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 38-56 มิลลิเมตร และหางยาว 34-82 มิลลิเมตร (จำนวน 7 ตัว) เพศผู้ตัวที่ใหญ่ที่สุดมีความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 56 มิลลิเมตร และหางยาว 56 มิลลิเมตร หัวยาวและส่วนหัวกว้างใกล้เคียงกับลำคอ หางยาวและโคนหางใหญ่แต่

ปลายหางเรียว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุม เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เปลือกตาต่างมีเกล็ดรูปร่างยาวปกคลุมและแผ่นเกล็ดมีสีเหลืองอ่อนและค่อนข้างโปร่งแสง เกล็ดบนหลังใหญ่และพื้นผิวเรียบ เกล็ดด้านข้างลำตัวเล็ก เกล็ดด้านท้องใหญ่กว่าเกล็ดด้านข้างลำตัวแต่เล็กกว่าเกล็ดบนหลัง เกล็ดได้หางขยายกว้างเล็กน้อย ลำตัวด้านหลังสีน้ำตาลและมีจุดสีดำกระจายไม่เป็นระเบียบและมีจำนวนไม่แน่นอนอยู่บนหัว บนหลัง และด้านบนของหาง ขอบด้านข้างของหัวและขอบด้านข้างของด้านหลังมีแถบสีน้ำตาลจางพาดยาวจากส่วนปลายของปากไปที่ด้านท้ายลำตัวและขอบด้านข้างของหาง ด้านข้างของลำตัวมีจุดกลมสีขาวกระจาย ด้านท้องสีขาว คางและใต้คอสีขาวและมีจุดสีดำกระจาย ขาหน้าและขาหลังสีน้ำตาลและมีจุดสีดำกระจาย ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว นิ้วตีนยาวและนิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 129)

พื้นที่อาศัย

หากินอยู่บนพื้นดินในพื้นที่ป่าเบญจพรรณบริเวณหน้าปากถ้ำที่มีใบไม้แห้งกองทับถม

47. *Lygosoma quadrupes* (Linnaeus, 1766)

ชื่อไทย จิ้งเหลนเรียวยาวเล็ก

ชื่อสามัญ Common slender skink, Short-limbed slender skink

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ความยาวจากปลายปากถึงช่องเปิดทวาร 58 มิลลิเมตร และหางยาว 37 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) ลำตัวเรียวยาว หัวยาวและแบนราบเล็กน้อยและส่วนหัวกว้างใกล้เคียงกับลำคอ ส่วนปลายของหัวมน หางยาวและยาวใกล้เคียงหรือมากกว่าความยาวลำตัว ขาหน้าและขาหลังเล็กและสั้นมาก ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุมและแผ่นเกล็ดมีพื้นผิวมัน เกล็ดบนหัว บนหลัง หาง และด้านท้องมีขนาดเล็ก เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 26 เกล็ด ลำตัวด้านหลังสีน้ำตาลดำ ขอบด้านข้างของแต่ละเกล็ดมีสีดำทำให้มีลักษณะคล้ายเส้นสีดำพาดยาวอยู่บนลำตัวจากปลายหัวถึงปลายหาง 8 เส้น ด้านท้องสีน้ำตาลอ่อนและมีเส้นสีดำจางตามความยาวหลายเส้น ขาหน้าและขาหลังเล็กและสั้นมาก นิ้วตีนเล็กและนิ้วทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 130)

พื้นที่อาศัย

พบในดินที่ร่วนซุยบริเวณโคนต้นไม้ที่มีใบไม้แห้งกองทับถมตามพื้นล่างของป่าเขาหินปูน

Family Bataguridae

48. *Hieremys annandali* (Boulenger, 1903)

ชื่อไทย เต่าบัว, เต่าบึงหัวเหลือง, เต่าวัด, เต่าหม้อ

ชื่อสามัญ Yellow-headed Temple Turtle

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวใหญ่ ความยาวของกระดองหลัง 395 มิลลิเมตร ความกว้างของกระดองหลัง 270 มิลลิเมตร ความยาวของกระดองท้อง 360 มิลลิเมตร และความกว้างของกระดองท้อง 225 มิลลิเมตร (จำนวน 1 ตัว) เต่าวัยอ่อนมีกระดองหลังกลมกว้างและแบนมีสันนูนสีเหลืองที่แผ่นเกล็ดด้านหลัง 1 สัน ด้านท้ายของกระดองหลังมีรอยหยัก ส่วนเต่าตัวเต็มวัยมีกระดองรูปทรงโค้งขึ้นตามลำดับและไม่มีสันนูน ขอบของกระดองเรียบ กระดองหลังและกระดองท้องสีดำหรือสีน้ำตาลเข้ม หัวสีเทา และมีจุดประสีเหลืองและสีดำกระจาย ขาสีเทาดำ กระดองด้านท้องสีเหลืองและมีแต้มสีดำบนแผ่นเกล็ด ขามีเกล็ดขนาดใหญ่และนิ้วตีนใหญ่และระหว่างนิ้วตีนมีแผ่นหนังบาง ปลายนิ้วทุกนิ้วมีเล็บ เล็บค่อนข้างยาว และหางสั้น (ภาพผนวกที่ ก6 หน้า 130)

พื้นที่อาศัย

อาศัยในแหล่งน้ำนิ่งและบ่อปลาภายในพื้นที่ศาสนสถาน เป็นเต่าที่สันนิษฐานว่าผู้ที่มาทำบุญ และฟังธรรมได้นำมาปล่อย

49. *Trachemys scripta elegans* (Wied, Neuwied, 1839)

ชื่อไทย เต่าแก้มแดง

ชื่อสามัญ Red-eared Slider Turtle

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ กระดองหลัง กว้างและค่อนข้างกลม ขอบกระดองเรียบ หัวค่อนข้างใหญ่และกว้าง กระดองหลังสีน้ำตาลอมแดง ขอบของแผ่นเกล็ดกระดองหลังมีสีอ่อน กระดองท้องสีเหลืองอ่อนและมีลวดลายเป็นวงซ้อนกัน โดยมีสีเขียวตรงกลางแผ่นกระดองแต่ละแผ่น หัวสีดำและมีลายเส้นขนาดเล็กสีน้ำตาลเข้มพาดบริเวณเหนือจมูกไปที่ท้ายทอย ด้านท้ายตามีแถบสีแดงเข้มรูปรีพาดไปถึงส่วนต้นของลำคอ (จึงเป็นที่มา

ของชื่อ “เต่าแก้มแดง”) ปลายจมูก คอ คาง และด้านข้างของหัวมีเส้นสีเหลืองเรียงตัวเป็นแนวยาว ขาสีเทาดำและมีขีดสีเหลืองเป็นทางยาวตามแนวของขา ขาค่อนข้างแบนและนิ้วตีนใหญ่และระหว่างนิ้วตีนมีแผ่นหนังบาง ปลายนิ้วทุกนิ้วมีเล็บ เล็บค่อนข้างยาว และหางสั้น (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 131)

พื้นที่อาศัย

อาศัยในแหล่งน้ำนิ่งและบ่อปลาภายในพื้นที่ศาสนสถาน เป็นเต่าที่สันนิษฐานว่าผู้ที่มาทำบุญและฟังธรรมได้นำมาปล่อย

50. *Cuora amboinensis* (Daudin, 1802)

ชื่อไทย เต่าหับ เต่าหีบ

ชื่อสามัญ Siamese Box Terrapin

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ กระจกส่วนหลังโค้งนูนมากและพื้นผิวของกระจกเรียบ ขอบกระจกหลังเรียบและยกขึ้นเล็กน้อย กระจกท้องมีร่องตามแนวขวางลำตัว 1 ร่องและมีลักษณะเป็นบานพับ จึงพับส่วนต้นและส่วนท้ายของกระจกท้องได้ หรือเรียกว่าหับ เพศเมียมีกระจกท้องเรียบแต่กระจกท้องของเพศผู้เว้า หัวเล็ก และคอยาว กระจกหลังมีสีน้ำตาลเข้ม ขอบของแผ่นเกล็ดกระจกหลังสีเหลือง กระจกท้องสีจางและมีจุดสีดำที่ขอบด้านนอกของแผ่นเกล็ดแต่ละแผ่น หัวสีดำ ด้านข้างของหัวและใต้คางสีเหลืองและมีแถบสีดำหรือสีน้ำตาลเข้มพาดตามแนวยาวของหัว 3 แถบ ขาสีเทาดำ ขาค่อนข้างแบนและนิ้วตีนใหญ่และระหว่างนิ้วตีนมีแผ่นหนังบาง ปลายนิ้วทุกนิ้วมีเล็บ หางค่อนข้างสั้น สามารถหดหัว ขา และหางเข้าไปในกระจกได้ทั้งหมด (ภาพผนวกที่ 6 หน้า 131)

พื้นที่อาศัย

อาศัยบริเวณแหล่งน้ำนิ่งและบ่อปลาภายในพื้นที่ของวัดถ้ำนารายณ์ เป็นเต่าที่สันนิษฐานว่าผู้ที่มาทำบุญและฟังธรรมได้นำมาปล่อย

51. *Malayemys subtrijuga* (Schlegel and Muller, 1844)

ชื่อไทย เต่านา

ชื่อสามัญ Malayan Snail-eating Terrapin, Three-ridged Terrapin

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวเล็ก มีความยาวของกระดองหลัง 90-124 มิลลิเมตร ความกว้างของกระดองหลัง 90-150 มิลลิเมตร ความยาวของกระดองท้อง 90-123 มิลลิเมตร และความกว้างของกระดองท้อง 80-115 มิลลิเมตร (จำนวน 3 ตัว) กระดองหลังค่อนข้างแบนกว้างและมีสันแบนเรียงตัวขนานกัน 3 สัน จากทางด้านหน้าของกระดองไปทางด้านท้ายของกระดอง ขอบกระดองเรียบ หัวใหญ่ กระดองหลังสีน้ำตาล ขอบของแผ่นเกล็ดกระดองหลังสีเหลือง กระดองท้องสีเหลืองอ่อนและมีแต้มสีดำบนแผ่นเกล็ด หัวสีดำและมีลายเส้นสีขาวหรือสีเหลืองกว้างพาดบริเวณเหนือจมูกไปถึงท้ายทอย แก้มมีเส้นสีขาวหรือสีเหลืองขนาดเล็กทางท้ายตา ปลายจมูกมีเส้นสีขาวอมเหลืองเรียงตัวในแนวตั้งจำนวน 4-6 จุด ขาสีเทาดำและมีขีดสีเหลืองเป็นทางยาวตามแนวของขา ขาค่อนข้างแบนและนิ้วตีนใหญ่และระหว่างนิ้วตีนมีแผ่นหนังบาง ปลายนิ้วทุกนิ้วมีเล็บ และหางค่อนข้างสั้น (ภาพผนวกที่ 66 หน้า 132)

พื้นที่อาศัย

อาศัยในแหล่งน้ำนิ่งและบ่อปลาภายในพื้นที่ศาสนสถาน เป็นเต่าที่สันนิษฐานว่าผู้ที่มาทำบุญและฟังธรรมได้นำมาปล่อย

Family Testudinidae

52. *Indotestudo elongata* (Blyth, 1853)

ชื่อไทย เต่าเหลือง เต่าสีผึ้ง เต่าเพ็ก เต่าแขนง

ชื่อสามัญ Elongated tortoise/Yellow tortoise

ลักษณะทั่วไป

มีขนาดตัวปานกลาง ความยาวของกระดองหลัง 234 มิลลิเมตร ความกว้างของกระดองหลัง 155 มิลลิเมตร ความยาวของกระดองท้อง 187 มิลลิเมตร และความกว้างของกระดองท้อง 153 มิลลิเมตร การสำรวจได้พบซากแต่กระดองยังคงสภาพสมบูรณ์และสามารถระบุได้ว่าเป็นเพศเมียตัวเต็มวัยเนื่องจากกระดองท้องเรียบ (กระดองท้องของเต่าเพศผู้เว้า) กระดองหลังโค้งนูนและมีพื้นสี

เหลืออง แผ่นเกล็ดแต่ละแผ่นที่ปกคลุม กระดองหลังมีลวดลายเป็นปื้นสีดำอยู่ตรงกลาง ปื้นสีดำในแผ่นเกล็ดที่ขอบรอบนอกกระดองหลัง (marginal plates) มีขนาดเล็กที่สุด ปื้นสีดำในแผ่นเกล็ดที่อยู่ในแนวกลางของกระดองหลัง (vertebral plates) มีขนาดปานกลาง และปื้นสีดำในแผ่นเกล็ดที่อยู่ถัดออกมาทางด้านข้างของแผ่นเกล็ดในแนวกลางตัว (costal plates) มีขนาดใหญ่ที่สุด แผ่นเกล็ดของกระดองท้องสีเหลืองและมีปื้นสีดำอยู่ตรงกลางของแผ่นเกล็ด หัวสีเหลือง ขาหน้าและขาหลังสั้น และมีขนาดใหญ่ ขามีเกล็ดขนาดใหญ่และแข็งปกคลุม เกล็ดของขาหน้าใหญ่และกระจายอยู่ทางด้านหน้าของขามากกว่าทางด้านท้าย ปลายนิ้วทุกนิ้วมีเล็บ (ภาพผนวกที่ 66 หน้า 132)

พื้นที่อาศัย

ป่าของเขานินปุ่นเขตเทือกเขาวงไถ่กับแนวหุบเขาที่มีพืชพรรณหนาแน่นและรกทึบ

Family Trionychidae

53. *Trionyx sinensis* (Wiegman, 1835)

ชื่อไทย ตะพาบไต้หวัน

ชื่อสามัญ Chinese Soft-shelled Turtle

ลักษณะทั่วไป

ตะพาบน้ำขนาดเล็ก ไม่มีข้อมูลความยาวลำตัวเนื่องจากสำรวจพบแต่จับตัวไม่ได้ ตัวเต็มวัยมีขนาดไม่เกิน 250 มิลลิเมตร กระดองรูปรีเล็กน้อย กระดองด้านหลังค่อนข้างแบนและมีขอบกระดองอ่อนนุ่ม พื้นผิวกระดองเรียบ หัวค่อนข้างใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับลำตัว จมูกยื่นยาว มีจะงอยปากยื่นยาว คอยาวมากแต่สามารถหดให้สั้นได้ กระดองสีเขียวอมเหลือง กลางกระดองมีรอยขีดขวางลำตัว 6-7 ขีด กระดองท้องอ่อนนุ่มสีขาวอมชมพูหรือสีเหลืองอ่อนและมีจุดสีดำ และส่วนของกระดองท้องจะมีสีส้มในระยะก่อนวัยเจริญพันธุ์ รอบตามีเส้นรัศมีสีเข้มขนาดเล็ก ขาใหญ่ นิ้วตีนมีแผ่นหนังและแผ่นหนังค่อนข้างกว้าง นิ้วตีนมีเล็บยาว

พื้นที่อาศัย

อาศัยในแหล่งน้ำนิ่งและบ่อปลาภายในพื้นที่ศาสนสถาน เป็นตะพาบที่สันนิษฐานว่าผู้ที่มาทำบุญและฟังธรรมได้นำมาปล่อย

จำนวนชนิดของสัตว์เลื้อยคลานและสภาพนิเวศของศาสนสถาน

การศึกษาพื้นที่ของศาสนสถานทั้ง 5 แห่งพบว่าศาสนสถานแต่ละแห่งมีสภาพนิเวศของพื้นที่ในด้านเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์เลื้อยคลาน และพบสัตว์เลื้อยคลานในศาสนสถานแต่ละแห่งดังนี้ (ตารางผนวกที่ ข1 หน้า 134)

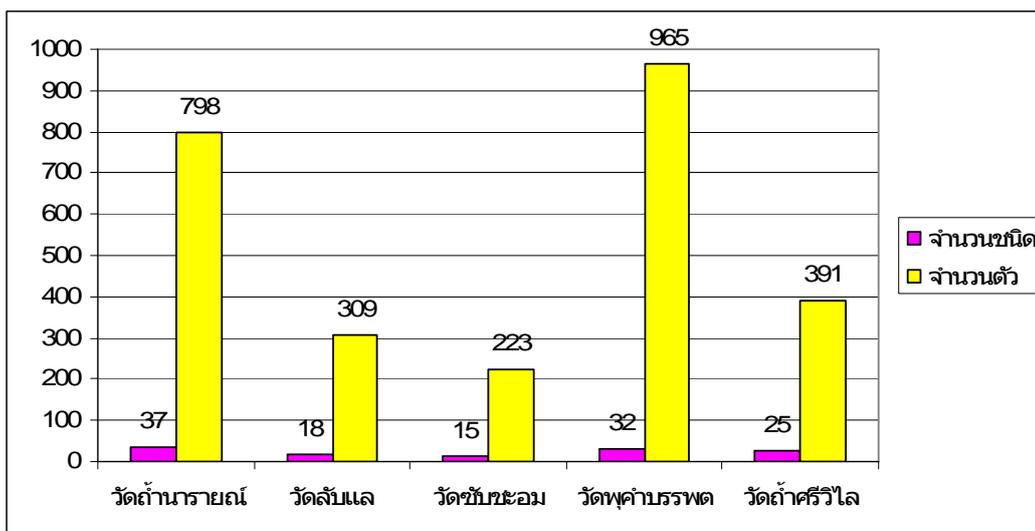
วัดถ้ำนารายณ์หรือวัดเขาวง พบสัตว์เลื้อยคลาน 37 ชนิด 28 สกุล 11 วงศ์

วัดลับแล พบสัตว์เลื้อยคลาน 18 ชนิด 14 สกุล 7 วงศ์

วัดซำชะอม พบสัตว์เลื้อยคลาน 15 ชนิด 11 สกุล 8 วงศ์

วัดพุกาบรพต พบสัตว์เลื้อยคลาน 32 ชนิด 24 สกุล 7 วงศ์

วัดถ้ำศรีวิไล พบสัตว์เลื้อยคลาน 25 ชนิด 18 สกุล 7 วงศ์

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนชนิดและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ศึกษา 5 แห่ง

1. วัดถ้ำนารายณ์ (วัดเขาวง)

วัดถ้ำนารายณ์หรือวัดเขาวง เป็นพื้นที่โบราณสถานตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท และตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาวงและเขาโพลง ภายในวัดมีสิ่งปลูกสร้างอาคารของศาสนสถาน มีลานวัดกว้างที่มีต้นไม้ใหญ่ พันธุ์ไม้ประดับ และสวนหย่อม มีบ่อน้ำที่มีพีชน้ำ และถ้ำน้ำที่เกิดโดย

ธรรมชาติ มีถ้ำ 1 ถ้ำที่อยู่ในระดับพื้นที่ราบ โถงถ้ำกว้าง เพดานถ้ำสูงและตัวถ้ำมีขนาดใหญ่ มีความลึกปานกลางแต่ไม่ซับซ้อน ภายในถ้ำถูกปรับปรุงเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนา โดยฉาบปูนผนังถ้ำและติดไฟประดับโดยรอบถ้ำ อาณาเขตของวัดมีพื้นที่ติดต่อกับป่าเขาหินปูนที่มีพื้นที่ป่ากว้าง และเป็นป่าเบญจพรรณและป่าเขาหินปูน บริเวณเชิงเขาเป็นที่ตั้งของกุฏิสงฆ์ มีบันไดปูนเดินขึ้นภูเขาที่ถูกปรับเปลี่ยนเป็นพื้นราบและเป็นที่ประดิษฐานขององค์พระพุทธรูปขนาดใหญ่ โดยรอบพื้นที่ราบเป็นผาเขาหินปูนที่มีซอกและหลืบและชะง่อนหินแหลมซึ่งบางบริเวณไม่สามารถเข้าถึงได้เนื่องจากมีความลาดชันมาก และในบริเวณใกล้เคียงมีหุบเขา ด้านล่างของหุบเขามีที่ราบระหว่างหุบเขาที่มีสภาพเป็นสังคมป่าดิบแล้งค่อนข้างสมบูรณ์ ส่วนพื้นที่บริเวณรอบนอกของวัดเป็นแหล่งชุมชนและมีพื้นที่เกษตรกรรม (ภาพผนวกที่ ก1 หน้า 101)

การสำรวจชนิดของสัตว์เลื้อยคลานบริเวณวัดถ้ำนารายณ์ได้พบสัตว์เลื้อยคลาน 10 วงศ์ ใน 28 สกุล จำนวน 37 ชนิด (ตารางที่ 1) โดยมีค่าดัชนีความหลากหลาย 1.6171 และค่าดัชนีความสม่ำเสมอ 0.5596 สัตว์เลื้อยคลานที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดเป็นกลุ่มงูคือ 19 ชนิด (ร้อยละ 51.3 ของจำนวนชนิดที่พบทั้งหมดในวัดนี้) ในจำนวนนี้เป็นวงศ์งูพิษอ่อน (Colubridae) 13 ชนิด (ร้อยละ 35.1) รองลงมาเป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแก (Gekkonidae) คือ 7 ชนิด (ร้อยละ 18.9) เนื่องจากสัตว์ทั้งสองวงศ์มีความสามารถในการปรับตัวและอาศัยในพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาได้ดี เพราะภายในถ้ำที่ถูกปรับปรุงยังมีซอกผนังถ้ำเพื่อใช้หลบซ่อนตัวของจิ้งจกและตุ๊กแก เช่น ตุ๊กแกสยาม จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหินสีจาง เป็นต้น แม้ว่าภายในถ้ำจะมีสัตว์ที่เป็นเหยื่อค่อนข้างน้อย แต่สัตว์เลื้อยคลานในวงศ์ดังกล่าวได้เคลื่อนย้ายออกมาหากินบริเวณปากถ้ำและอาศัยบนต้นไม้และซอกเปลือกไม้ และบ่อยครั้งที่พบงูเข้าไปหลบซ่อนตัวอยู่ เช่น งูสิงบ้าน งูสิงหางลาย เป็นต้น รวมทั้งงูกาบหมากหางนิล ซึ่งงูชนิดนี้ Taylor (1965) ระบุว่าพบที่เขาแดงเรีงซึ่งเป็นภูเขาที่อยู่ในภาคกลาง และสันนิษฐานว่าอาจเป็นภูเขาในจังหวัดสระบุรี และ Cox *et al.*(1998) ระบุว่างูกาบหมากหางนิลอาศัยอยู่ในถ้ำเขาหินปูนและกินค้างคาวเป็นอาหารหลัก ซึ่งถ้ำของวัดถ้ำนารายณ์มีค้างคาวอาศัยอยู่บ้างแต่เป็นจำนวนไม่มากเนื่องจากถูกรบกวนจากกิจกรรมทางศาสนา ด้วยเหตุนี้งูกาบหมากหางนิลจึงมีประชากรไม่มากเช่นเดียวกันและพบเพียงครั้งเดียวในถ้ำของวัดถ้ำนารายณ์ นอกจากนั้นสัตว์เลื้อยคลานในกลุ่มจิ้งจกและตุ๊กแกบางชนิดยังอาศัยในระดับล่างของพื้นที่ป่าที่มีซอกหินเป็นพื้นที่หลบซ่อนตัว เช่น จิ้งจกดินข้างดำ เป็นต้น และพบเป็นจำนวนมาก จิ้งจกชนิดนี้ Taylor (1963) ระบุว่าค่อนข้างจำกัดแหล่งอาศัยบริเวณภูเขาที่เป็นรอยต่อระหว่างจังหวัดสระบุรีกับจังหวัดนครราชสีมา ส่วนนงน (2548) กล่าวว่า จิ้งจกดินข้างดำมักอาศัยและหากินอยู่ตามเชิงเขาหินปูนใกล้พื้นดิน ไม่ไต่ปีนผนังหรือเพดานเหมือนจิ้งจกบ้าน และพบงูที่อาศัยบริเวณพื้นป่าเขาหินปูน เช่น งูเขียวหางไหม้ตาโต งูแมวเซา งูจงอาง งูเห่า งูปลีแก้ว งูปีแก้ว

แต่มี เป็นต้น ซึ่งบางชนิดมีนิสัยชอบขุดตัวนี้อยู่กับที่ เช่น งูเขียวหางไหม้ดาโต งูเห่า เป็นต้น นอกจากนี้พื้นที่ของวัดที่มีถ้ำน้ำเป็นแหล่งน้ำและมีบ่อน้ำที่มีพืชน้ำจืดมีปลาและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกอาศัยอยู่และเป็นแหล่งอาหารให้กับสัตว์เลื้อยคลานหลายชนิด ซึ่งการศึกษาได้พบสัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยในแหล่งน้ำ เช่น งูปลิง งูสายสอใหญ่ เต่าแก้มแดง เต่านา เต่าหับ เต่าบึงหัวเหลือง ตะพาบ ได้หวน เป็นต้น แต่สันนิษฐานว่าเต่าและตะพาบน้ำดังกล่าวได้ถูกนำมาปล่อยโดยผู้ที่มาทำบุญและฟังธรรมในวัด ส่วนงูปลิงนั้น Cox (1991) และ Cox *et al.* (1998) ระบุว่า เป็นงูที่กินปลาและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกเป็นอาหารหลัก และยอดชาย (2544) และ Cox (1991) กล่าวว่างูสายสอใหญ่มีแหล่งอาศัยอยู่บริเวณที่มีแหล่งน้ำและสัตว์น้ำอาศัยอยู่ สำหรับบริเวณลานวัดที่มีต้นไม้ใหญ่เป็นพื้นที่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์กิ้งก่า เช่น กิ้งก่าหัวแดง กิ้งก่าหัวสีฟ้า เป็นต้น และงูในวงศ์งูพิษอ่อนบางชนิด เช่น งูเขียวปากแหวน งูเขียวปากจิ้งจก งูเขียวพระอินทร์ งูปล้องฉนวนอินเดีย เป็นต้น

ตารางที่ 1 จำนวนชนิด สกุล และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดถ้ำนารายณ์หรือวัดเขาวง

อันดับ	วงศ์	สกุล	ชนิด
Squamata	Pythonidae	1	1
	Viperidae	2	3
	Elapidae	2	2
	Colubridae	11	13
	Gekkonidae	4	7
	Agamidae	1	2
	Scincidae	1	3
	Bataguridae	4	4
	Testudinidae	1	1
	Trionychidae	1	1
รวม	10	28	37

2. วัดลับแล

วัดลับแลตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท และมีพื้นที่เชื่อมต่อกับเทือกเขาวง และเขาโพล่ง ภายในวัดมีสิ่งปลูกสร้างอาคารของศาสนสถาน มีลานวัดไม่กว้างที่มีต้นไม้ใหญ่ และพันธุ์ไม้ประดับ ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติหรือบ่อน้ำ บริเวณเชิงเขาเป็นที่ตั้งของกุฏิสงฆ์ ด้านหลังกุฏิสงฆ์เป็นเขาหินปูนที่มีพื้นที่ป่าและมีทางเดินขึ้นภูเขาค่อนข้างลาดชัน ป่าที่ปกคลุมภูเขาเป็นป่าเบญจพรรณผสมไผ่เป็นส่วนใหญ่รวมทั้งป่าเขาหินปูนที่อยู่ในระดับสูง บนภูเขามีกา 2 ถ้ำที่มีโถงถ้ำสูงและมีแสงส่องผ่านจากด้านบนของถ้ำ ถ้ำกามีขนาดปานกลาง มีความลึกปานกลางและไม่ซับซ้อนแต่ค่อนข้างชัน ผนังถ้ำมีซอกและหลืบมาก บริเวณปากถ้ำมีเศษใบไม้แห้งกองทับถม ภายในถ้ำมีรูปหล่อของพระฤาษีและมีการปรับปรุงพื้นที่เพียงเล็กน้อย ส่วนพื้นที่บริเวณรอบนอกของวัดเป็นแหล่งชุมชนและมีพื้นที่เกษตรกรรม (ภาพผนวกที่ ก2 หน้า 102)

การสำรวจชนิดของสัตว์เลื้อยคลานบริเวณวัดลับแลได้พบสัตว์เลื้อยคลาน 7 วงศ์ ใน 14 สกุล จำนวน 18 ชนิด (ตารางที่ 2) โดยมีค่าดัชนีความหลากหลาย 2.0998 และค่าดัชนีความสม่ำเสมอ 0.7266 สัตว์เลื้อยคลานที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดเป็นวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกคือ 9 ชนิด (ร้อยละ 50) และสัตว์ในวงศ์นี้มีพื้นที่อาศัยภายในถ้ำเป็นส่วนใหญ่ เช่น ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกป่าสระบุรี ตุ๊กแกเขาหินปูน จิ้งจกหินสีจาง เป็นต้น ส่วนบางชนิดอาศัยในระดับล่างของพื้นที่ป่า เช่น จิ้งจกดินข้างดำ เป็นต้น และพบเป็นจำนวนมากที่สุด นอกจากนั้นยังมีบางชนิดที่ปรับตัวอาศัยได้ทั้งพื้นที่ป่าเขาหินปูนและภายในอาคารของพื้นที่ศาสนสถานได้ดี เช่น จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหินสีจาง ตุ๊กแกบ้าน ตุ๊กแกสยาม เป็นต้น ในกรณีของตุ๊กแกสยามที่แม้ว่าปรับตัวอาศัยในอาคารของศาสนสถานได้ดี แต่ไม่พบการแพร่กระจายไปที่บ้านเรือนของแหล่งชุมชน โดย นณณ์ (2548) ระบุว่าตุ๊กแกสยามแพร่กระจายอยู่เฉพาะเขาหินปูนจังหวัดสระบุรี ลพบุรี นครราชสีมาและเพชรบูรณ์ สำหรับสัตว์เลื้อยคลานในกลุ่มอื่นเป็นกลุ่มงู 5 ชนิด เช่น งูเขียวหางไหม้ดาโต งูหมอก งูปีแก้วหัวลายหัวใจ เป็นต้น และเป็นกลุ่มกิ้งก่า 2 ชนิดและกลุ่มจิ้งเหลน 2 ชนิด (ตารางที่ 1) ส่วนตุ๊กแกป่าสระบุรีนั้น นณณ์ (2548) กล่าวว่า เป็นชนิดที่ถูกค้นพบครั้งแรกในปี พ.ศ. 2546 ที่จังหวัดสระบุรี และถูกตั้งชื่อว่า *Cyrtodactylus chanhomeae* เพื่อเป็นเกียรติแก่อาจารย์ลาวัณย์ จันทร์โสมแห่งสถานเสาวภาซึ่งเป็นผู้ทำงานทางด้านสัตว์เลื้อยคลาน สำหรับตุ๊กแกเขาหินปูนที่การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ระบุชนิดทางอนุกรมวิธานอย่างชัดเจนและใช้ *Gekko* sp. เนื่องจากเป็นชนิดที่คล้ายคลึงกับตุ๊กแกเขาหินทราย (*Gekko petricolus*) แต่มีสีลำตัวแตกต่างจากของตุ๊กแกเขาหินทรายที่ Taylor (1963) ได้บรรยายไว้ เพราะตุ๊กแกเขาหินทรายมีด้านบนของหัวและบนหลังสีน้ำตาลอ่อนและมีจุดเล็กสีขาวกระจายเป็นแถว 2 แถวตลอดความยาวทางด้านหลัง หรือบางตัวอาจมีจุดสีน้ำตาลเข้มกระจายปะปนอยู่ด้วย แต่ตุ๊กแกเขาหินปูนที่พบในการศึกษานี้ซึ่งนอกจากมีลำตัวสีน้ำตาลและมีจุดสีขาวกระจายอยู่ บน

หลังยังมีป็นสีน้ำตาลเข้มเรียงพาดขวางลำตัวเป็นระยะและหางเป็นปล้องสีเข้มสลับสีจางชัดเจน รวมทั้งมีจำนวนต่อมหน้าช่องเปิดทวารเป็นจำนวนแตกต่างกัน เพราะตุ๊กแกเขาคินทรมี 9 ต่อม แต่ตุ๊กแกเขาคินปุ่นที่พบในการศึกษานี้มี 12-14 ต่อม ซึ่ง Taylor (1963) ได้ใช้จำนวนของต่อมหน้าช่องเปิดทวารเป็นลักษณะทางอนุกรมวิธานเพื่อจำแนกชนิดของตุ๊กแกในสกุล *Gekko* ในปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการจำแนกและตรวจสอบลักษณะทางอนุกรมวิธานของตุ๊กแกเขาคินปุ่นอย่างละเอียดซึ่งมีแนวโน้มว่าจะเป็นชนิดใหม่ของโลก

ตารางที่ 2 จำนวนชนิด สกุก และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดลับแล

อันดับ	วงศ์	สกุก	ชนิด
Squamata	Pythonidae	1	1
	Viperidae	1	1
	Elapidae	1	1
	Colubridae	2	2
	Gekkonidae	6	9
	Agamidae	1	2
	Scincidae	2	2
รวม	7	14	18

3. วัดซำชะอม

วัดซำชะอมตั้งอยู่ในเขตเชื่อมต่อของตำบลขุนโจลนและตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท และตั้งอยู่บริเวณเขาชะชะอมที่มีพื้นที่ติดต่อกับเขาชะปลาแก้วและเทือกเขาวง ด้านหลังของเทือกเขาเป็นพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่และเขตระเบิดย่อยหินปูน ภายในวัดมีสิ่งปลูกสร้างอาคารของศาสนสถานและกุฏิสงฆ์ มีลานวัดกว้างที่มีต้นไม้ใหญ่ สวนหย่อม และต้นไม้ประดับ มีพื้นที่ติดต่อกับป่าเบญจพรรณและป่าเขาหินปูนที่มีพื้นที่ป่าไม่กว้าง ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีถ้ำ 4 ถ้ำ โดย 2 ถ้ำแรกมีเส้นทางเชื่อมต่อกันและเพดานถ้ำค่อนข้างสูง ถ้ำที่ 3 มีโถงถ้ำใหญ่และมีแสงส่องผ่านจากด้านบนของถ้ำ มีชอกและหลืบและโพรงถ้ำมาก และถ้ำที่ 4 ถูกปรับปรุงเพียงเล็กน้อยและเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูป ส่วนพื้นที่บริเวณโดยรอบของวัดเป็นแหล่งชุมชนและมีพื้นที่เกษตรกรรม (ภาพผนวกที่ ก3 หน้า 103)

การสำรวจชนิดของสัตว์เลื้อยคลานบริเวณวัดชัยชะอมได้พบสัตว์เลื้อยคลาน 8 วงศ์ ใน 11 สกุลจำนวน 15 ชนิด (ตารางที่ 3) โดยมีค่าดัชนีความหลากหลาย 1.9010 และค่าดัชนีความสม่ำเสมอ 0.7020 สัตว์เลื้อยคลานที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดเป็นวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกคือ 8 ชนิด (ร้อยละ 53) และอาศัยอยู่ในถ้ำเป็นส่วนใหญ่ เช่น ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกป่าสระบุรี ตุ๊กแกเขาหินปูน จิ้งจกหินสีจาง เป็นต้น ขณะที่บางชนิดอาศัยตามพื้นล่างของป่า เช่น จิ้งจกดินข้างดำ เป็นต้น และพบเป็นจำนวนตัวมากที่สุด ซึ่งหลายชนิดปรับตัวอาศัยได้ทั้งในที่ใกล้เชิงเขาหินปูนและภายในอาคารของพื้นที่ศาสนสถานได้ดี เช่น จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหินสีจาง ตุ๊กแกบ้าน ตุ๊กแกสยาม เป็นต้น ในกรณีของตุ๊กแกสยามนั้นไม่พบการแพร่กระจายออกไปที่แหล่งชุมชน ส่วนกรณีที่พบสัตว์กลุ่มอื่นเป็นจำนวนชนิดน้อยเนื่องจากที่ตั้งของวัดอยู่ใกล้แหล่งชุมชน สำหรับสัตว์เลื้อยคลานในกลุ่มอื่นเป็นกลุ่มงู 4 ชนิด เช่น งูแสงอาทิตย์ งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง งูเขียวพระอินทร์ เป็นต้น และเป็นกลุ่มกิ้งก่า 2 ชนิดและกลุ่มจิ้งเหลน 1 ชนิด (ตารางผนวกที่ ข1 หน้า 134) พื้นที่ป่ามีน้อยและค่อนข้างเสื่อมโทรมรวมทั้งเป็นพื้นที่ที่ถูกรบกวนมากโดยเฉพาะถ้ำ 2 ถ้ำที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกันนั้นได้ถูกใช้เป็นที่ถ่ายทำภาพยนตร์และละครโทรทัศน์หลายครั้งทั้งในเวลากลางวันและเวลากลางคืน นอกจากนี้สัตว์เลื้อยคลานบางชนิดยังมีนิสัยหลบซ่อนตัวจึงพบเห็นตัวได้ยาก เช่น สัตว์เลื้อยคลานกลุ่มจิ้งเหลนกลุ่มงู เป็นต้น ซึ่งการสำรวจพบเพียงคราบผิวหนังของงูเป็นส่วนใหญ่ และจิ้งเหลนและงูทุกชนิดที่พบเห็นตัวก็เป็นจำนวนน้อยครั้ง

ตารางที่ 3 จำนวนชนิด สกุล และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดชัยชะอม

อันดับ	วงศ์	สกุล	ชนิด
Squamata	Pythonidae	1	1
	Viperidae	1	1
	Xenopeltidae	1	1
	Colubridae	1	1
	Gekkonidae	5	8
	Agamidae	1	2
	Scincidae	1	1
รวม	8	11	15

4. วัดพุทธาบรรพต

วัดพุทธาบรรพตตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลพุทธาจารย์ อำเภอพระพุทธบาท และตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาอิมด พื้นที่บางส่วนของเทือกเขาเป็นพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่และเขตระเบิดย่อยหินปูนภายในวัดและในระดับพื้นราบมีสิ่งปลูกสร้างอาคารของศาสนสถานและกุฏิสงฆ์ ถานวัดกว้างและมีต้นไม้ใหญ่ พันธุ์ไม้ประดับ และสวนหย่อม อาณาเขตของวัดมีเขาหินปูนที่ปกคลุมด้วยป่าเบญจพรรณและป่าเขาหินปูนที่มีความสมบูรณ์ ป่ามีเนื้อที่กว้าง บนภูเขามีกุฏิสงฆ์และทางเดินขึ้นถ้ำที่อยู่บนภูเขา โดยมีถ้ำ 2 ถ้ำ ได้แก่ถ้ำเทพนิมิตร์ และถ้ำพระธาตุที่อยู่ในระดับสูงกว่าและอยู่ห่างจากสิ่งปลูกสร้างของศาสนสถานมากกว่าถ้ำเทพนิมิตร์ (ภาพผนวกที่ ก4 หน้า 104)

ภายในถ้ำเทพนิมิตร์มีโถงถ้ำกว้างแต่ถ้ำไม่ลึกและถูกเปลี่ยนแปลงเพื่อใช้ประกอบพิธีทางศาสนา โดยมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ในถ้ำ ภายในถ้ำมีชอกและหลืบมาก เพดานถ้ำสูงและมีโพรงถ้ำด้านในที่ลดระดับลงตามความลึกของถ้ำ ภายในถ้ำมีปล่องถ้ำที่มีแสงส่องผ่านได้เพียงเล็กน้อย และติดตั้งโคมไฟฟ้าตลอดทางเดินภายในถ้ำ

ภายในถ้ำพระธาตุมีโถงถ้ำกว้างและลึกและถูกปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ตัวถ้ำลดระดับต่ำลงตามความลึกของถ้ำและถ้ำมีความซับซ้อน มีชอกและหลืบรวมทั้งมีโพรงถ้ำมาก ตัวถ้ำแบ่งเป็นโถงถ้ำขนาดเล็กรวมทั้งมีทางเชื่อมต่อระหว่างโถงถ้ำ เพดานถ้ำสูงและมีปล่องถ้ำที่มีแสงส่องผ่านได้บริเวณไม่ไกลจากปากถ้ำ ภายในถ้ำติดตั้งโคมไฟฟ้าตลอดทางเดินภายในถ้ำ

การสำรวจชนิดของสัตว์เลื้อยคลานบริเวณวัดพุทธาบรรพตได้พบสัตว์เลื้อยคลาน 7 วงศ์ ใน 24 สกุล จำนวน 32 ชนิด (ตารางที่ 4) โดยมีค่าดัชนีความหลากหลาย 1.6700 และค่าดัชนีความสม่ำเสมอ 0.4818 สัตว์เลื้อยคลานที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดเป็นกลุ่มงูคือ 16 ชนิด (ร้อยละ 50) ในจำนวนนี้เป็นงูในวงศ์พิษอ่อน 9 ชนิด (ร้อยละ 28.1) รองลงมาเป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแก 8 ชนิด (ร้อยละ 25) เนื่องจากป่ามีพื้นที่กว้างและค่อนข้างสมบูรณ์จึงเอื้อประโยชน์ต่อการอยู่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลาน รวมทั้งมีชอกหินและโพรงหินซึ่งเป็นพื้นที่ใช้หลบซ่อนตัว นอกจากนั้นพื้นที่ป่ายังเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกบางชนิดที่อาศัยอยู่บริเวณที่มีความชุ่มชื้นสูงโดยไม่จำเป็นต้องมีแหล่งน้ำและเป็นแหล่งอาหารของสัตว์เลื้อยคลานในกลุ่มงู รวมทั้งสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกที่อาศัยตามต้นไม้ก็เป็นแหล่งอาหารของงูบางชนิด เช่น งูเขียวพระอินทร์ งูสิงบ้าน งูสร้อยเหลือง งูสายมันเกล็ดได้ดำใหญ่ เป็นต้น โดยเฉพาะงูเขียวพระอินทร์ที่ Daniel (2002) ระบุว่า เป็นงูที่อาศัยและหากินอยู่บนต้นไม้และกินตุ๊กแกเป็นอาหารหลักและกินกิ่งก้านบ้าง ด้วยเหตุนี้จึงพบสัตว์เลื้อยคลานทั้งสองวงศ์เป็นจำนวนชนิดมากกว่าสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์อื่น

ภายในถ้ำเทพนิมิตร์ และถ้ำพระธาตุพบสัตว์เลื้อยคลานในกลุ่มจิ้งจกและตุ๊กแกเป็นส่วนใหญ่ เช่น ตุ๊กแกป่าสระบุรี ตุ๊กแกเขาหินปูน ตุ๊กแกสยาม จิ้งจกหินสีจาง เป็นต้น และพบไม้ไผ่ไกลจากปากถ้ำ นอกจากนี้ยังพบคราบผิวหนังของงูปล้องฉนวนอินเดีย งูสิงบ้าน และงูเขียวพระอินทร์ภายในถ้ำและไม้ไผ่ไกลจากปากถ้ำ

ตารางที่ 4 จำนวนชนิด สกุล และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดพุทไธสวรรพต

อันดับ	วงศ์	สกุล	ชนิด
Squamata	Viperidae	1	2
	Elapidae	4	4
	Typhlopidae	1	1
	Colubridae	8	9
	Gekkonidae	5	8
	Agamidae	1	3
	Scincidae	4	5
รวม	7	24	32

5. วัดถ้ำศรีวิไล

วัดถ้ำศรีวิไล ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกับอำเภอพระพุทธบาท และตั้งอยู่บนเทือกเขาใกล้เคียงกับเทือกเขาอิมด พื้นที่บางส่วนของเทือกเขาเป็นพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหินปูน ตัววัดตั้งอยู่สูงจากระดับพื้นราบ ภายในวัดมีสิ่งปลูกสร้างอาคารของศาสนสถานและกุฏิสงฆ์ และมีต้นไม้ใหญ่และพันธุ์ไม้ประดับ มีทางเดินขึ้นสู่ถ้ำที่มีโถงถ้ำขนาดใหญ่และแบ่งเป็นโถงถ้ำขนาดเล็กที่มีทางเดินเชื่อมต่อกันและมีเพดานถ้ำสูง มีซอกและหลืบรวมทั้งโพรงถ้ำมาก ตัวถ้ำลดระดับต่ำลงตามความลึกของถ้ำ ด้านบนของถ้ำเป็นช่องเปิดโล่งและมีทางเดินออกจากตัวถ้ำขึ้นสู่ลานกว้าง โดยรอบลานมีเศษใบไม้และกิ่งไม้แห้งกองทับถม บริเวณลานกว้างมีโพรงถ้ำลึกและลาดชันที่ยากต่อการเข้าถึง ด้านหลังของลานกว้างมีพื้นที่ป่าค่อนข้างกว้างซึ่งปกคลุมด้วยป่าเบญจพรรณผสมไผ่และป่าเขาหินปูน ส่วนเทือกเขาบริเวณ

ใกล้เคียงเป็นป่าเบญจพรรณที่สมบูรณ์และภูเขาที่มีความลาดชัน มีไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่มีเรือนยอดแผ่กว้างกระจายทั่วพื้นที่ป่า (ภาพผนวกที่ ก5 หน้า 105)

การสำรวจชนิดของสัตว์เลื้อยคลานบริเวณวัดถ้ำศรีวิไลได้พบสัตว์เลื้อยคลาน 7 วงศ์ ใน 18 สกุล จำนวน 25 ชนิด (ตารางที่ 5) โดยมีค่าดัชนีความหลากหลาย 2.2008 และค่าดัชนีความสม่ำเสมอ 0.6840 สัตว์เลื้อยคลานที่มีจำนวนชนิดมากที่สุดเป็นกลุ่มงูคือ 12 ชนิด (ร้อยละ 48) ในจำนวนนี้เป็นงูในวงศ์งูพิษอ่อน 6 ชนิด (ร้อยละ 24) รองลงมาเป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแก 8 ชนิด (ร้อยละ 32) เนื่องจากเทือกเขาบริเวณวัดถ้ำศรีวิไลและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นป่าเบญจพรรณพื้นที่กว้าง และมีไม้ยืนต้นที่มีเรือนยอดแผ่กว้างและป่าค่อนข้างสมบูรณ์ รวมทั้งมีซอกหินเป็นพื้นที่หลบซ่อนตัว จึงมีสัตว์เลื้อยคลานใน 2 วงศ์ดังกล่าวเป็นจำนวนชนิดมากนอกจากนี้บางชนิดที่พบจะมีนิสัยชอบขุดตัวนิ่งอยู่กับที่เพื่อรอเหยื่อ เช่น งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง งูเขียวหางไหม้ตาโต เป็นต้น จึงพบเห็นตัวได้ง่ายและเป็นกลุ่มงูที่พบเป็นจำนวนตัวมากที่สุด ซึ่ง Pough *et al.* (2004) อธิบายว่างูเขียวหางไหม้ของเอเชียหากินอยู่บนต้นไม้ในระดับสูงจากพื้นดินไม่มากและกินสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกหรือ กิ้งก่า และ Zug *et al.* (2001) อธิบายว่างูเขียวหางไหม้หากินด้วยการขุดตัวนิ่งอยู่กับที่และใช้แอ่งรับความรู้สึกคลื่นความร้อนอินฟราเรด (pit organ) ที่อยู่ระหว่างตากับช่องเปิดจมูกตรวจหาเหยื่อ นอกจากนั้นยังพบงูบางชนิดที่ออกหากินในเวลากลางวันได้ขุดตัวนอนในเวลากลางคืน เช่น งูทางมะพร้าว เป็นต้น รวมทั้งพบงูที่ออกหากินตามพื้นล่างของป่าแต่มีสีลำตัวของลำตัวแตกต่างจากสีของพื้นป่า เช่น งูทับสมิงคลา งูปล้องฉนวน เป็นต้น ที่มีสีลำตัวเป็นปล้องสีขาวสลับกับปล้องสีดำจึงพบเห็นตัวได้ง่าย สำหรับเต่านาได้พบในสระน้ำที่มีศาลาปลูกสร้างอยู่กลางสระน้ำและสันนิษฐานว่าถูกนำมาปล่อยตามความเชื่อทางศาสนา

ตารางที่ 5 จำนวนชนิด สกุก และวงศ์ของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณวัดถ้ำศรีวิไล

อันดับ	วงศ์	สกุก	ชนิด
Squamata	Viperidae	2	3
	Elapidae	2	3
	Colubridae	5	6
	Gekkonidae	6	8
	Agamidae	1	3
	Scincidae	1	1
Testudines	Bataguridae	1	1
รวม	7	18	25

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานพบว่าพื้นที่วัดถ้ำศรีวิไลมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ วัดลับแลและวัดซบชะอม โดยมีค่าดัชนีความหลากหลายคือ 2.2008, 2.0998 และ 1.9010 ตามลำดับ โดยวัดถ้ำนารายณ์และวัดพุคาบรพตมีค่าดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานต่ำกว่าศาสนสถานอื่นอีก 3 แห่งคือ 1.6170 และ 1.6700 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสม่ำเสมอของสัตว์เลื้อยคลานพบว่าพื้นที่วัดลับแลมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ วัดซบชะอมและวัดถ้ำศรีวิไล โดยมีค่าดัชนีความสม่ำเสมอ 0.7266 0.7020 และ 0.6840 ตามลำดับ โดยวัดพุคาบรพตและวัดถ้ำนารายณ์มีค่าดัชนีความสม่ำเสมอต่ำคือ 0.4818 และ 0.5596 ตามลำดับ (ตารางที่ 6) โดยค่าดัชนีความหลากหลายและค่าดัชนีความสม่ำเสมอของสัตว์เลื้อยคลานของศาสนสถานแต่ละแห่งที่มีค่าสูงหรือต่ำแตกต่างกันนั้น ไม่ได้เป็นค่าที่ใช้บ่งบอกว่ามีสัตว์เลื้อยคลานเป็นจำนวนชนิดมากหรือน้อยแตกต่างกันตามค่าของดัชนี และไม่ได้หมายถึงสัตว์เลื้อยคลานที่พบในศาสนสถานแต่ละแห่งเป็นความหลากหลายชนิดที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันมากหรือน้อยตามค่าของดัชนีเช่นเดียวกัน เพราะค่าดัชนีความหลากหลายเป็นสัดส่วนระหว่างจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดกับผลรวมจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานทุกชนิดที่พบ และถ้าสัตว์เลื้อยคลานที่พบแต่ละชนิดมีจำนวนตัวใกล้เคียงกันจะมีค่าดัชนีความหลากหลายสูง ในทางตรงข้ามถ้าสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดมีจำนวนแตกต่างกันมากจะมีค่าดัชนีความหลากหลายต่ำ (Ludwig and Reynold, 1998) ซึ่งในกรณีของวัดถ้ำนารายณ์และวัดพุคาบรพตที่มีค่าดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานต่ำกว่าของศาสนสถานอื่นอีก 3 แห่งเนื่องจากจำนวนตัวของจิ้งจกดิน

ข้างคำ กล่าวคือ จิ้งจกดินข้างคำที่พบในศาสนสถานทุกแห่งเป็นชนิดที่มีจำนวนตัวมากกว่า สัตว์เลื้อยคลานชนิดอื่นทุกชนิด แต่จิ้งจกดินข้างคำที่พบในพื้นที่วัดถ้ำนารายณ์และวัดพุทไธศวรรย์มี จำนวนตัวมากกว่าสัตว์เลื้อยคลานชนิดอื่นอย่างมากคือ 465 ตัวและ 538 ตัวตามลำดับ แต่จิ้งจกดิน ข้างคำที่พบในพื้นที่วัดลับแล วัดชัยชะอม และวัดถ้ำศรีวิไลมีจำนวน 98 ตัว 86 ตัว และ 117 ตัว ตามลำดับ ด้วยเหตุนี้ค่าดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานของวัดถ้ำนารายณ์และของวัดพุทไธศวรรย์จึงต่ำกว่าของศาสนสถานอีก 3 แห่งเนื่องจากจำนวนตัวของจิ้งจกดินข้างคำ

สำหรับค่าดัชนีความสม่ำเสมอเป็นค่าดัชนีที่มีความสัมพันธ์กับค่าดัชนีความหลากหลาย กล่าวคือ ถ้าค่าดัชนีความหลากหลายสูงค่าดัชนีความสม่ำเสมอจะสูง และถ้าค่าดัชนีความหลากหลายต่ำค่าดัชนีความสม่ำเสมอจะต่ำ เพราะค่าดัชนีความสม่ำเสมอใช้อธิบายว่าสัตว์เลื้อยคลานที่พบแต่ละชนิดมีจำนวนตัวใกล้เคียงกันหรือจำนวนตัวแตกต่างกัน (Hill, 1973) เพราะฉะนั้นถ้า สัตว์เลื้อยคลานที่พบแต่ละชนิดมีจำนวนตัวใกล้เคียงกันจะมีค่าดัชนีความสม่ำเสมอสูงแต่ถ้ามีจำนวน ตัวแตกต่างกันมากจะมีค่าดัชนีความสม่ำเสมอต่ำ ด้วยเหตุนี้สัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณพื้นที่วัดถ้ำ นารายณ์และวัดพุทไธศวรรย์ที่มีจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะ จิ้งจกดินข้างคำ จึงทำให้ค่าดัชนีความสม่ำเสมอของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ศาสนสถาน 2 แห่งนี้ต่ำ กว่าของศาสนสถานอีก 3 แห่ง

ตารางที่ 6 ค่าดัชนีความหลากหลายและดัชนีความสม่ำเสมอของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ศาสนสถาน 5 แห่ง

ศาสนสถาน	ค่าดัชนี	
	ความหลากหลาย	ความสม่ำเสมอ
วัดถ้ำนารายณ์	1.6171	0.5596
วัดลับแล	2.0998	0.7266
วัดชัยชะอม	1.9010	0.7020
วัดพุทไธศวรรย์	1.6700	0.4818
วัดถ้ำศรีวิไล	2.2008	0.6840

การใช้ประโยชน์พื้นที่ของสัตว์เลื้อยคลาน

สัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานจำแนกได้เป็น 7 กลุ่มคือ กลุ่มอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ป่าของเขาหินปูน กลุ่มอาศัยภายในถ้ำ กลุ่มอาศัยตามซอกหินบริเวณปากถ้ำ กลุ่มอาศัยบนต้นไม้ กลุ่มอาศัยในน้ำ กลุ่มอาศัยบริเวณอาคารและสิ่งปลูกสร้างของศาสนสถาน และกลุ่มอาศัยในพื้นที่เกษตรและพื้นที่ชุมชน

1. กลุ่มอาศัยบริเวณพื้นที่ป่าของเขาหินปูน เป็นชนิดที่หากินตามพื้นล่างของป่าที่มีกองใบไม้และเศษไม้ทับถม และมีพรรณพืชคลุมดิน รวมทั้งเป็นบริเวณที่มีก้อนหินขนาดใหญ่ที่มีซอกหินสำหรับใช้หลบซ่อนตัว ได้แก่ จิ้งจกดินข้างดำ จิ้งเหลนบ้าน จิ้งเหลนหลากหลาย จิ้งเหลนเรียวห้องเหลือง จิ้งเหลนหางยาว จิ้งเหลนดินจุดดำ จิ้งเหลนเรียวขาเล็ก จิ้งจกเขาสูงมลายู งูดินบ้าน งูทางมะพร้าวลายขีด งูสิงบ้าน งูสิงหางลาย งูหมอก งูแม่เตงาว งูปลีต้องหวายหัวดำ งูทับสมิงคลา งูออกไทย งูปีแก้วหัวลายหัวใจ งูปีแก้วลายเต็ม งูเห่าหม้อ งูจงอาง และเต่าเหลือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนิดที่ออกหากินในช่วงเวลากลางคืน โดยจิ้งจกดินข้างดำเป็นชนิดที่พบเป็นจำนวนมากที่สุดในทุกพื้นที่ศาสนสถาน สำหรับในกลุ่มของจิ้งเหลนได้พบออกหากินทั้งเวลากลางวันและเวลากลางคืน ส่วนในกลุ่มของงูที่พบออกหากินในเวลากลางวัน ได้แก่ งูสิงบ้าน งูสิงหางลาย งูทางมะพร้าวลายขีด แต่งูทางมะพร้าวลายขีดจะเลื้อยขึ้นต้นไม้เพื่อหลบนอนในเวลากลางคืน สำหรับงูสิงหางลาย Daniel (2002) ระบุว่ากินเหยื่อเป็นสัตว์หลากหลายประเภทแต่ชอบกินสัตว์ในกลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกมากที่สุด ซึ่งแหล่งน้ำในพื้นที่ของศาสนสถานส่วนใหญ่อยู่ที่วัดถ้ำนารายณ์ที่มีทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลออกมาจากเขาหินปูนและแหล่งน้ำที่ก่อสร้างขึ้นมาบริเวณลานวัดและมีสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกอาศัยอยู่ งูสิงหางลายจึงมีแหล่งอาหารที่ชื่นชอบเฉพาะที่วัดถ้ำนารายณ์และพบชนิดนี้เฉพาะที่วัดถ้ำนารายณ์เช่นเดียวกัน กรณีของเต่าเหลืองได้พบเพียงซากกระดูกของเพศเมียตัวเต็มวัยอยู่บริเวณซอกเขาในระดับสูงของเขาหินปูนของวัดถ้ำนารายณ์

2. กลุ่มอาศัยภายในถ้ำ เป็นชนิดที่ส่วนใหญ่ออกหากินหรือออกจากที่หลบซ่อนตัวในเวลากลางคืน โดยหลบซ่อนตัวตามรอยแยกของผนังถ้ำ ซอกและหลืบของถ้ำ และออกหากินด้วยการไต่ผนังถ้ำหรือหากินอยู่ตามพื้นล่างของถ้ำเพื่อจับเหยื่อ เช่น จิ้งหรีดถ้ำในวงศ์ Rhabdophoridae และแมลงชนิดอื่น เป็นต้น ซึ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแก ได้แก่ ตุ๊กแกป่าสระบุรี ตุ๊กแกเขาหินปูน ตุ๊กแกสยาม และจิ้งจกหินสีจาง การสำรวจพบว่าจิ้งจกและตุ๊กแกชนิดดังกล่าวส่วนมากอาศัยอยู่บริเวณปากถ้ำเพราะไม่พบในระดับลึกของถ้ำหรือในระยะห่างจากปากถ้ำเข้าไป นอกจากนี้ยังพบไข่ของจิ้งจกและตุ๊กแกตามซอกหินภายในถ้ำ โดยเฉพาะตุ๊กแกป่าสระบุรีที่พบหลายตัวมาวางไข่

รวมกันเป็นกลุ่มในซอกหินภายในถ้ำ การสำรวจยังพบงูคาบหมากหางนิลอาศัยอยู่ภายในถ้ำและพบเพียงตัวเดียว โดยกินค้างคาวที่เข้ามาใช้ถ้ำเป็นที่พักหลับนอนในเวลากลางวัน

3. กลุ่มอาศัยตามซอกหินบริเวณปากถ้ำ เป็นชนิดที่อาศัยอยู่บริเวณที่มีซอกหินเป็นพื้นที่หลบซ่อนตัวและออกหากินเวลากลางคืนเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ จิ้งจกหินสีจาง ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกเขานิน ปูน ตุ๊กแกป่าสระบุรี งูปล้องฉนวนอินเดีย งูเขียวหางไหม้ตาโต งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง และงูทับสมิงคลา กรณีของตุ๊กแกป่าสระบุรีและตุ๊กแกเขานินปูนสันนิษฐานว่าในช่วงเวลากลางวันที่มีอากาศร้อนจะหลบอยู่ในซอกและหลบภายในถ้ำ เมื่อถึงเวลากลางคืนจะออกจากที่ซ่อนเพื่อออกหากินแมลงภายในถ้ำและบริเวณหน้าถ้ำ อย่างไรก็ตามไม่พบตุ๊กแกทั้งสองชนิดในระยะห่างจากหน้าปากถ้ำออกไป ส่วนในกลุ่มงูที่พบบริเวณปากถ้ำเนื่องมาจากออกหากินเวลากลางคืนและกินเหยื่อที่เป็นสัตว์มีกระดูกสันหลัง เช่น หนู ปาดบ้าน และสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแก และวงศ์จิ้งเหลนที่มีพื้นที่อาศัยบริเวณปากถ้ำ เป็นต้น

4. กลุ่มอาศัยบนต้นไม้ เป็นชนิดที่ออกหากินเวลากลางวัน ได้แก่ กิ้งก่าแก้วเหนือ กิ้งก่าหัวสีฟ้า กิ้งก่าหัวแดง งูสายม่านเกล็ดไต้ตาใหญ่ งูเขียวพระอินทร์ งูเขียวหัวจิ้งจกป่า งูเขียวปากแหนบ และชนิดที่ส่วนใหญ่ออกหากินเวลากลางคืน ได้แก่ จิ้งจกหินสีจาง จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม ตุ๊กแกบ้าน ตุ๊กแกสยาม งูปล้องฉนวนอินเดีย งูเขียวหางไหม้ตาโต งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง และงูเส้หางม้าเทา สำหรับกิ้งก่าที่หากินอยู่บนต้นไม้แต่เมื่อวางไข่จะลงมาวางไข่ในโพรงดิน (Daniel, 2002)

5. กลุ่มอาศัยอยู่ในน้ำ ได้แก่ เต่านา เต่าหับ เต่าบึงหัวเหลือง เต่าแก้มแดง ตะพาบได้ห้วน งูลายสอใหญ่ และงูปลิง สำหรับเต่านา เต่าหับ เต่าบึงหัวเหลือง เต่าแก้มแดง และตะพาบได้ห้วนได้สันนิษฐานว่าถูกนำมาปล่อยตามความเชื่อทางศาสนาและพบอยู่ในบ่อน้ำภายในลานวัดที่มีพืชน้ำส่วนงูลายสอใหญ่และงูปลิงอาศัยอยู่ในน้ำหรือใกล้เคียงแหล่งน้ำและกินสัตว์น้ำ ได้แก่ ปลา และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก เช่น กบหนอง เขียดจะนา กบนา อึ่งน้ำเต้า เป็นต้น

6. กลุ่มอาศัยบริเวณอาคารสิ่งปลูกสร้างของศาสนสถาน เป็นชนิดที่ส่วนใหญ่ออกหากินเวลากลางคืน และเป็นชนิดที่ปรับตัวได้ดีเพราะเมื่อมีการปลูกสร้างอาคารประกอบศาสนพิธีและอาคารสถานที่พักของผู้ปฏิบัติธรรมก็เข้ามาอาศัยอยู่ตามซอกผนังของอาคาร พื้นล่างของอาคาร และภายในห้องน้ำ ได้แก่ จิ้งจกดินข้างดำ จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหินสีจาง ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกบ้าน โดยมีงูบางชนิดที่ได้พบเป็นครั้งคราว ได้แก่ งูสร้อยเหลือง งูทางมะพร้าวลายขีด งูสิงหางลาย งูสิงบ้าน งูเหลือม งูปล้องฉนวนอินเดีย และงูปล้องฉนวนบ้าน ซึ่งสันนิษฐานว่าเข้ามาใช้เป็นที่หลบซ่อนตัวในช่วงเวลาที่ไม่ออกหากิน โดยเฉพาะงูที่มีขนาดตัวใหญ่ เช่น งูเหลือม เป็นต้น ซึ่งงู

เหลื่อมเป็นงูที่กินอาหารเป็นช่วงเวลาไม่แน่นอนและได้ปรับปรุงลักษณะทางสรีรวิทยาเพื่อการกินอาหารเป็นเวลาไม่แน่นอน กล่าวคือ อวัยวะของท่อทางเดินอาหารและอวัยวะอื่นที่เกี่ยวข้องจะหยุดพักการทำงานในช่วงเวลาที่ไม่มีอาหารอยู่ในท่อทางเดินอาหาร และจะเริ่มทำงานต่อเมื่อมีอาหารเข้ามาในท่อทางเดินอาหารเพื่อเป็นการประหยัดพลังงาน และสามารถประหยัดพลังงานได้ร้อยละ 32 จากการกินเหยื่อแต่ละครั้ง (Pough *et al.*, 2004) ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่างูเหลื่อมที่พบในอาคารของศาสนสถานเป็นงูที่กินเหยื่อมาและต้องการจะหลบซ่อนตัวระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะออกล่าเหยื่อครั้งต่อไป

7. กลุ่มอาศัยในพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่ชุมชน โดยอาศัยอยู่บนต้นไม้ บนพื้นดิน ในพื้นที่เกษตรกรรม และบริเวณอาคารบ้านเรือน ชนิดที่พบบ่อยครั้ง ได้แก่ กิ้งก่าหัวแดง กิ้งก่าหัวสีฟ้า จิ้งเหลนบ้าน จิ้งเหลนหลากหลาย จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม ตุ๊กแกบ้าน ซึ่งเป็นชนิดที่คุ้นเคยกับการถูกรบกวนจากกิจกรรมของมนุษย์จึงไม่ค่อยหลบหนีและพบเห็นตัวได้ง่าย และโดยเฉพาะจิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม ตุ๊กแกบ้าน ที่ปรับตัวอาศัยอยู่ในบ้านเรือนของมนุษย์ได้ดี (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004) ส่วนที่พบได้ค่อนข้างบ่อยได้แก่ จิ้งจกหินสีจาง งูแสงอาทิตย์ งูสิงบ้าน งูทางมะพร้าวลายขีด งูสิงหางลาย งูเขียวหางไหม้ตาโต งูเขียวปากแหวน งูปล้องฉนวนบ้าน ส่วนชนิดที่พบบ้างเป็นครั้งคราว ได้แก่ งูแมวเซา งูเห่าหม้อ และงูเหลื่อม

การจำแนกสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ศาสนสถานทั้ง 5 แห่งโดยแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มตามพื้นที่อาศัยจะเห็นได้ว่า สัตว์เลื้อยคลานส่วนใหญ่อาศัยในพื้นที่สภาพนิเวศหลากหลายหรือแตกต่างกันเป็นขอบเขตกว้าง นอกจากนั้นยังอาศัยอยู่ในพื้นที่ของลานวัดหรือในพื้นที่เกษตรกรรมหรือบริเวณชุมชนที่มีกิจกรรมของมนุษย์หลากหลายอย่างต่อเนื่องได้ดี เช่น จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหางแบนเล็ก กิ้งก่าหัวแดง จิ้งเหลนบ้าน งูทางมะพร้าวลายขีด งูสิงบ้าน งูเขียวปากแหวน เป็นต้น แต่บางชนิดค่อนข้างจำกัดแหล่งอาศัยในพื้นที่ป่าเบญจพรรณหรือป่าเขาหินปูน เช่น กิ้งก่าแก้วเหนือ จิ้งเหลนดินจุดดำ เต่าเหลือง เป็นต้น และโดยเฉพาะบางชนิดที่จำกัดแหล่งอาศัยอยู่ในถ้ำหรือบริเวณถ้ำของเขาคิชฌกูฏ ได้แก่ ตุ๊กแกป่าสระบุรี ตุ๊กแกเขาหินปูน หรือจำกัดแหล่งอาศัยบริเวณเขาหินปูนที่มีซอกหินหรือหลืบหิน ได้แก่ ตุ๊กแกสยาม จิ้งจกดินข้างดำ และแม้ว่าตุ๊กแกสยามและจิ้งจกดินข้างดำจะปรับตัวอาศัยอยู่บริเวณอาคารและสิ่งก่อสร้างของศาสนสถานได้ดีแต่ต้องเป็นศาสนสถานที่ตั้งอยู่บนเขาหินปูนหรือประชิดเขาหินปูนและมีกิจกรรมของมนุษย์ไม่มาก ข้อมูลสนับสนุนที่ชัดเจนคือ ในพื้นที่ของชุมชนที่อยู่ห่างจากเขาหินปูนเพียงเล็กน้อย ได้แก่ ชุมชนข้างวัดลับแล ชุมชนข้างวัดซำพะยอม ที่ไม่พบตุ๊กแกสยามและจิ้งจกดินข้างดำเข้าไปใช้เป็นแหล่งอาศัย นอกจากนั้นตุ๊กแกป่าสระบุรียังเป็นสัตว์เฉพาะถิ่นของจังหวัดสระบุรี (Bauer *et al.*, 2003 และ ณ วัฒน, 2548) และโดยเฉพาะตุ๊กแก

เขาหินปูนที่พบเฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนตุ๊กแกสยามและจิ้งจกดินข้างค้ำที่พบการแพร่กระจายในจังหวัดอื่นด้วยแต่ก็เฉพาะพื้นที่ต่อเนื่องกับจังหวัดสระบุรี (นณณ์, 2548)

การปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถาน

การประเมินค่าการปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถาน 5 แห่งได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์ วัดลับแล วัดชัยชะอม วัดพุทไธสวรรย วัดถ้ำศรีวิไล ได้ดำเนินการเฉพาะศาสนสถานแต่ละแห่งเนื่องจากศาสนสถานแต่ละแห่งมีสภาพนิเวศของพื้นที่แตกต่างกัน และค่าการปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดส่วนมากสัมพันธ์กับสภาพนิเวศของพื้นที่ตามที่ได้อธิบายมาก่อนหน้า โดยจำแนกสัตว์เลื้อยคลานตามคำร้อยละการปรากฏเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่พบน้อย กลุ่มที่พบปานกลาง และกลุ่มที่พบบ่อยโดยมีรายละเอียดของชนิดสัตว์เลื้อยคลานตามคำร้อยละการปรากฏแต่ละกลุ่มของศาสนสถานแต่ละแห่งดังนี้

1. วัดถ้ำนารายณ์

การศึกษาพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 37 ชนิด และจำแนกตามคำร้อยละการปรากฏได้ดังนี้ (ตารางผนวกที่ ข2 หน้า 139)

1.1 กลุ่มที่พบน้อย (ร้อยละ 8-33) จำนวน 29 ชนิด ได้แก่ งูเหลือม งูแสงอาทิตย์ งูแมวเซา งูเขียวหางไหม้ตาโต งูจงอาง งูเห่าหม้อ งูลายสอใหญ่ งูปลิง งูสิงบ้าน งูสิงหางลาย งูทางมะพร้าวลายขีด งูจอกไทย งูสร้อยเหลือง งูปล้องฉนวนอินเดีย งูเขียวพระอินทร์ งูเขียวปากแหนบ งูเขียวปากจิ้งจก งูกาบหมากหางนิล ตุ๊กแกบ้าน ตุ๊กแกเขาหินปูน จิ้งเหลนบ้าน จิ้งเหลนหลากลาย จิ้งเหลนหางยาว เต่าเหลือง เต่าบึงหัวเหลือง เต่าหับ เต่านา เต่าแก้มแดง และตะพาบได้หัววัน

1.2 กลุ่มที่พบปานกลาง (ร้อยละ 41-50) จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ งูปีแก้วลายเต็ม กิ้งก่าหัวแดง และกิ้งก่าหัวสีฟ้า

1.3 กลุ่มที่พบบ่อย (ร้อยละ 83-100) จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ ตุ๊กแกสยาม จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหินสีจาง และจิ้งจกดินข้างค้ำ

2. วัดลับแล

การศึกษาพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 18 ชนิด และจำแนกตามคำร้อยละการปรากฏได้ดังนี้ (ตารางผนวกที่ ข3 หน้า 142)

2.1 กลุ่มที่พบน้อย (ร้อยละ 8-33) จำนวน 10 ชนิด ได้แก่ งูเหลือม งูเห่าหม้อ งูเขียวหางไหม้ ตาโต งูหมอก งูปีแก้วหัวลายหัวใจ ตุ๊กแกบ้าน จิ้งจกเขาสูงมลายู กิ้งก่าหัวสีฟ้า จิ้งเหลนเรียวยาวท้องเหลือง และจิ้งเหลนบ้าน

2.2 กลุ่มที่พบบานกลาง (ร้อยละ 41-58) จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม และกิ้งก่าหัวแดง

2.3 กลุ่มที่พบบ่อย (ร้อยละ 75-100) จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ ตุ๊กแกสยาม ตุ๊กแกเขาหินปูน จิ้งจกหินสีจาง จิ้งจกดินข้างดำ และตุ๊กแกป่าสระบุรี

3. วัดซำชะอม

การศึกษาพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 15 ชนิด และจำแนกตามคำร้อยละการปรากฏได้ดังนี้ (ตารางผนวกที่ ข4 หน้า 144)

3.1 กลุ่มที่พบน้อย (ร้อยละ 8-16) จำนวน 8 ชนิด ได้แก่ งูเหลือม งูแสวงอาทิตย์ งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง งูเขียวพระอินทร์ ตุ๊กแกบ้าน กิ้งก่าหัวแดง กิ้งก่าหัวสีฟ้า และจิ้งเหลนหลากหลาย

3.2 กลุ่มที่พบบานกลาง (ร้อยละ 50-66) จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ ตุ๊กแกเขาหินปูน จิ้งจกหางแบนเล็ก จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหินสีจาง และจิ้งจกดินข้างดำ

3.3 กลุ่มที่พบบ่อย (ร้อยละ 83) จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ตุ๊กแกสยาม และตุ๊กแกป่าสระบุรี

4. วัดพุกำบรรพต

การศึกษาพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 32 ชนิด และจำแนกตามคำร้อยละการปรากฏได้ดังนี้ (ตารางผนวกที่ ข5 หน้า 145)

4.1 กลุ่มที่พบน้อย (ร้อยละ 8-25) จำนวน 22 ชนิด ได้แก่ งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง งูจงอาง งูเห่าหม้อ งูทับสมิงคลา งูปล้องหวายหัวดำ งูสิงบ้าน งูสร้อยเหลือง งูปล้องฉนวนอินเดียน งูเขียวพระอินทร์ งูเขียวปากแห่นบ งูสายม่านเกล็ดใต้ตาใหญ่ งูเส้าหางม้าเทา งูแม่ตะงาว งูหมอก งูคิน

บ้าน ตึกเกษากินปูน กิ่งก่าแก้วเหนือ กิ่งก่าหัวสีฟ้า จิ้งเหลนหางยาว จิ้งเหลนหลากหลาย จิ้งเหลนเรียวยาว
ท้องเหลือง และจิ้งเหลนเรียวยาวเล็ก

4.2 กลุ่มที่พบปานกลาง (ร้อยละ 41-66) จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ งูเขียวหางไหม้ตาโต จิ้งจก
หางหนาม กิ่งก่าหัวแดง และจิ้งเหลนดินจุดดำ

4.3 กลุ่มที่พบน้อย (ร้อยละ 75-100) จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ ตึกแก่บ้าน ตึกแก่สยาม จิ้งจกหาง
แบนเล็ก จิ้งจกหินสีจาง จิ้งจกดินข้างดำ และตึกแก่ป่าสระบุรี

5. วัดถ้ำศรีวิไล

การศึกษาพบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 25 ชนิด และจำแนกตามค่าร้อยละการปรากฏได้
ดังนี้ (ตารางผนวกที่ ข6 หน้า 148)

5.1 กลุ่มที่พบน้อย (ร้อยละ 8-33) จำนวน 16 ชนิด ได้แก่ งูแมวเซา งูจงอาง งูเห่าหม้อ งู
ทับสมิงคลา งูสิงบ้าน งูทางมะพร้าวลายขีด งูปล้องฉนวนบ้าน งูปีแก้วลายแต้ม งูเขียวพระอินทร์
ตึกแก่บ้าน ตึกแก่กินปูน กิ่งก่าหัวแดง กิ่งก่าแก้วเหนือ กิ่งก่าหัวสีฟ้า จิ้งเหลนดินจุดดำ และเต่านา

5.2 กลุ่มที่พบปานกลาง (ร้อยละ 41-66) จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง งู
เขียวหางไหม้ตาโต งูสร้อยเหลือง ตึกแก่สยาม และจิ้งจกหางแบนเล็ก

5.3 กลุ่มที่พบน้อย (ร้อยละ 75-100) จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ จิ้งจกหางหนาม จิ้งจกหินสีจาง
จิ้งจกดินข้างดำ และตึกแก่ป่าสระบุรี

สัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดที่พบในศาสนสถานแต่ละแห่งและมีค่าการปรากฏแตกต่างกันเนื่องมาจากปัจจัยหลัก 3 ประการคือ (1) ปริมาณประชากรสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิด (2) สภาพนิเวศพื้นที่ของศาสนสถานแต่ละแห่ง (3) โอกาสการพบเห็นตัวสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิด โดยมีรายละเอียดของแต่ละปัจจัยดังนี้

ในประเด็นของปริมาณประชากรสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิด อธิบายได้ว่า สัตว์เลื้อยคลานชนิดใดที่มีประชากรมากจะแพร่กระจายเป็นบริเวณกว้าง ดังนั้นจึงมีโอกาสจะพบเห็นตัวได้บ่อยครั้ง และทำให้มีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อย ยกตัวอย่าง ตึกแก่สยาม ที่กล่าวได้ว่ามีประชากรมาก และพบในพื้นที่ของศาสนสถานทุกแห่งรวมทั้งพบได้ทุกเดือน เพราะฉะนั้นตึกแก่สยามจึงเป็นชนิดที่มีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อยของศาสนสถานทั้ง 5 แห่ง ในทางตรงข้ามสัตว์เลื้อยคลานชนิดใดที่มีประชากรน้อยจะแพร่กระจายเป็นขอบเขตจำกัดและเฉพาะบางพื้นที่ โอกาสที่จะพบเห็นตัวจึงมีน้อยครั้งรวมทั้งพบเพียงครั้งเดียวในการศึกษา 12 เดือน ยกตัวอย่าง งูแสงอาทิตย์ที่พบเฉพาะวัดชัชชชอมและวัดถ้ำนารายณ์ งูทางมะพร้าวที่พบเฉพาะวัดถ้ำนารายณ์และวัดถ้ำศรีวิไล งูปล้องฉนวน

อินเดียที่พบเฉพาะวัดถ้ำนารายณ์และวัดพุทไธสวรรย์ หรือพบเพียงครั้งเดียวและในพื้นที่ศาสนสถานแห่งเดียว เช่น จิ้งจกเขาสูงมลายูที่พบเฉพาะวัดลี้แล จิ้งเหลนริ้วขาเล็กที่พบเฉพาะวัดพุทไธสวรรย์ กูบหมากหางนิลที่พบเฉพาะวัดถ้ำนารายณ์ เป็นต้น ซึ่งทำให้สัตว์เลื้อยคลานเหล่านี้มีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อยของศาสนสถานแต่ละแห่ง

ในประเด็นของสภาพนิเวศของพื้นที่อธิบายได้ว่า สภาพนิเวศของพื้นที่ตามที่สัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดต้องการมีมากหรือน้อยเป็นส่วนต่างกันในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่ง จึงทำให้สัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งมีประชากรมากหรือน้อยแตกต่างกันและทำให้ค่าการปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานชนิดดังกล่าวในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งอยู่ในกลุ่มต่างกัน ยกตัวอย่าง จิ้งจกคินข้างดำ และจิ้งจกหินสีจางที่อาศัยอยู่ในป่าเขาหินปูนที่มีชอกหินและหลืบหินเพื่อใช้เป็นที่หลบซ่อนตัวเวลากลางวันและออกหากินเวลากลางคืน ซึ่งจิ้งจกคินข้างดำและจิ้งจกหินสีจางมีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบบานกลางในพื้นที่วัดชัยชะอมแต่มีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อยในพื้นที่ศาสนสถานอีก 4 แห่ง ค่าการปรากฏที่แตกต่างกันนี้เนื่องจากสภาพนิเวศของพื้นที่ กล่าวคือ วัดชัยชะอมเป็นวัดที่ถูกใช้พื้นที่ของเขาหินปูนปลูกสร้างกุฏิสงฆ์ ศาลาการเปรียญ สถูปและเจดีย์เพื่อบรรจุกระดูกของผู้ที่ล่วงลับ วัดชัยชะอมจึงมีพื้นที่ธรรมชาติที่มีชอกหินและหลืบหินไม่มากจึงทำให้แหล่งอาศัยที่เป็นสภาพนิเวศตามที่ต้องการของจิ้งจกคินข้างดำและจิ้งจกหินสีจางมีไม่มากและประชากรของจิ้งจกทั้ง 2 ชนิดนี้มีน้อยและสำรวจไม่พบทุกเดือน จึงทำให้ค่าการปรากฏของจิ้งจกทั้ง 2 ชนิดนี้อยู่ในกลุ่มที่พบบานกลาง หรือกรณีของกิ้งก่าหัวแดงที่มีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบบานกลางในพื้นที่วัดถ้ำนารายณ์ วัดลี้แล และวัดพุทไธสวรรย์ แต่มีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อยในพื้นที่วัดชัยชะอมและวัดถ้ำศรีวิไล ซึ่งเป็นเพราะว่า กิ้งก่าหัวแดงชอบอาศัยในพื้นที่ค่อนข้างเปิดโล่ง (ณรงค์ฤทธิ์, 2546) และปรับตัวอาศัยอยู่บนต้นไม้ของกลุ่มไม้ที่กระจายอยู่ในลานวัดได้ดี แต่พื้นที่ของวัดชัยชะอมและวัดถ้ำศรีวิไลมีกลุ่มไม้ที่กระจายอยู่ในลานวัดไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ศาสนสถานอีก 3 แห่ง การสำรวจจึงพบกิ้งก่าหัวแดงในพื้นที่วัดชัยชะอมและวัดถ้ำศรีวิไลน้อยครั้งและทำให้ค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อย

ในประเด็นของโอกาสการสำรวจพบอธิบายได้ว่าสัตว์เลื้อยคลานบางชนิดในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งอาจมีประชากรมากหรือค่อนข้างมากและค่าการปรากฏตามความเป็นจริงอาจอยู่ในกลุ่มที่พบบานกลางหรือพบน้อย แต่ค่าการปรากฏในการศึกษาอยู่ในกลุ่มที่พบบานกลางหรือในกลุ่มที่พบน้อย กรณีนี้อาจเนื่องมาจากโอกาสการสำรวจพบ โดยเฉพาะกับชนิดที่อาศัยอยู่ในโพรงหรือใต้กองวัสดุ หรือชนิดที่ซุกซ่อนตัวได้รวดเร็วหรือหลบเลี่ยงสิ่งรบกวนได้รวดเร็ว เช่น จิ้งเหลนหลากหลาย จิ้งเหลนหางยาว จิ้งเหลนคินจุดดำ ภูปล้องหวายหัวดำ ภูปีแก้วหัวลายหัวใจ เป็นต้น จึงพบสัตว์เลื้อยคลานเหล่านี้ได้น้อยครั้งและทำให้ค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อยในพื้นที่ของ

ศาสนสถานทุกแห่ง เพราะสัตว์เลื้อยคลานบางชนิดอาจมีประชากรในระดับชุมชนและแพร่กระจายอยู่ในพื้นที่ของศาสนสถานทุกแห่ง แต่เนื่องจากพฤติกรรมการหลบซ่อนตัวหรือหลบเลี่ยงการถูกรบกวนได้รวดเร็วจึงไม่พบตัวรวมทั้งพบเฉพาะพื้นที่ของศาสนสถานเพียงแห่งเดียว หรือ 2 แห่ง หรือ 3 แห่ง โดยเฉพาะสัตว์เลื้อยคลานกลุ่มงูซึ่งจำนวนชนิดส่วนมากหรือเกือบทั้งหมดมีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบน้อยในพื้นที่ของศาสนสถานทุกแห่ง กรณีที่พบงูหลายชนิดเป็นส่วนมากได้น้อยครั้งอาจเนื่องจากงูรับรู้การถูกรบกวนได้ดีจึงเลื้อยหลบหนี โดยรับรู้แรงสั่นสะเทือนของพื้นดินผ่านทางขากรรไกรล่าง (Zug *et al.*, 2001; Pough *et al.*, 2004) เพราะฉะนั้นการเดินสำรวจพื้นที่เพื่อค้นหาสัตว์เลื้อยคลานรวมทั้งใช้ไม้ยาวหรือตะขอกีวูกวางควอดองใบไม้หรือวัสดุที่อยู่ตามพื้นล่างของป่าจึงเกิดแรงสั่นสะเทือนที่งูรับรู้ได้จึงเลื้อยหลบหนีหรือซุกซ่อนตัวอยู่ในโพรง การสำรวจจึงพบงูแต่ละชนิดได้น้อยครั้งแม้ว่าจะพบงูเป็นจำนวนชนิดมากกว่าสัตว์เลื้อยคลานกลุ่มอื่นก็ตาม นอกจากนี้เพียงบางชนิดที่พบได้ค่อนข้างบ่อยครั้งและมีค่าการปรากฏอยู่ในกลุ่มที่พบบานกลาง ได้แก่ งูปีแก้วลายแฉ่มที่พบในพื้นที่วัดถ้ำนารายณ์ งูเขียวหางไหม้ตาโตที่พบในพื้นที่วัดพุทไธศวรรย์ และงูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง งูเขียวหางไหม้ตาโต และงูสร้อยเหลืองที่พบในพื้นที่วัดถ้ำศรีวิไล กรณีของงูปีแก้วลายแฉ่มอาจเนื่องจากมีประชากรมากเพราะเป็นชนิดที่แพร่กระจายกว้างในประเทศไทยรวมทั้งประเทศข้างเคียง (Taylor, 1965; Cox, 1991) ส่วนกรณีงูสร้อยเหลืองอาจเนื่องจากมีประชากรมากรวมทั้งนิสัยการกินอาหาร เพราะงูชนิดนี้กินจิ้งจกและตุ๊กแกเป็นอาหารหลัก (Taylor, 1965) ซึ่งพื้นที่ของศาสนสถานทุกแห่งมีจิ้งจกและตุ๊กแกอาศัยอยู่ โดยเฉพาะจิ้งจกดินข้างดำที่มีจำนวนประชากรมาก ดังนั้นงูสร้อยเหลืองจึงเข้ามาใช้เป็นที่หากินและมีโอกาสสำรวจพบได้บ่อยครั้ง และกรณีของงูเขียวหางไหม้ท้องเหลืองและงูเขียวหางไหม้ตาโตอาจเนื่องจากพฤติกรรมหากิน เพราะงูเขียวหางไหม้ทั้ง 2 ชนิดส่วนใหญ่หากินอยู่ในพุ่มไม้หรือบนต้นไม้ระดับต่ำใกล้พื้นดินจึงไม่รับรู้แรงสั่นสะเทือน และถ้าลงมาหากินอยู่บนพื้นดินจะมีพฤติกรรมหากินที่ขดลำตัวนิ่งอยู่กับที่และยกหัวสูงขึ้นมาจากพื้นดินโดยใช้แองรับรู้สีกคลื่นความร้อนอินฟราเรด (pit organ) ที่อยู่บริเวณระหว่างช่องเปิดจมูกกับตาในการตรวจหาเหยื่อ (Porter, 1972; Zug, 2001; Pough, 2004) จึงไม่รับรู้แรงสั่นสะเทือนและไม่เลื้อยหลบหนีจึงมีโอกาสมพบได้บ่อยครั้ง

ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของชนิดสัตว์เลื้อยคลาน

การวิเคราะห์ความคล้ายคลึงของชนิดสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถาน 5 แห่ง ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์ วัดลับแล วัดชัยชะอม วัดพุทไธศวรรย์ วัดถ้ำศรีวิไล รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง จากจำนวนชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณศาสนสถานแต่ละแห่ง และจำนวนชนิดเหมือนกันที่พบร่วมกันบริเวณศาสนสถาน 2 แห่ง (ตารางที่ 7) ได้ค่าความคล้ายคลึงกันระหว่างร้อยละ 47.2-72.7 (ตารางที่ 8) ซึ่งค่าดัชนีความคล้ายคลึงของชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบระหว่าง

ศาสนสถานที่มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุดคือ วัดลับแลกับ วัดชัยชะอม โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 72.7 รองลงมาเป็น วัดพุทไธศวรรพทกับ วัดถ้ำศรีวิไล โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 70.1 ส่วนศาสนสถานที่มีความคล้ายคลึงกันของสัตว์เลื้อยคลานน้อยที่สุด คือ วัดลับแลกับ วัดถ้ำนารายณ์ โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 47.2 จากค่าร้อยละความคล้ายคลึงกันดังกล่าวได้จำแนกความคล้ายคลึงของชนิดสัตว์เลื้อยคลานระหว่างศาสนสถานแต่ละแห่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีชนิดสัตว์เลื้อยคลานคล้ายคลึงกันมากที่สุด ได้แก่ วัดลับแลกับ วัดชัยชะอม ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 72.7 และ วัดพุทไธศวรรพทกับ วัดถ้ำศรีวิไล ที่มีค่าความคล้ายคลึง ร้อยละ 70.1

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีชนิดสัตว์เลื้อยคลานคล้ายคลึงกันรองลงมา ได้แก่ วัดชัยชะอมกับ วัดถ้ำศรีวิไล ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 60 และ วัดถ้ำนารายณ์กับ วัดถ้ำศรีวิไล ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 61.2

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีชนิดสัตว์เลื้อยคลานคล้ายคลึงกันน้อยที่สุด ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์กับ วัดลับแล ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 47.2 วัดถ้ำนารายณ์กับ วัดชัยชะอม ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 50 วัดถ้ำนารายณ์กับ วัดพุทไธศวรรพท ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 52.1 วัดชัยชะอมกับ วัดพุทไธศวรรพท ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 55.3 วัดลับแลกับ วัดถ้ำศรีวิไล ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 55.8 และ วัดลับแลกับ วัดพุทไธศวรรพท ที่มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 56

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในศาสนสถานแต่ละแห่ง และจำนวนชนิดที่เหมือนกัน หรือชนิดที่พบร่วมกันในศาสนสถาน 2 แห่ง

สถานที่	วัดถ้ำนารายณ์	วัดลับแล	วัดชัยชะอม	วัดพุทไธศวรรพท	วัดถ้ำศรีวิไล
วัดถ้ำนารายณ์	37*	13**	13**	18**	19**
วัดลับแล		18*	12**	14**	12**
วัดชัยชะอม			15*	13**	12**
วัดพุทไธศวรรพท				32*	20**
วัดถ้ำศรีวิไล					25*

* จำนวนชนิดที่พบในศาสนสถานแต่ละแห่ง

** จำนวนชนิดที่เหมือนกันหรือพบร่วมกันในศาสนสถาน 2 แห่ง

ตารางที่ 8 ค่าดัชนีความคล้ายคลึงของสัตว์เลื้อยคลานใน 5 พื้นที่ศาสนสถาน

สถานที่	วัดถ้ำนารายณ์	วัดลับแล	วัดชัยชะอม	วัดพุทไธสวรรย	วัดถ้ำศรีวิไล
วัดถ้ำนารายณ์	-	47.2	50.0	52.1	61.2
วัดลับแล	-	-	72.7	56.0	55.8
วัดชัยชะอม	-	-	-	55.31	60.0
วัดพุทไธสวรรย	-	-	-	-	70.1

ในกลุ่มที่ 1 ที่มีชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่คล้ายคลึงกันมากที่สุด ได้แก่ วัดลับแลกับวัดชัยชะอม และวัดพุทไธสวรรยกับวัดถ้ำศรีวิไล โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 72.7 และ 70.1 ตามลำดับนั้น อธิบายได้ว่า สัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณพื้นที่วัดลับแลกับวัดชัยชะอมมีจำนวนชนิดไม่มากและเป็นจำนวนใกล้เคียงกันคือ 18 ชนิดและ 15 ชนิดตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนชนิดแตกต่างกันเพียง 3 ชนิด และเป็นจำนวนชนิดเหมือนกัน 12 ชนิด (ตารางผนวกที่ ข11 หน้า 154) และในจำนวนของชนิดที่เหมือนกันนั้นเป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกที่อาศัยในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ 8 ชนิด รวมทั้งงูเหลือมที่เข้าไปหลบซ่อนตัวอยู่ในถ้ำ ส่วนอีก 2 ชนิดเป็นกิ้งก่า 2 ชนิดและงู 1 ชนิดที่ปรับตัวอาศัยบริเวณกลุ่มไม้ของถ้ำวัดได้ดี สำหรับวัดพุทไธสวรรยกับวัดถ้ำศรีวิไลที่พบชนิดสัตว์เลื้อยคลานมากในสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ 32 ชนิดและ 25 ชนิดตามลำดับซึ่งมีจำนวนชนิดแตกต่างกัน 7 ชนิดและเป็นชนิดเหมือนกัน 20 ชนิด (ตารางผนวกที่ ข16 หน้า 159) และในจำนวนชนิดที่เหมือนกันนั้นเป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกที่อาศัยในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ 8 ชนิด ส่วนอีก 12 ชนิดเป็นงู 8 ชนิด กิ้งก่า 3 ชนิด และจิ้งเหลน 1 ชนิด ซึ่งพื้นที่ของวัดพุทไธสวรรยและวัดถ้ำศรีวิไลมีพื้นที่ป่าเป็นเนื้อที่กว้างใกล้เคียงกันจึงพบเป็นจำนวนชนิดมาก โดยมีชนิดที่เหมือนกัน 8 ชนิด รวมทั้งกิ้งก่าแก้วเหนือและจิ้งเหลนดินจุดดำที่ค่อนข้างจำกัดแหล่งอาศัยในพื้นที่ป่า ส่วนกิ้งก่าอีก 2 ชนิดปรับตัวอาศัยอยู่บริเวณกลุ่มไม้ของถ้ำวัดได้ดี ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้วัดลับแลกับวัดชัยชะอมและวัดพุทไธสวรรยกับวัดถ้ำศรีวิไลมีชนิดสัตว์เลื้อยคลานคล้ายคลึงกันมากเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน

ในกลุ่มที่ 2 วัดที่มีชนิดสัตว์เลื้อยคลานคล้ายคลึงกันเป็นลำดับรองลงมา ได้แก่วัดชัยชะอมกับวัดถ้ำศรีวิไล และวัดถ้ำนารายณ์กับวัดถ้ำศรีวิไล โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 60.0 และ 61.2 ตามลำดับ อธิบายได้ว่า สัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณพื้นที่วัดชัยชะอมกับวัดถ้ำศรีวิไลมีจำนวน 15 ชนิดและ 25 ชนิดตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนชนิดแตกต่างกัน 10 ชนิดและเป็นชนิดเหมือนกัน 12 ชนิด (ตารางผนวกที่ ข15 หน้า 158) ในจำนวนชนิดที่เหมือนกันนี้เป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและ

ตุ๊กแกที่อาศัยในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ 8 ชนิด ส่วนอีก 4 ชนิดเป็นกิ้งก่า 2 ชนิดและเป็นงู 2 ชนิดที่ปรับตัวอาศัยบริเวณกลุ่มไม้ของลานวัดใต้ดี ส่วนวัดถ้ำนารายณ์กับวัดถ้ำศรีวิไลได้พบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 37 ชนิดและ 25 ชนิดตามลำดับ ซึ่งมีจำนวนชนิดแตกต่างกัน 12 ชนิดและเป็นชนิดเหมือนกัน 19 ชนิดและในจำนวนชนิดที่เหมือนกันนี้เป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกที่อาศัยในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ 7 ชนิด (ตารางผนวกที่ ข10 หน้า 153) ส่วนอีก 12 ชนิดเป็นกลุ่มงู 9 ชนิดเป็นกิ้งก่า 2 ชนิด และเป็นเต่า 1 ชนิด ซึ่งพื้นที่ของวัดถ้ำนารายณ์และวัดถ้ำศรีวิไลมีพื้นที่ป่าเป็นเนื้อที่กว้างใกล้เคียงกันจึงพบงูเป็นจำนวนชนิดมากโดยมีชนิดที่เหมือนกัน 9 ชนิด และกิ้งก่า 2 ชนิด เป็นชนิดที่ปรับตัวอาศัยอยู่บริเวณกลุ่มไม้ของลานวัดใต้ดี ส่วนเต่ามาเป็นชนิดที่สันนิษฐานว่าถูกนำมาปล่อยในบ่อน้ำ/สระน้ำของศาสนสถานทั้ง 2 แห่งนี้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วัดชะชะอมกับวัดถ้ำศรีวิไลและวัดถ้ำนารายณ์กับวัดถ้ำศรีวิไลมีชนิดสัตว์เลื้อยคลานคล้ายคลึงกันเป็นลำดับรองลงมา

ในกลุ่มที่ 3 ที่มีชนิดสัตว์เลื้อยคลานคล้ายคลึงกันน้อยที่สุด ได้แก่ วัดลับแลกับวัดพุค่าบรรพต วัดลับแลกับวัดถ้ำศรีวิไล วัดชะชะอมกับวัดพุค่าบรรพต วัดถ้ำนารายณ์กับวัดพุค่าบรรพต วัดถ้ำนารายณ์กับวัดชะชะอม และวัดถ้ำนารายณ์กับวัดลับแล โดยมีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 56.0, 55.8, 55.3, 52.1, 50.0, และ 47.2 ตามลำดับ ซึ่งในกลุ่มที่ 3 นี้ได้จำแนกเป็น 2 กลุ่มย่อย โดยกลุ่มย่อยที่ 1 ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์กับวัดชะชะอม วัดถ้ำนารายณ์กับวัดลับแล วัดชะชะอมกับวัดพุค่าบรรพต และวัดลับแลกับวัดพุค่าบรรพต ที่พบสัตว์เลื้อยคลานเป็นจำนวนชนิดแตกต่างกันค่อนข้างมากคือ 22, 19, 17, และ 14 ชนิดตามลำดับ โดยมีชนิดที่เหมือนกัน 13, 13, 13, และ 14 ชนิดตามลำดับ แต่เนื่องจากสัตว์เลื้อยคลานที่พบในศาสนสถานแต่ละแห่งมีจำนวนชนิดแตกต่างกันค่อนข้างมากจึงทำให้ค่าร้อยละความคล้ายคลึงกันต่ำ ส่วนกลุ่มย่อยที่ 2 ได้แก่ วัดลับแลกับวัดถ้ำศรีวิไล และวัดถ้ำนารายณ์กับวัดพุค่าบรรพต ที่พบสัตว์เลื้อยคลานเป็นจำนวนชนิดแตกต่างกันเพียง 7 และ 5 ชนิดตามลำดับนั้น อธิบายได้ว่า สัตว์เลื้อยคลานที่พบบริเวณพื้นที่วัดลับแลและวัดถ้ำศรีวิไลมีจำนวนชนิด 25 ชนิดและ 18 ชนิดตามลำดับ ซึ่งเป็นจำนวนชนิดแตกต่างกันเพียง 7 ชนิดแต่เป็นชนิดที่เหมือนกันไม่มากคือ 12 ชนิด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกที่อาศัยในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ 8 ชนิดที่อาศัยอยู่ในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ แต่พื้นที่ของวัดถ้ำศรีวิไลมีป่าเนื้อที่กว้างกว่าพื้นที่ป่าของวัดลับแลจึงรองรับการอยู่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์อื่นได้ดีกว่าและทำให้พบสัตว์เลื้อยคลานในความหลากหลายชนิดที่แตกต่างไปจากที่พบในพื้นที่ของวัดลับแล จึงเป็นชนิดที่เหมือนกันเพียง 4 ชนิดและทำให้ร้อยละความคล้ายคลึงกันต่ำ ส่วนวัดถ้ำนารายณ์กับวัดพุค่าบรรพตที่พบสัตว์เลื้อยคลานเป็นจำนวนชนิดมากใกล้เคียงกันคือ 37 ชนิดและ 32 ชนิดตามลำดับซึ่งเป็นจำนวนที่แตกต่างกันเพียง 5 ชนิดแต่เป็นชนิดที่เหมือนกันไม่มากคือ 18 ชนิดซึ่งในจำนวนนี้เป็นสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกที่อาศัยในถ้ำและบริเวณปากถ้ำ 7 ชนิด ส่วนที่เหลืออีก 11 ชนิดเป็นกิ้งก่า 7 ชนิดและจิ้งเหลน 2

ชนิด ซึ่งป่าของพื้นที่วัดถ้ำนารายณ์และป่าของวัดพุทไธศวรรย์มีเนื้อที่กว้างและเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกันจึงรองรับการอยู่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลานวงศ์อื่นนอกจากวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกในระดับใกล้เคียงกันและพบชนิดที่เหมือนกัน 11 ชนิด ซึ่งเป็นจำนวนชนิดเหมือนกันที่ใกล้เคียงกับที่พบระหว่างพื้นที่ป่าของวัดพุทไธศวรรย์กับพื้นที่ป่าของวัดถ้ำศรีวิไลที่มีพื้นที่ของป่าเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกัน และพบสัตว์เลื้อยคลานวงศ์อื่นนอกจากวงศ์จิ้งจกตุ๊กแกที่เป็นจำนวนชนิดที่เหมือนกัน 12 ชนิด แต่สัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ของวัดถ้ำนารายณ์ในกลุ่มเต่าจำนวน 6 ชนิดนั้นเป็นชนิดที่ไม่พบในพื้นที่ของวัดพุทไธศวรรย์และเป็นเหตุผลที่ทำให้ค่าร้อยละของความคล้ายคลึงกันลดลง และเต่า 5 ชนิดในจำนวน 6 ชนิดนั้นเป็นข้อสันนิษฐานว่าถูกนำมาปล่อยโดยผู้ที่เข้ามาทำบุญและฟังธรรม

ปัจจัยคุกคามและการรบกวนพื้นที่อาศัย

การศึกษาสัตว์เลื้อยคลานบริเวณศาสนสถานได้พบกิจกรรมหลากหลาย ทั้งกิจกรรมของวัดและกิจกรรมของผู้ที่เข้าไปทำบุญและฟังธรรมที่วัดรวมทั้งกิจกรรมของชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงวัดที่เป็นปัจจัยคุกคามของการอยู่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่

1. การโบกปูนฉาบผนังถ้ำเพื่อความสวยงามและเพื่อป้องกันการรั่วซึมของน้ำเมื่อฝนตก กิจกรรมดังกล่าวทำให้ซอกและหลืบภายในถ้ำหมดไปและทำให้แหล่งอาศัยและ/หรือพื้นที่หลบซ่อนตัวของสัตว์ในวงศ์จิ้งจกและตุ๊กแกลดลง และพื้นที่ว่างไปลดลง จึงพบสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์นี้เป็นจำนวนชนิดไม่มากและพบเฉพาะชนิดที่ปรับตัวได้บ้าง เช่น ตุ๊กแกสยาม จิ้งจกหินสีจาง จิ้งจกหางแบนเล็ก และจิ้งจกหางหนาม เป็นต้น แต่ไม่พบตุ๊กแกป่าสระบุรี เพราะตุ๊กแกป่าชนิดนี้ค่อนข้างจำกัดพื้นที่อาศัยที่มีซอกหินหรือหลืบหินเพื่อใช้เป็นที่หลบซ่อนตัวในเวลากลางวัน ผลกระทบจากกิจกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนโดยเฉพาะที่วัดถ้ำนารายณ์ที่โบกปูนฉาบผนังถ้ำทั้งหมด และเป็นเพียงวัดเดียวที่ไม่พบตุ๊กแกป่าสระบุรี

2. การใช้ประโยชน์พื้นที่ภายในถ้ำ การศึกษาได้พบว่าถ้ำทุกถ้ำของศาสนสถานทั้ง 5 แห่งถูกใช้ในพิธีทางศาสนา เพราะถ้ำส่วนมากมีพระพุทธรูปประดิษฐานอยู่ภายในเพื่อให้ผู้มีศรัทธาธรรมได้เข้าไปกราบไหว้ และศาสนสถานบางแห่งได้อนุญาตให้ประกอบอาหารภายในถ้ำเพื่อนำอาหารไปบวงสรวงดวงวิญญาณของผู้ล่วงลับ กิจกรรมนี้ทำให้มีเศษอาหาร กุ้งพลาสติก ขวดพลาสติก ของเล่นพลาสติก งานและขาม พวงมาลัยดอกไม้แห้งและอื่นๆอีกหลากหลายกระจัดกระจายอยู่ภายในถ้ำดึงดูดให้สัตว์เลี้ยงได้แก่ แมว สุนัข และสัตว์ชนิดอื่นที่ดำรงชีวิตตามธรรมชาติ เช่น หนู เป็นต้น เข้ามาใช้พื้นที่ภายในถ้ำเป็นที่หากินและสัตว์เหล่านี้เป็นสัตว์ผู้ล่าส่งผลให้สัตว์ที่เป็นเหยื่อเช่น จิ้งจกและตุ๊กแกชนิดต่างๆมีจำนวนลดลง นอกจากนั้นศาสนสถานบางแห่ง (วัดชัยชะอม วัดพุทไธศวรรย์)

ได้อนุญาตให้ใช้บริเวณพื้นที่วัดเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน กิจกรรมนี้ต้องติดตั้งโคมไฟเพื่อให้มีแสงสว่างและต้องถ่ายทำอยู่ภายในถ้ำรวมทั้งต้องปรับปรุงผนังถ้ำ ซึ่งนอกจากรบกวนการดำรงชีวิตของสัตว์โดยเฉพาะจิ้งจกและตุ๊กแกที่อาศัยอยู่ภายในถ้ำ ยังเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศของพื้นที่ภายในถ้ำด้วย

3. การถางป่า และจุดไฟเผาหญ้า และวัชพืชที่ขึ้นรกทั่วบริเวณวัด ในระหว่างการศึกษาพบโครงกระดูก รวมทั้งซากสัตว์เลื้อยคลานหลายชนิดหลงเหลืออยู่หลังจากการเผาหญ้าและวัชพืช ซึ่งคาดว่าสัตว์เลื้อยคลานเหล่านี้ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมดังกล่าว การถางหญ้าและจุดไฟเผายังก่อผลกระทบกับสัตว์เลื้อยคลานบางชนิดที่วางไข่ไว้บนพื้นดินหรือใต้ขอนไม้ผุ เช่น กิ้งก่า จิ้งเหลน เป็นต้น เพราะไข่ไม่สามารถทนต่อความร้อนได้ ดังนั้นกิจกรรมดังกล่าวจึงส่งผลกระทบกับสัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยตามพื้นที่รกหรือแนวหญ้าในการหลบซ่อนตัวเพื่อล่าเหยื่อด้วย

4. การใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและการทัศนศึกษาโดยเปิดให้เข้าชมหินงอกหินย้อยภายในถ้ำและมีการติดไฟตลอดทางเข้าถ้ำ การใช้ประโยชน์พื้นที่ลักษณะนี้ไม่ก่อผลกระทบอย่างชัดเจนเนื่องจากสัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยอยู่ภายในถ้ำออกหากินในช่วงเวลากลางคืนเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่การใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเข้าชมถ้ำมักมีกิจกรรมในช่วงเวลากลางวัน

5. พื้นที่โดยรอบศาสนสถานเป็นพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่และเขตระเบิดย่อยหินปูน ซึ่งนอกจากทำลายพื้นที่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลานยังเป็นปัจจัยที่จำกัดการแพร่กระจายและแบ่งแยกพื้นที่ออกจากกัน ทำให้สัตว์เลื้อยคลานบางชนิดที่ต้องการสภาพนิเวศค่อนข้างจำเพาะถูกจำกัดพื้นที่การแพร่กระจาย และอาจเพิ่มโอกาสการผสมพันธุ์เลือดชิด โดยเฉพาะกลุ่มสัตว์เลื้อยคลานในวงศ์ตุ๊กแก โดยเฉพาะชนิดที่เป็นสัตว์เฉพาะถิ่น ได้แก่ ตุ๊กแกป่าสระบุรี ตุ๊กแกสยาม รวมทั้งตุ๊กแกเขาหินปูน ปัจจัยนี้จึงมีผลกระทบต่อสัตว์เลื้อยคลานทั้ง 3 ชนิดดังกล่าวมาก และถ้ำภูเขาหินปูนทั้งหมดในจังหวัดสระบุรีได้รับการอนุมัติให้เป็นพื้นที่สัมปทานเหมืองแร่และระเบิดหินเพื่อการเติบโตทางด้านอุตสาหกรรม หมายถึงตุ๊กแกป่าสระบุรีและตุ๊กแกเขาหินปูนอาจสูญหายไปจากโลก ส่วนตุ๊กแกสยามอาจสูญหายไปจากจังหวัดสระบุรี ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ควรอนุรักษ์เขาหินปูนของจังหวัดสระบุรีไว้เพื่ออนุรักษ์สัตว์เลื้อยคลานชนิดพันธุ์ท้องถิ่นของประเทศไทย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลาน

การศึกษาและสำรวจชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถาน ตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัด สระบุรี ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2551 รวมระยะเวลา 12 เดือน โดยใช้วิธีการเดินสำรวจเพื่อค้นหาสัตว์โดยตรงภายในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง พบสัตว์เลื้อยคลานจำนวน 53 ชนิด ใน 2 อันดับ 12 วงศ์ 38 สกุล โดยพบสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งดังนี้ วัดถ้ำนารายณ์หรือวัดเขาวง พบสัตว์เลื้อยคลาน 37 ชนิด 28 สกุล 11 วงศ์ วัดลับแลพบสัตว์เลื้อยคลาน 18 ชนิด 14 สกุล 7 วงศ์ วัดชัยชะอมพบสัตว์เลื้อยคลาน 15 ชนิด 11 สกุล 8 วงศ์ วัดพุทไธศวรรย์พบสัตว์เลื้อยคลาน 32 ชนิด 24 สกุล 7 วงศ์ และวัดถ้ำศรีวิไลพบสัตว์เลื้อยคลาน 25 ชนิด 18 สกุล 7 วงศ์ โดยสัตว์เลื้อยคลานที่พบจำนวนมากที่สุด ได้แก่ วงศ์งูพิษอ่อนคือ 19 ชนิด สัตว์เลื้อยคลานที่พบบ่อยครั้งที่สุด ได้แก่ วงศ์ตุ๊กแก และชนิดที่พบเป็นจำนวนมากที่สุดคือ จิ้งจกดินข้างดำ (1,304 ตัว) ส่วนสัตว์เลื้อยคลานที่พบเป็นจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ วงศ์เต่าบก วงศ์ตะพาบ วงศ์งูแสงอาทิตย์ วงศ์งูดินและวงศ์งูเหลือมโดยพบเพียงวงศ์ละ 1-2 ชนิด (1-2 ตัว) สัตว์เลื้อยคลานที่พบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจิ้งจกดินข้างดำ ตุ๊กแกป่าสระบุรี และตุ๊กแกสยามเป็นชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นของประเทศไทย และโดยเฉพาะตุ๊กแกป่าสระบุรีเป็นชนิดพันธุ์เฉพาะพื้นที่ป่าเขาหินปูนจังหวัดสระบุรี นอกจากนี้ยังพบตุ๊กแกเขาหินปูนซึ่งคาดหมายว่าจะเป็นตุ๊กแกชนิดใหม่ของโลก

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานพบว่าพื้นที่วัดถ้ำศรีวิไลมีค่าความหลากหลายมากที่สุด รองลงมาคือ วัดลับแลและวัดชัยชะอม โดยมีค่าดัชนีความหลากหลายคือ 2.2008, 2.0998 และ 1.9010 ตามลำดับ โดยวัดถ้ำนารายณ์และวัดพุทไธศวรรย์มีค่าดัชนีความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานต่ำกว่าศาสนสถานอื่นอีก 3 แห่งคือ 1.6170 และ 1.6700 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสม่ำเสมอของสัตว์เลื้อยคลานพบว่าพื้นที่วัดลับแลมีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ วัดชัยชะอมและวัดถ้ำศรีวิไล โดยมีค่าดัชนีความสม่ำเสมอ 0.7266, 0.7020 และ 0.6840 ตามลำดับ โดยวัดพุทไธศวรรย์และวัดถ้ำนารายณ์มีค่าดัชนีความสม่ำเสมอต่ำคือ 0.4818 และ 0.5596 ตามลำดับ

การใช้ประโยชน์พื้นที่ของสัตว์เลื้อยคลาน

สัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและบริเวณศาสนสถานจำแนกได้เป็น 7 กลุ่ม คือ กลุ่มอาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ป่าของเขาค้อหินปูน กลุ่มอาศัยภายในถ้ำ กลุ่มอาศัยตามซอกหินบริเวณปากถ้ำ กลุ่มอาศัยบนต้นไม้ กลุ่มอาศัยในน้ำ กลุ่มอาศัยบริเวณอาคารและสิ่งปลูกสร้างของศาสนสถาน และกลุ่มอาศัยในพื้นที่เกษตรและพื้นที่ชุมชน ซึ่งพบว่าสัตว์เลื้อยคลานบางชนิด เช่น ตุ๊กแกป่า สระบุรี ตุ๊กแกเขาค้อหินปูน เป็นต้น อาศัยเฉพาะบางพื้นที่โดยเคลื่อนย้ายพื้นที่อาศัยและหากินเฉพาะภายในถ้ำและบริเวณปากถ้ำเท่านั้น เพราะฉะนั้นสัตว์เลื้อยคลานชนิดดังกล่าวจึงต้องการสภาพนิเวศที่จำเพาะต่อการดำรงชีวิต

การปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถาน

การประเมินจากการปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ศาสนสถาน 5 แห่ง ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์ วัดลับแล วัดซำชะอม วัดพุทไธสวรรย วัดถ้ำศรีวิไล โดยจำแนกสัตว์เลื้อยคลานตามค่าร้อยละการปรากฏเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่พบน้อย กลุ่มที่พบปานกลาง และกลุ่มที่พบบ่อย ซึ่งพบว่าค่าการปรากฏของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่งส่วนมากสัมพันธ์กับสภาพนิเวศของพื้นที่อาศัย

ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของชนิดสัตว์เลื้อยคลาน

การวิเคราะห์ความคล้ายคลึงของชนิดสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถาน 5 แห่ง ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์ วัดลับแล วัดซำชะอม วัดพุทไธสวรรย วัดถ้ำศรีวิไล รวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง ได้ค่าความคล้ายคลึงกันระหว่างร้อยละ 47.2-72.7 โดยค่าดัชนีความคล้ายคลึงของชนิดสัตว์เลื้อยคลานระหว่างศาสนสถานที่มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุดคือ วัดลับแลกับวัดซำชะอม มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 72.7 รองลงมาเป็นวัดพุทไธสวรรยกับวัดถ้ำศรีวิไล มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 70.1 ส่วนศาสนสถานที่มีความคล้ายคลึงกันของสัตว์เลื้อยคลานน้อยที่สุดคือ วัดลับแลกับวัดถ้ำนารายณ์ มีค่าความคล้ายคลึงร้อยละ 47.2

สภาพนิเวศของศาสนสถาน 5 แห่ง

จากการศึกษาสภาพนิเวศของพื้นที่ศาสนสถานทั้ง 5 แห่ง ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์ วัดลับแล วัดชัยชะอม วัดพุทไธสวรรย์ และวัดถ้ำศรีวิไล พบว่าศาสนสถานทุกแห่งมีพื้นที่ตั้งอยู่ประชิดภูเขาหินปูน และปกคลุมด้วยป่าเบญจพรรณเป็นส่วนใหญ่ ระดับล่างของพื้นที่ป่ามีพืชคลุมดินและมีกองใบไม้ทับถม พื้นที่ศาสนสถานบางแห่งมีเนื้อที่ป่ากว้าง ได้แก่ วัดถ้ำนารายณ์ วัดพุทไธสวรรย์ และวัดถ้ำศรีวิไล และบางแห่งมีพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรมมาก ได้แก่ วัดลับแล และวัดชัยชะอม ศาสนสถานทุกแห่งมีถ้ำซึ่งอยู่ในระดับความสูงของภูเขาหินปูนแตกต่างกัน เช่น วัดถ้ำนารายณ์และวัดชัยชะอมมีถ้ำอยู่ในระดับพื้นราบ วัดลับแล วัดพุทไธสวรรย์ และวัดถ้ำศรีวิไล มีถ้ำอยู่ในระดับสูงขึ้นไปจากพื้นราบ นอกจากนี้แต่ละถ้ำมีความลึกและซับซ้อนในระดับที่แตกต่างกัน และมีการเข้าใช้ประโยชน์ภายในถ้ำของศาสนสถานทุกแห่ง โดยจากการศึกษาความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานพบว่าสภาพนิเวศของพื้นที่ป่าเขาหินปูนบริเวณศาสนสถานที่มีเนื้อที่ป่ากว้าง ห่างจากแหล่งชุมชน หรือมีถ้ำอยู่ในระดับสูง รวมทั้งสภาพป่าสมบูรณ์ มีชอกและหลืบหินเป็นพื้นที่หลบซ่อนตัว จะพบความหลากหลายและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานมาก เช่น วัดถ้ำนารายณ์ และวัดพุทไธสวรรย์ เป็นต้น

ปัจจัยคุกคามและการรบกวนพื้นที่อาศัย

การศึกษาความหลากหลายของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและบริเวณศาสนสถาน ได้พบกิจกรรมที่เป็นปัจจัยคุกคามของการอยู่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่ การโคกปูนฉาบผนังถ้ำหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ภายในถ้ำเพื่อประกอบกิจกรรมทางศาสนา การถางป่าและจุดไฟเผาหญ้าและวัชพืชที่ขึ้นรกบริเวณพื้นที่วัด การใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและทัศนศึกษา และการให้สัมปทานเหมืองแร่และอุตสาหกรรมการระเบิดย่อยหินปูน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความหลากหลายชนิดของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานตำบลเขาวง อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี มีข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาและวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา

1.1 การศึกษาในครั้งนี้พบว่าบางพื้นที่นั้นยากต่อการเข้าถึงและมีความลาดชันมากจึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการให้ครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด นอกจากนี้ไม่สามารถใช้วิธีการวางกับดักแบบหลุมได้เนื่องจากเป็นพื้นที่ศาสนสถานและป่าเขาหินปูนที่มีระดับความลาดชันสูง สำหรับการศึกษาและวิจัยในอนาคตจึงควรวางแผนการทำงานและประยุกต์ใช้เทคนิคในการสำรวจให้เหมาะสม

1.2 การศึกษาครั้งนี้มีโอกาสพบจำนวนชนิดของสัตว์เลื้อยคลานเพิ่มมากขึ้นหากมีการสำรวจและศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขยายพื้นที่ศึกษามากขึ้นเพื่อเพิ่มโอกาสการพบเห็นและประเมินระดับการแพร่กระจายของสัตว์เลื้อยคลานในแต่ละพื้นที่ศึกษา

1.3 การศึกษาได้พบสัตว์เลื้อยคลานที่เป็นชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น เช่น จิ้งจกดินข้างดำ ตุ๊กแกสยาม และชนิดที่พบเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย คือ ตุ๊กแกป่าสระบุรี และโดยเฉพาะตุ๊กแกเขาหินปูนซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นชนิดใหม่ของโลก ด้วยเหตุนี้ควรมีการศึกษาการแพร่กระจายของตุ๊กแกชนิดนี้และสัตว์เลื้อยคลานชนิดอื่นเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลทางนิเวศวิทยาและชีววิทยา รวมทั้งปัจจัยทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตให้มากขึ้น

1.4 จากการศึกษาครั้งนี้ เป็นไปได้ว่าความสามารถของพื้นที่แต่ละแห่งในการรองรับประชากรมีความผันแปรในแต่ละฤดูกาล จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยจำกัดต่างๆภายในพื้นที่ป่าเขาหินปูน และเป็นแนวทางในการจัดการทางด้านประชากรเพื่อการอนุรักษ์สัตว์เลื้อยคลาน

1.5 จากการศึกษาการใช้ประโยชน์พื้นที่อาศัย พบว่าสัตว์เลื้อยคลานมีถิ่นอาศัยเฉพาะตัวที่แตกต่างกัน รวมทั้งมีช่วงเวลาการดำเนินกิจกรรมแตกต่างกัน จึงควรวางแผนการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่และช่วงเวลาการดำเนินกิจกรรมของสัตว์เลื้อยคลานให้เหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการพื้นที่

2.1 ปัจจัยสำคัญบางประการที่มีผลต่อสัตว์เลื้อยคลาน เช่น การแบ่งแยกของพื้นที่ การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเขาหินปูนเพื่อระเบิดหินและอุตสาหกรรมหินปูน เป็นต้น ควรมีการจัดการและควบคุมการขอสัมปทานโดยใช้มาตรการทางกฎหมาย เพื่อคงไว้ซึ่งพื้นที่อาศัยของสัตว์เลื้อยคลาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพถิ่นอาศัยเดิม และการแบ่งแยกของพื้นที่ หากเกิดขึ้นเป็นบริเวณกว้าง ย่อมเกิดผลกระทบต่อความอยู่รอดของสัตว์เลื้อยคลาน

2.2 ภายในพื้นที่ศาสนสถานควรมีการจัดการและควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่จากกิจกรรมของคน โดยป้องกันการเปลี่ยนแปลง การปรับสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์เลื้อยคลาน เช่น พื้นที่ภายในถ้ำและสภาพนิเวศป่าเขาหินปูนโดยรวม ทั้งควบคุมการล่าจากสัตว์ผู้ล่า เช่น สุนัขและแมว เป็นต้น สัตว์เลื้อยคลานบางชนิดยังคงเป็นที่สนใจของผู้นิยมเลี้ยงสัตว์แปลก จึงควรมีการควบคุม สอดส่องดูแล เพื่อป้องกันการเข้าบุกรุกเพื่อหวังประโยชน์ในทางการค้า สัตว์ป่า

2.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้ความเข้าใจกับชาวบ้านและเยาวชนในพื้นที่เพื่อกระตุ้นจิตใต้สำนึกให้เล็งเห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรสัตว์ป่าและระบบนิเวศเขาหินปูน เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะกรณีสัตว์เลื้อยคลานที่พบเป็นชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น โดยอาจมีการร่วมมือกับภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ หรือจัดตั้งพื้นที่ป่าชุมชน และสงวนพื้นที่เพื่อให้เป็นถิ่นอาศัยของสัตว์อย่างถาวร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- จารุจินต์ นภิตะภักดิ์. 2532. ความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในประเทศไทย, น. 169-204. ใน การสัมมนาชีววิทยาครั้งที่ 7 เรื่อง “ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย”. บริษัท ประชาชน จำกัด. กรุงเทพฯ.
- จารุจินต์ นภิตะภักดิ์, เสถียร ช่วยหนู, ยอดชาย ช่วยเงิน และ ชาญญา จันอาจ. 2547. การศึกษาความหลากหลายและการกระจายทางชีวภูมิศาสตร์ของสัตว์เลื้อยคลานและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในอุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน รายงานการวิจัยในโครงการ (BRT): 114-125.
- ณณณ์ ผาณิตวงศ์. 2548. ชีวิตที่ถูกลืมนบนป่าเขาหินปูนแห่งจังหวัดสระบุรี. สารคดี 21(245): 104-122.
- ณรงค์ฤทธิ์ สุขปรากฏ. 2546. ความหลากหลายชนิดและถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และ สัตว์เลื้อยคลาน ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เบ็ญจรัตน์ คอบขุนทด. 2546. การให้สัมปทานความต้องการใช้หินปูนเพื่อการก่อสร้างและผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการผลิตในพื้นที่จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญส่ง เลขะกุล, วิโรจน์ นุตพันธุ์ และ Doyle Damman. 2520. กิ้งก่าต่างๆ ในประเทศไทย. ข่าวนิยมไพร. กันยายน: 34-40.
- ปิยวรรณ นิยมวรรณ. 2542. ความหลากหลายของชนิดลักษณะทางสัณฐานวิทยาและประเภทถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์วงศ์งูคินในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยวรรณ นิยมวรรณ. 2547. การศึกษาและอนุรักษ์สัตว์เลื้อยคลานและสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในเขตอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. วารสารสัตว์ป่าเมืองไทย. 2 (1): 164-176.

ไพบุลย์ จินตกุล. 2547. **งูพิษในประเทศไทย**. สำนักพิมพ์มติชน, กรุงเทพฯ.

ไพฑูรย์ ปิยะปกร, ชัยนิ วายลี, วันทนี ศรีรัฐ และทวิ ทองสว่าง. 2543. **ภูมิศาสตร์ประเทศไทย**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

มงคล คำสุข, กิตติศักดิ์ สมศรี และวุฒินันท์ พวงสาย. 2549. **การศึกษาความหลากหลายของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ**. ใน รายงานการวิจัยในโครงการ (BRT): 270-284.

ยอดชาย ช่วยเงิน. 2544. **ความหลากหลายชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานที่อุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ยอดชาย ช่วยเงิน, ประทีป ด้วงแกล, สมโภชน์ มณีรัตน์, เพิ่มศักดิ์ กนิษฐชาติ และ สุเนตร การพันธุ์. 2545. **บัญชีรายชื่อสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรตะวันออก จังหวัดตาก**. วารสารสัตว์ป่าเมืองไทย 10 (1): 71-81.

ศรีวรรณ จิระสุขทวีกุล. 2534. **ความหลากหลายชนิดของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่การใช้ประโยชน์ต่างกัน ในจังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสรี โพธิ์พินิจ. 2534. **ความหลากหลายชนิดและการแพร่กระจายของสัตว์เลื้อยคลานในลำดับย่อยลาเซอร์ที่เลย ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิริลักษณ์ ศรีวิจิตร. 2527. **สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์เลื้อยคลานที่พบในบริเวณดินเค็ม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวิทย์ วรรณศรี. 2530. **กิ้งก่าและจิ้งเหลน (ลำดับย่อยลาเซอร์ที่เรีย) ที่พบในเขตอำเภอมืองจังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมศักดิ์ ภูทอง, ชิดชัย บุญพิทักษ์, มิ่งขวัญ กระจง, สุนทรี เจริญวานิช, ไปล์ ทิพย์ศรี, ทองคำ พรหมจारी. 2549. **เขาวง-เขาโหลง แหล่งธรรมชาติที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ (พื้นที่เข้าข่าย**

ประกาศเขตคุ้มครองสิ่งแวดลอม). ส่วนสิ่งแวดลอม สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดลอม จังหวัดสระบุรี.

- Bauer, A. M., Sumontha, M. and Pauwels, O. S. G. 2003. Two new species of *Cyrtodactylus* (Reptilia: Squamata: Gekkonidae) from Thailand. *Zootaxa* 376: 1–18.
- Bauchot, R. 1997. **Snakes**. Sterling Publishing Co., Inc., New York.
- Cox, M.J. 1991. **The Snakes of Thailand and Their Husbandry**. Krieger publishing Company, Florida.
- _____, P.P. van Dijk, J. Nabhitabhata and K. Thirakhupt. 1998. **A Photographic Guide to Snakes and Other Reptiles of Thailand and South-East Asia**. Asia Books Co., Ltd, Bangkok.
- Clement, R., S. N. Sodhi, M. Schilthuizen and Peter, K. L. NG. 2006. Limestone karsts of Southeast Asia: Implered Arks of Biodiversity. **Bioscience** 56(9): 733-742.
- Daniel, J.C. 2002. **The book of Indian Reptiles and Amphibians**. Oxford University Press, Culeulta.
- Google maps. 2008. Available Source: <http://maps.google.co.th/maps/>, March 26, 2008.
- Hill, M.O., 1973. Diversity and evenness: a unifying notation and its consequences. **Ecology** 54, 427–431.
- Leutscher, A. 1963. **A Study of Reptiles and Amphibians**. Blandford Press, London.
- Ludwig, J.A. and J. F. Reynolds. 1988. **Statistical Ecology**. John Wiley & Sons, New York.

Office of Environmental Policy and Planning. 2000. **Biodiversity Conservation in Thailand: A National Report. Office of Environmental Policy and Planning, Ministry of Science, Technology, and environment.** Bangkok, Thailand. 142 p.

_____. 2006. Thailand: **National Report on the Implementation of the Convention on Biological Diversity. Ministry of Natural Resources and Environmental Policy and Planning.** Bangkok, Thailand. 64 p.

Pough, F. H., R. M. Andrews, J.E. Cadle, M. L. Crump, A.H. Savitzky and K.D. Wells. 2004. **Herpetology.** Prentice Hall, New Jersey.

Porter, K. R. 1972. **Herpetology.** W. B. Saunders Company, Philadelphia. New York.

Seigel, R. A. and J. T. Collins. 1993. **Snake. Ecology and Behavior.** McGraw Hill, Inc., New York.

Socha, J.J. and M. LaBarbera. 2005. Effects of size and behavior on aerial performance of two species of flying snakes (*Chrysopelea*). **Journal of Experimental Biology** 208 (10): 1835-1847.

Sorensen, T. 1948. **A method of establishing groups of equal amplitude in plant sociology based on similarity of species and its application to analyses of the vegetation on Danish commons.** Biologiske Skrifter /Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, 5 (4): 1-34.

Taylor, E.H. 1963. The lizards of Thailand. **The University of Kansas Science Bulletin.** 44 (14): 687-1077.

_____. 1965. The serpent of Thailand and adjacent waters. **The University of Kansas Science Bulletin.** 45 (9): 609-1096.

Taylor, E.H. 1970. The Turtles and Crocodiles of Thailand and Adjacent Waters. **University of Kansas Science Bulletin**. 49(3): 87-179.

Vermeulen, J. and T. Whitten. 1999. **Biodiversity and Cultural Property in the Management of Limestone Resources: Lessons from East Asia. the World**. Bank published, Washington, D.C.

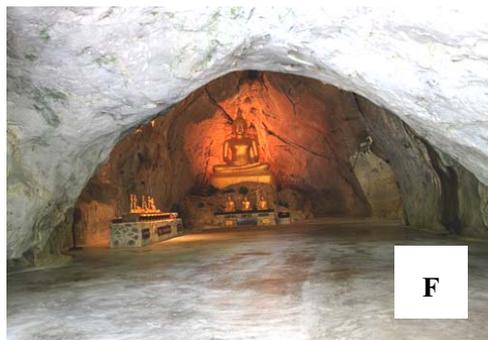
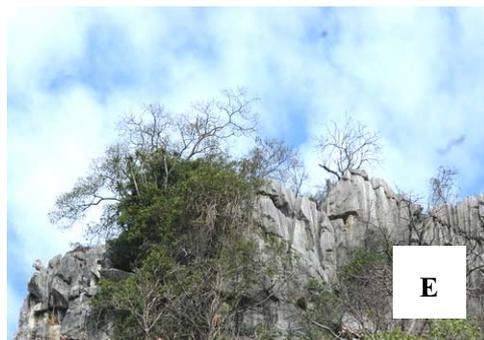
Zug, G. R. 1993. **Herpetology: An Introductory Biology of Amphibians and Reptiles**. Academic press, Inc., London.

Zug, G. R., L. J. Vitt, and J. P. Caldwell. 2001. **Herpetology**. Academic Press, New York. Ithaca, NY.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

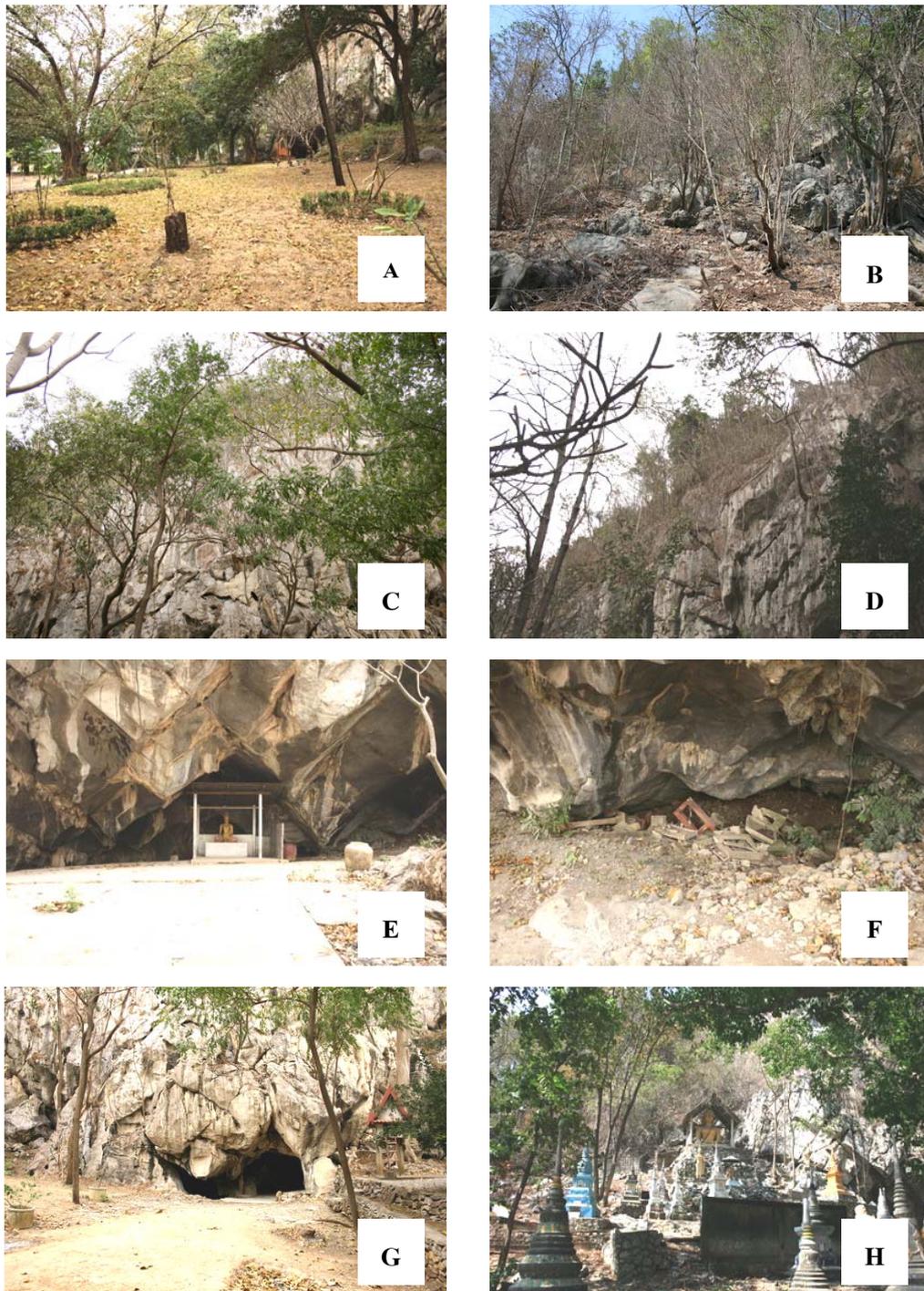
ภาพพื้นที่ศึกษาและชนิดของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละวงศ์ที่พบ

ภาพผนวกที่ ๑1 ศาสนสถานวัดถ้ำนารายณ์ (A) พื้นที่บริเวณลานวัด (B) บ่อน้ำบริเวณลานวัด (C-E) สภาพนิเวศของป่าเขาหินปูน (F) ภายในถ้ำที่มีพระพุทธรูปประดิษฐาน (G) ถ้ำน้ำที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ (H) พื้นที่เกษตรกรรมใกล้เคียง

ภาพผนวกที่ ก2 ศาสนสถานวัดลับแล (A-D) แสดงสภาพนิเวศของป่าเขาหินปูน (E-F) ภายในถ้ำ และบริเวณปากถ้ำด้านบนของภูเขา (G) บริเวณเส้นทางขึ้นสู่ปากถ้ำ (H) พื้นที่เกษตรกรรมใกล้เคียง

ภาพผนวกที่ ก3 ศาสนสถานวัดชัชชอม (A) สภาพนิเวศของลานวัดด้านหน้าปากถ้ำ (B-D) สภาพนิเวศของป่าเขาหินปูน (E-G) บริเวณด้านหน้าปากถ้ำ (H) บริเวณเชิงเขาที่เป็นพื้นที่ตั้งของสถูปและเจดีย์บรรจุกระดูก

ภาพผนวกที่ 4 ศาสนสถานวัดพุทไธสวรรย์ (A-B) สภาพนิเวศลานวัดและป่าเขาหินปูน (C-D) เส้นทางขึ้นสู่ถ้ำ (E) หน้าปากถ้ำ (F-G) ปากถ้ำและภายในถ้ำด้านบนของภูเขา (H) พื้นที่เกษตรกรรมใกล้เคียงและเทือกเขาหินปูนที่ถูกใช้ประโยชน์

ภาพผนวกที่ ๑5 ศาสนสถานวัดถ้ำศรีวิไล (A-E) สภาพนิเวศของป่าเขาหินปูน (F) บริเวณลาน
 สวรรค์ด้านบนเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูป (G-H) ภายในถ้ำด้านบนของ
 ภูเขา

Family Pythonidae (วงศ์งูเห่า)

1. งูเห่า (Python reticulatus)

Family Xenopeltidae (วงศ์งูแสงอาทิตย์)

2. งูแสงอาทิตย์ (Xenopeltis unicolor)

ภาพผนวกที่ 6 ภาพชนิดสัตว์เลื้อยคลานในแต่ละวงศ์ที่พบในพื้นที่ศึกษา

Family Viperidae (วงศ์งูเขียวหางไหม้)

1. งูแมวเซา (*Daboia russellii siamensis*)

4. งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง (*Cryptelytrops albolabris*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

5. งูเขียวหางไหม้ตาโต (*Cryptelytrops macrops*)

Family Elapidae (วงศ์งูเห่า)

7. งูทับสมิงคลา (*Bungarus candidus*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

6. งูเห่าหม้อ (*Naja kaouthia*)

8. งูปลีองหวายหัวดำ (*Calliophis maculiceps*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

Family Colubridae (วงศ์งูพิษอ่อน)

9. งูลายสอใหญ่ (*Xenochrophis piscator*)

10. งูปลิง (*Enhydris plumbea*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

11. งูสิงบ้าน (*Ptyas korros*)

12. งูทางมะพร้าวลายขีด (*Coelognathus radiatus*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

13. งูหมอก (*Psammodynastes pulverulentus*)

14. งูปีแก้วหลายหัวใจ (*Oligodon barroni*)

15. งูปีแก้วลายเต็ม (*Oligodon fasciolatus*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

16. งูจอกไทย (*Oligodon taeniatus*)

17. งูสร้อยเหลืออง (*Lycodon capucinus*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

18. รูปลึงจนวนบ้าน (*Lycodon subcinctus*)

19. รูปลึงจนวนอินเดีย (*Dryocalamus davisonii*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

20. งูเขียวพระอินทร์ (*Chrysopelea ornata*)21. งูเขียวปากแหลม (*Ahaetulla nasuta*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

22. งูเขียวหัวจิ้งจกป่า (*Ahaetulla prasina*)

23. งูบาทมหากหางนิล (*Orthriophis taeniurus*)

ภาพผนวกที่ ๓๖ (ต่อ)

24. งูสามม่านเกล็ดสีดำตาใหญ่ (*Dendrelaphis subocularis*)

25. งูแม่ตะกาว (*Boiga multomaculata*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

26. งูแสบหางม้าเทา (*Boiga siamensis*)

Family Typhlopidae (วงศ์งูดิน)

27. งูดินบ้าน (*Ramphotyphlops braminus*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

Family Gekkonidae (วงศ์จิ้งจกและตุ๊กแก)

28. ตุ๊กแกบ้าน (*Gekko gecko*)

29. ตุ๊กแกสยาม (*Gekko siamensis*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

30. ตุ๊กแกเขาหินปูน (*Gekko* sp.)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

31. จิ้งจกหางแบนเล็ก (*Hemidactylus platyurus*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

32. จิ้งจกหางหนาม (*Hemidactylus frenatus*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

33. จิ้งจกหินสีจาง (*Gehyra mutilata*)34. จิ้งจกดินข้างดำ (*Dixonius melanostictus*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

35. จิ้งจกเขาสูงมลายู (*Hemiphyllodactylus typus*)

36. ตุ๊กแกป่าสระบุรี (*Cyrtodactylus chanhomeae*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

Family Agamidae (วงศ์กิ้งก่า)

37. กิ้งก่าหัวแดง (*Calotes versicolor*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

38. กิ้งก่าแก้วเหนือ (*Calotes emma alticristatus*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

39. กิ้งก่าหัวสีฟ้า (*Calotes mystaceus*)

Family Scincidae (วงศ์จิ้งเหลน)

40. จิ้งเหลนบ้าน (*Eutropis multifasciata*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

41. จิ้งเหลนหางยาว (*Eutropis longicaudata*)

42. จิ้งเหลนหลากลาย (*Eutropis macularia*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

43. จิ้งเหลนริ้วทอ้งเหลือง (*Riopa bowringii*)

44. จิ้งเหลนดินจุดดำ (*Scincella melanosticta*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

45. จิ้งเหลนเขียวขาเล็ก (*Lygosoma quadrupes*)

Family Bataguridae (วงศ์เต่าน้ำจืด)

46. เต่าบึงหัวเหลือง (*Hireremys annandalii*)

ภาพผนวกที่ 6 (ต่อ)

47. เต่าแก้มแดง (*Trachemys scripta elegans*)

48. เต่าหีบ (*Cuora amboinensis kamaroma*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

49. เต่านา (*Malayemys subtrijuga*)

Family Testudinidae (วงศ์เต่าบก)

50. เต่าเหลือง (*Indotestudo elongata*)

ภาพผนวกที่ ก6 (ต่อ)

ภาคผนวก ข
ตารางผนวกที่ 1-16

ตารางผนวกที่ ข1 รายชื่อและสถานภาพของสัตว์เลื้อยคลานแต่ละชนิดที่สำรวจพบในพื้นที่ศาสนสถานแต่ละแห่ง

ชื่อวงศ์และชื่อสามัญภาษาไทย	ชื่อวงศ์และชื่อวิทยาศาสตร์	ศาสนสถาน*					สถานภาพ*	
		A	B	C	D	E	(1) Red Data of Thailand	(2) IUCN Red List (2008)
วงศ์งูเหลือม	Family Pythonidae							
1. งูเหลือม	<i>Python reticulatus</i>	*	*	*			Least Concern	-
วงศ์งูแสงอาทิตย์	Family Xenopeltidae							
2. งูแสงอาทิตย์	<i>Xenopeltis unicolor</i>	*		*			Least Concern	-
วงศ์งูเขียวหางไหม้	Family Viperidae							
3. งูแมวเซา	<i>Daboia russellii siamensis</i>	*				*	Least Concern	-
4. งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง	<i>Cryptelytrops albolabris</i>			*	*	*	Least Concern	-
5. งูเขียวหางไหม้ดำโต	<i>Cryptelytrops macrops</i>	*	*		*	*	Least Concern	-
วงศ์งูเห่า	Family Elapidae							
6. งูจงอาง	<i>Ophiophagus hannah</i>	*			*	*	Least Concern	-
7. งูเห่าหม้อ	<i>Naja kaouthia</i>	*	*		*	*	Least Concern	-
8. งูทับสมิงคลา	<i>Bungarus candidus</i>				*	*	Least Concern	-
9. งูปล้องหวายหัวดำ	<i>Calliophis maculiceps</i>				*		Near Threatened	-
วงศ์งูพิษอ่อน	Family Colubridae							

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

ชื่อวงศ์และชื่อสามัญภาษาไทย	ชื่อวงศ์และชื่อวิทยาศาสตร์	ศาสนสถาน*					สถานภาพ*	
		A	B	C	D	E	(1) Red Data of Thailand	(2) IUCN Red List (2008)
10. งูลายสอใหญ่	<i>Xenochrophis piscator</i>	*					Least Concern	-
11. งูปลิง	<i>Enhydris plumbea</i>	*					Least Concern	-
12. งูสิงบ้าน	<i>Ptyas korros</i>	*			*	*	Least Concern	-
13. งูสิงหางลาย	<i>Ptyas mucosus</i>	*					Least Concern	-
14. งูทางมะพร้าวลายขีด	<i>Coelognathus radiatus</i>	*				*	Least Concern	-
15. งูหมอก	<i>Psammodynastes pulverulentus</i>		*		*		Least Concern	-
16. งูปีแก้วหัวลายหัวใจ	<i>Oligodon barroni</i>		*				Least Concern	-
17. งูปีแก้วลายเต็ม	<i>Oligodon fasciolatus</i>	*				*	Least Concern	-
18. งูงอคไทย	<i>Oligodon taeniatus</i>	*					Least Concern	-
19. งูสร้อยเหลือง	<i>Lycodon capucinus</i>	*			*	*	Least Concern	-
20. งูปล้องจนวนบ้าน	<i>Lycodon subcinctus</i>					*	Least Concern	-
21. งูปล้องจนวนอินเดีย	<i>Dryocalamus davisonii</i>	*			*		Least Concern	-
22. งูเขียวพระอินทร์	<i>Chrysopelea ornata</i>	*		*	*	*	Least Concern	-
23. งูเขียวปากแหวน	<i>Ahaetulla nasuta</i>	*			*		Least Concern	-

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

ชื่อวงศ์และชื่อสามัญภาษาไทย	ชื่อวงศ์และชื่อวิทยาศาสตร์	ศาสนสถาน*					สถานภาพ*	
		A	B	C	D	E	(1) Red Data of Thailand	(2) IUCN Red List (2008)
24. งูเขียวหัวจิ้งจกป่า	<i>Ahaetulla prasina</i>	*					Least Concern	-
25. งูกาบหมากหางนิล	<i>Orthriophis taeniurus</i>	*					Least Concern	-
26. งูสายม่านเกล็ดใต้ตาใหญ่	<i>Dendrelaphis subocularis</i>				*		Least Concern	-
27. งูแม่ตะงาว	<i>Boiga multomaculata</i>				*		Least Concern	-
28. งูเส้าหางม้าเทา/งูกะปิ	<i>Boiga siamensis</i>				*		Least Concern	-
วงศ์งูดิน	Family Typhlopidae							
29. งูดินบ้าน	<i>Ramphotyphlops braminus</i>				*		Least Concern	-
วงศ์ตุ๊กแก	Family Gekkonidae							
30. ตุ๊กแกบ้าน	<i>Gekko gecko</i>	*	*	*	*	*	Least Concern	-
31. ตุ๊กแกสยาม	<i>Gekko siamensis</i>	*	*	*	*	*	Endemic/Near Threatened	-
32. ตุ๊กแกเขาหินปูน	<i>Gekko</i> sp.	*	*	*	*	*	-	-
33. จิ้งจกหางแบนเล็ก	<i>Hemidactylus platyurus</i>	*	*	*	*	*	Least Concern	-
34. จิ้งจกหางหนาม	<i>Hemidactylus frenatus</i>	*	*	*	*	*	Least Concern	-
35. จิ้งจกหินสีจาง	<i>Gehyra mutilata</i>	*	*	*	*	*	Least Concern	-

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

ชื่อวงศ์และชื่อสามัญภาษาไทย	ชื่อวงศ์และชื่อวิทยาศาสตร์	ศาสนสถาน*					สถานภาพ*	
		A	B	C	D	E	(1) Red Data of Thailand	(2) IUCN Red List (2008)
36. จิ้งจกดินข้างดำ	<i>Dixonius melanostictus</i>	*	*	*	*	*	Endemic/Data Deficient	-
37. จิ้งจกเขาสูงมลายู	<i>Hemiphyllodactylus typus</i>		*				Least Concern	-
38. ตุ๊กแกป่าสระบุรี	<i>Cyrtodactylus chanhomeae</i>		*	*	*	*	Endemic/Near Threatened	-
วงศ์กิ้งก่า	<i>Family Agamidae</i>							
39. กิ้งก่าหัวแดง	<i>Calotes versicolor</i>	*	*	*	*	*	Least Concern	-
40. กิ้งก่าแก้วเหนือ	<i>Calotes emma alticristatus</i>				*	*	Least Concern	-
41. กิ้งก่าหัวสีฟ้า	<i>Calotes mystaceus</i>	*	*	*	*	*	Least Concern	-
วงศ์จิ้งเหลน	<i>Family Scincidae</i>							
42. จิ้งเหลนบ้าน	<i>Eutropis multifasciata</i>	*	*				Least Concern	-
43. จิ้งเหลนหางยาว	<i>Eutropis longicaudata</i>	*			*		Least Concern	-
44. จิ้งเหลนหลากลาย	<i>Eutropis macularia</i>	*		*	*		Least Concern	-
45. จิ้งเหลนเขียวท้องเหลือง	<i>Riopa bowringii</i>		*		*		Least Concern	-
46. จิ้งเหลนดินจุดดำ	<i>Scincella melanosticta</i>				*	*	Least Concern	-
47. จิ้งเหลนเรียวขนาดเล็ก	<i>Lygosoma quadrupes</i>				*		Least Concern	-

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

ชื่อวงศ์และชื่อสามัญภาษาไทย	ชื่อวงศ์และชื่อวิทยาศาสตร์	ศาสนสถาน*					สถานภาพ*	
		A	B	C	D	E	(1) Red Data of Thailand	(2) IUCN Red List (2008)
วงศ์เต่าน้ำจืด	Family Bataguridae							
48. เต่าบึงหัวเหลือง/เต่าบัว	<i>Hireremys annandalii</i>	*					Vulnerable	-
49. เต่าแก้มแดง	<i>Trachemys scripta elegans</i>	*					-	Lower risk/ Near threatened
50. เต่าหับ	<i>Cuora amboinensis kamaroma</i>	*					Vulnerable	Vulnerable
51. เต่านา	<i>Malayemys subtrijuga</i>	*				*	Vulnerable	Vulnerable
วงศ์เต่าบก	Family Testudinidae							
52. เต่าเหลือง	<i>Indotestudo elongata</i>	*					Endangered	Endangered
วงศ์ตะพาบน้ำ	Family Trionychidae							
53. ตะพาบได้หัววัน	<i>Trionyx sinensis</i>	*					-	-
รวม (ชนิด)		37	18	15	32	25		

หมายเหตุ ศาสนสถาน* A = วัดถ้ำนารายณ์ B = วัดลับแล C = วัดชัยชะอม D = วัดพุกาบรพต E = วัดถ้ำศรีวิไล

สถานภาพ* (1) สถานภาพตามสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2549 (Red Data of Thailand)

และ (2) International Union for Conservation of Nature 2008

ตารางผนวกที่ ข2 การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานวัดถ้ำนารายณ์ระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2551

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้งที่พบ	จำนวนครั้งสำรวจ	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51					
1	งูเหลือม	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	12	8.33
2	งูแสงอาทิตย์	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
3	งูแมวเซา	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
4	งูเขียวหางไหม้ตาโต	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	4	4	12	33.33
5	งูจงอาง	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
6	งูเห่าหม้อ	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
7	งูลายสอใหญ่	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
8	งูปลิง	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	2	12	16.67
9	งูสิงบ้าน	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	2	12	16.67
10	งูสิงหางลาย	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2	2	12	16.67
11	งูทางมะพร้าวลายขีด	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
12	งูปีแก้วลายเต็ม	2	0	1	0	0	2	0	1	0	2	0	0	8	5	12	41.67
13	งูอดไทย	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	12	8.33
14	งูสร้อยเหลือง	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	4	4	12	33.33
15	งูปลีทองฉนวนอินเดีย	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	2	2	12	16.67

ตารางผนวกที่ ข2 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้งที่พบ	จำนวนครั้งสำรวจ	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51					
16	งูเขียวพระอินทร์	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
17	งูเขียวปากแหนบ	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2	0	0	4	3	12	25.00
18	งูเขียวหัวจิ้งจกป่า	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
19	งูกาบหมากหางนิล	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33
20	ตุ๊กแกบ้าน	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2	2	12	16.67
21	ตุ๊กแกสยาม	1	3	1	7	4	0	3	8	1	8	7	0	43	10	12	83.33
22	ตุ๊กแกเขาหินปูน	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	3	3	12	25.00
23	จิ้งจกหางแบนเล็ก	3	0	1	2	1	2	0	2	1	6	5	1	24	10	12	83.33
24	จิ้งจกหางหนาม	22	6	0	16	9	2	6	9	2	8	12	5	97	11	12	91.67
25	จิ้งจกหินสีจาง	4	4	2	11	12	3	7	7	7	18	6	6	87	12	12	100.00
26	จิ้งจกดินข้างดำ	72	50	32	83	4	13	16	46	11	37	36	65	465	12	12	100.00
27	กิ้งก่าหัวแดง	0	0	0	0	0	0	1	2	2	1	4	0	10	5	12	41.67
28	กิ้งก่าหัวสีฟ้า	0	0	1	0	1	0	0	0	1	11	1	1	16	6	12	50.00
29	จิ้งเหลนบ้าน	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
30	จิ้งเหลนหางยาว	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	12	8.33
31	จิ้งเหลนหลากหลาย	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
32	เต่าบึงหัวเหลือง	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	12	8.33

ตารางผนวกที่ ข2 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้งที่พบ	จำนวนครั้งสำรวจ	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51					
33	เต่าแก้มแดง	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	12	8.33
34	เต่าหัวบ	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	2	12	16.67
35	เต่านา	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	2	12	16.67
36	เต่าเหลือง	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
37	ตะพาบได้หัว	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	12	8.33

ตารางผนวกที่ ข3 การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานวัดลับแลระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน

2551

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้ง	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51		ที่พบ	สำรวจ	
1	งูเหลือม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
2	งูเขียวหางไหม้ตาโต	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	5	4	12	33.33
3	งูเห่าหม้อ	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
4	งูหมอก	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
5	งูปีแก้วหัวลายหัวใจ	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
6	ตุ๊กแกบ้าน	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1	4	4	12	33.33
7	ตุ๊กแกสยาม	2	6	4	2	6	0	2	3	12	3	7	0	47	10	12	83.33
8	ตุ๊กแกเขาหินปูน	3	4	3	1	3	2	0	0	1	0	2	3	22	9	12	75.00
9	จิ้งจกหางแบนเล็ก	2	2	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	8	6	12	50.00
10	จิ้งจกหางหนาม	4	6	11	7	0	0	1	1	0	0	0	1	31	7	12	58.33
11	จิ้งจกหินสีจาง	4	3	1	1	7	1	2	1	5	3	1	1	30	12	12	100.00
12	จิ้งจกดินข้างดำ	15	19	11	6	6	3	9	3	13	3	7	3	98	12	12	100.00
13	จิ้งจกเขาสูงมลายู	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
14	ตุ๊กแกป่าสระบุรี	8	6	3	2	1	2	2	2	5	1	8	2	42	12	12	100.00
15	กิ้งก่าหัวแดง	1	0	1	0	0	0	0	0	0	4	1	1	8	5	12	41.67

ตารางผนวกที่ ข3 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้ง	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51		ที่พบ	สำรวจ	
16	กิ่งก่าหัวสีฟ้า	1	0	0	3	0	0	1	0	0	1	0	0	6	4	12	33.33
17	จิ้งเหลนบ้าน	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	12	8.33
18	จิ้งเหลนเขียวท้องเหลือง	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	2	12	16.67

ตารางผนวกที่ ข4 การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานวัดชัยชะอมระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2551

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้งที่พบ	จำนวนครั้งสำรวจ	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51				
1	งูเหลือม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33
2	งูแสงอาทิตย์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
3	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33
4	งูเขียวพระอินทร์	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
5	ตุ๊กแกบ้าน	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2	2	12	16.67
6	ตุ๊กแกสยาม	2	1	0	2	7	6	2	2	0	4	2	1	29	10	12	83.33
7	ตุ๊กแกเขาหินปูน	3	4	0	1	0	1	1	1	0	0	0	4	15	7	12	58.33
8	จิ้งจกหางแบนเล็ก	3	10	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	17	6	12	50
9	จิ้งจกหางหนาม	1	1	1	0	3	0	0	0	1	0	1	1	9	7	12	58.33
10	จิ้งจกหินสีจาง	2	0	3	5	1	1	0	0	0	4	0	6	22	7	12	58.33
11	จิ้งจกดินข้างดำ	0	10	17	11	2	1	0	0	0	8	10	27	86	8	12	66.67
12	ตุ๊กแกป่าสระบุรี	4	1	2	3	2	3	0	0	4	4	4	7	34	10	12	83.33
13	กิ้งก่าหัวแดง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	12	8.33
14	กิ้งก่าหัวสีฟ้า	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	3	2	12	16.67
15	จิ้งเหลนหลากลาย	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33

ตารางผนวกที่ ข5 การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานวัดพุทไธศวรรย์ระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2551

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้งที่พบ	จำนวนครั้งที่สำรวจ	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51					
1	งูเขียวหางไหม้ดำโต	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	1	2	7	5	12	41.67
2	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	12	16.67
3	งูจงอาง	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
4	งูเห่าหม้อ	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
5	งูทับสมิงคลา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
6	งูปล้องหวายหัวดำ	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
7	งูสิงบ้าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	12	16.67
8	งูสร้อยเหลือง	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	2	12	16.67
9	งูปล้องจนวนอินเดีย	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
10	งูเขียวพระอินทร์	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3	3	12	25.00
11	งูเขียวปากแหวน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	2	12	16.67
12	งูสายม่านเกล็ดใต้ตาใหญ่	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
13	งูแม่ตะงาว	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
14	งูแค้นหางม้าเทา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	12	8.33
15	งูหมอก	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33

ตารางผนวกที่ ข5 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้ง	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51		ที่พบ	สำรวจ	
16	งูดินบ้าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33
17	ตุ๊กแกบ้าน	3	0	0	1	3	1	2	1	3	0	4	1	19	9	12	75.00
18	ตุ๊กแกสยาม	2	1	4	4	27	13	7	10	8	9	9	6	100	12	12	100.00
19	ตุ๊กแกเขาหินปูน	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	12	25.00
20	จิ้งจกหางแบนเล็ก	7	3	1	2	3	2	4	3	3	1	3	2	34	12	12	100.00
21	จิ้งจกหางหนาม	0	1	0	2	0	0	0	3	1	0	1	1	9	6	12	50.00
22	จิ้งจกหินสีจาง	9	9	6	7	16	7	3	6	4	8	2	6	83	12	12	100.00
23	จิ้งจกดินข้างค้ำ	58	58	36	64	23	15	29	53	18	25	43	116	538	12	12	100.00
24	ตุ๊กแกป่าสระบุรี	8	10	3	17	0	6	9	16	5	2	10	10	96	11	12	91.67
25	กิ้งก่าหัวแดง	5	0	0	0	1	0	1	3	5	6	11	1	33	8	12	66.67
26	กิ้งก่าแก้วเหนือ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1	12	8.33
27	กิ้งก่าหัวสีฟ้า	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	12	16.67
28	จิ้งเหลนหางยาว	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
29	จิ้งเหลนหลากหลาย	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2	2	12	16.67
30	จิ้งเหลนเขียวท้องเหลือง	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	12	16.67
31	จิ้งเหลนดินจุดดำ	5	0	0	3	1	0	0	0	1	0	2	0	12	5	12	41.67

ตารางผนวกที่ ๖5 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้ง ที่พบ	จำนวนครั้ง สำรวจ	การปรากฏ (ร้อยละ)
32	จิ้งเหลนริ้วขาวเล็ก	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33

ตารางผนวกที่ ข6 การปรากฏและจำนวนตัวของสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่ป่าเขาหินปูนและศาสนสถานวัดถ้ำศรีวิไลระหว่างเดือนธันวาคม 2550 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2551

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้งที่พบ	จำนวนครั้งที่สำรวจ	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51					
1	งูแมวเซา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
2	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง	0	0	0	0	0	0	1	3	2	1	0	1	8	5	12	41.67
3	งูเขียวหางไหม้ตาโต	1	0	1	0	1	0	2		5	2	0	0	12	6	12	50.00
4	งูจงอาง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
5	งูเห่าหม้อ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
6	งูทับสมิงคลา	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2	2	12	16.67
7	งูสิงบ้าน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	12	8.33
8	งูทางมะพร้าวลายขีด	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
9	งูสร้อยเหลือง	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	1	5	5	12	41.67
10	งูปล้องจนวนบ้าน	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	12	8.33
11	งูปีแก้วลายเต็ม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1		1	1	12	8.33
12	งูเขียวพระอินทร์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33
13	ตุ๊กแกบ้าน	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	4	4	12	33.33
14	ตุ๊กแกสยาม	5	1	3	0	4	0	2	3	2	4	0	0	24	8	12	66.67
15	ตุ๊กแกเขาหินปูน	4	0	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	8	4	12	33.33

ตารางผนวกที่ ข6 (ต่อ)

ลำดับ	ชนิด	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	รวม	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้ง	การปรากฏ (ร้อยละ)
		50	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51	51		ที่พบ	สำรวจ	
16	จิ้งจกหางแบนเล็ก	2	0	2	5	1	1	0	0	0	0	0	1	12	6	12	50.00
17	จิ้งจกหางหนาม	3	0	2	1	1	0	1	4	3	4	0	1	20	9	12	75.00
18	จิ้งจกหินสีจาง	6	0	4	1	4	2	9	17	9	11	0	2	65	10	12	83.33
19	จิ้งจกดินข้างดำ	15	0	7	4	4	5	16	21	9	20	0	16	117	10	12	83.33
20	ตุ๊กแกป่าสระบุรี	9	7	6	7	2	9	1	11	5	4	8	8	77	12	12	100.00
21	กิ้งก่าหัวแดง	1	0	1	0	0	0	3	3	0	0	0	0	8	4	12	33.33
22	กิ้งก่าแก้วเหนือ	0	0	0	0	0	0	0	0	4	13	0	0	17	2	12	16.67
23	กิ้งก่าหัวสีฟ้า	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	2	12	16.67
24	จิ้งเหลนดินจุดดำ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33
25	เต่านา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	12	8.33

ตารางผนวกที่ ๗ แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถานวัด
ถ้ำนารายณ์กับวัดลับแล

วงศ์		ชนิด
Family Pythonidae	<i>Python reticulatus</i>	งูเหลือม
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต
Family Elapidae	<i>Naja kaouthia</i>	งูเห่าหม้อ
Family Gekkonidae	<i>Gekko gecko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko</i> sp.	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilata</i>	จิ้งจกหินสีจาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
Family Scincidae	<i>Eutropis multifasciata</i>	จิ้งเหลนบ้าน
	รวม	13

ตารางผนวกที่ ข8 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถานวัด
ถ้ำนารายณ์กับวัดชัยชะอม

วงศ์		ชนิด
Family Pythonidae	<i>Python reticulatus</i>	งูเห่ล้อม
Family Xenopeltidae	<i>Xenopeltis unicolor</i>	งูแสงอาทิตย์
Family Colubridae	<i>Chrysopelea ornata</i>	งูเขียวพระอินทร์
Family Gekkonidae	<i>Gekko gecko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko sp.</i>	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilata</i>	จิ้งจกหินสีจาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
Family Scincidae	<i>Eutropis macularia</i>	จิ้งเหลนหลากลาย
	รวม	13

ตารางผนวกที่ ๗๑ แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถานวัด
ถ้ำนารายณ์กับวัดพุทไธศวรรย์

วงศ์		ชนิด
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต
Family Elapidae	<i>Naja kaouthia</i>	งูเห่าหม้อ
Family Colubridae	<i>Ptyas korros</i>	งูสิงบ้าน
	<i>Lycodon capucinus</i>	งูสร้อยเหลือง
	<i>Dryocalamus davisonii</i>	งูปล้องจนวนอินเดียน
	<i>Chrysopelea ornata</i>	งูเขียวพระอินทร์
	<i>Ahaetulla nasuta</i>	งูเขียวปากแหนบ
	Family Gekkonidae	<i>Gekko gecko</i>
<i>Gekko siamensis</i>		ตุ๊กแกสยาม
<i>Gekko</i> sp.		ตุ๊กแกเขาหินปูน
<i>Hemidactylus platyurus</i>		จิ้งจกหางแบนเล็ก
<i>Hemidactylus frenatus</i>		จิ้งจกหางหนาม
<i>Gehyra mutilata</i>		จิ้งจกหินสี่จาง
<i>Dixonius melanostictus</i>		จิ้งจกดินข้างดำ
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
Family Scincidae	<i>Eutropis longicaudata</i>	จิ้งเหลนหางยาว
	<i>Eutropis macularia</i>	จิ้งเหลนหลากลาย
	รวม	18

ตารางผนวกที่ ข10 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน
วัดถ้ำนารายณ์กับวัดถ้ำศรีวิไล

วงศ์		ชนิด
Family Viperidae	<i>Daboia russellii siamensis</i>	งูแมวเซา
	<i>Cryptelytrops macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต
Family Elapidae	<i>Ophiophagus hannah</i>	งูจงอาง
	<i>Naja kaouthia</i>	งูเห่าหม้อ
Family Colubridae	<i>Ptyas korros</i>	งูสิงบ้าน
	<i>Coelognathus radiatus</i>	งูทางมะพร้าวลายจืด
	<i>Oligodon fasciolatus</i>	งูปีแก้วลายเต็ม
	<i>Lycodon capucinus</i>	งูสร้อยเหลือง
Family Gekkonidae	<i>Chrysopelea ornata</i>	งูเขียวพระอินทร์
	<i>Gekko gecko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko sp.</i>	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilata</i>	จิ้งจกหินสีจาง
Family Agamidae	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
Family Bataguridae	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
	<i>Malayemys subtrijuga</i>	เต่านา
รวม		19

ตารางผนวกที่ ข11 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน
วัดลับแลกับวัดซำชะอม

วงศ์		ชนิด
Family Pythonidae	<i>Python reticulates</i>	งูเหลือม
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต
Family Gekkonidae	<i>Gekko gecko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko sp.</i>	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilate</i>	จิ้งจกหินสีจาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกคินข้างดำ
	<i>Cyrtodactylus chanhomeae</i>	ตุ๊กแกป่าสระบุรี
	Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>
<i>Calotes mystaceus</i>		กิ้งก่าหัวสีฟ้า
	รวม	12

ตารางผนวกที่ ข12 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน
วัดลับแลกับวัดพุกำบรรพต

วงศ์		ชนิด
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต
Family Elapidae	<i>Naja kaouthia</i>	งูเห่าหม้อ
Family Colubridae	<i>Psammodynastes pulverulentus</i>	งูหมอก
Family Gekkonidae	<i>Gekko gecko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko sp.</i>	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilata</i>	จิ้งจกหินสี่จาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
	<i>Cyrtodactylus chanhomeae</i>	ตุ๊กแกป่าสระบุรี
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
Family Scincidae	<i>Riopa bowringii</i>	จิ้งเหลนเรียวท้องเหลือง
	รวม	14

ตารางผนวกที่ ข13 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน
วัดลับแลกับวัดถ้ำศรีวิไล

วงศ์		ชนิด
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต
Family Elapidae	<i>Naja kaouthia</i>	งูเห่าหม้อ
Family Gekkonidae	<i>Gekko gecko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko sp.</i>	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilate</i>	จิ้งจกหินสี่จาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
	<i>Cyrtodactylus chanhomeae</i>	ตุ๊กแกป่าสระบุรี
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
	รวม	12

ตารางผนวกที่ ข14 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน
วัดชัยชะอมกับวัดพุทไธศวรรย์

วงศ์		ชนิด
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops albolabris</i>	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง
Family Colubridae	<i>Chrysopelea ornata</i>	งูเขียวพระอินทร์
Family Gekkonidae	<i>Gekko gekko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko</i> sp.	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilata</i>	จิ้งจกหินสีจาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
	<i>Cyrtodactylus chanhomeae</i>	ตุ๊กแกป่าสระบุรี
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
Family Scincidae	<i>Eutropis macularia</i>	จิ้งเหลนหลากลาย
	รวม	13

ตารางผนวกที่ ข15 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน
วัดชัยชะอมกับวัดถ้ำศรีวิไล

วงศ์		ชนิด
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops albolabris</i>	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง
Family Colubridae	<i>Chrysopelea ornata</i>	งูเขียวพระอินทร์
Family Gekkonidae	<i>Gekko gekko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko</i> sp.	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilate</i>	จิ้งจกหินสีจาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
	<i>Cyrtodactylus chanhomeae</i>	ตุ๊กแกป่าสระบุรี
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
	รวม	12

ตารางผนวกที่ ข16 แสดงจำนวนวงศ์และชนิดของสัตว์เลื้อยคลานที่พบเหมือนกันในศาสนสถาน
วัดพุทไธศวรรย์กับวัดถ้ำศรีวิไล

วงศ์		ชนิด
Family Viperidae	<i>Cryptelytrops albolabris</i>	งูเขียวหางไหม้ท้องเหลือง
	<i>Cryptelytrops macrops</i>	งูเขียวหางไหม้ตาโต
Family Elapidae	<i>Ophiophagus hannah</i>	งูจงอาง
	<i>Naja kaouthia</i>	งูเห่าหม้อ
	<i>Bungarus candidus</i>	งูทับสมิงคลา
Family Colubridae	<i>Ptyas korros</i>	งูสิงบ้าน
	<i>Lycodon capucinus</i>	งูสร้อยเหลือง
	<i>Chrysopelea ornata</i>	งูเขียวพระอินทร์
Family Gekkonidae	<i>Gekko gekko</i>	ตุ๊กแกบ้าน
	<i>Gekko siamensis</i>	ตุ๊กแกสยาม
	<i>Gekko sp.</i>	ตุ๊กแกเขาหินปูน
	<i>Hemidactylus platyurus</i>	จิ้งจกหางแบนเล็ก
	<i>Hemidactylus frenatus</i>	จิ้งจกหางหนาม
	<i>Gehyra mutilata</i>	จิ้งจกหินสีจาง
	<i>Dixonius melanostictus</i>	จิ้งจกดินข้างดำ
	<i>Cyrtodactylus chanhomeae</i>	ตุ๊กแกป่าสระบุรี
Family Agamidae	<i>Calotes versicolor</i>	กิ้งก่าหัวแดง
	<i>Calotes mystaceus</i>	กิ้งก่าหัวสีฟ้า
	<i>Calotes emma alticristatus</i>	กิ้งก่าแก้วเหนือ
Family Scincidae	<i>Scincella melanosticta</i>	จิ้งเหลนดินจุดดำ
	รวม	20

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาว กนกอร คอนเล็ก
วัน เดือน ปี ที่เกิด	24 ตุลาคม 2526
สถานที่เกิด	จังหวัด นนทบุรี
ประวัติการศึกษา	จบปริญญาตรีปริญญาโท วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขา ชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปี พ.ศ.2548
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ผลงานดีเด่นและรางวัลทางวิชาการ	-
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	-